

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

Ketabton.com

د دا فغانستان بانک قانون

گنډه رسمي جریده (۸۱۹)

نېټیه ۱۳۸۲/۱۱/۳۰ هـ . ش

خواننده گرامی!

افتخار داریم که بعد از نشر "مجموعه قوانین افغانستان" با شیوه تنظیم موضوعی، اکنون به خاطر سهولت بیشتر در دسترسی شما به قوانین مورد نیاز، سلسله دیگری از قوانین نافذة کشور را با قطع کوچک جیبی در اختیار شما قرار می دهیم.

خانم حبیب الله "غالب"

وزیر عدله

نام:	قانون د افغانستان بانک
ناشر:	وزارت عدله جمهوری اسلامی افغانستان
تئیه و ترتیب:	ریاست نشرات
مدیر پژوه:	قانونمل محمد رحیم "رقیق" سپریست ریاست نشرات
تدارکات و اداری:	سید محمد هاشمی رئیس امور مالی و اداری و احمد خالد عزیزی معاون واحد پژوه بانک جهانی در وزارت عدله
طرح جلد وصفه آرا:	امان الله صداقت(غیبی)، عباس رسولی و حسین امینی
مصححین:	نورعلم خان، حلیم سروش، محمد رفیع عمری و احسان الله نیکزاد
مشاورین:	اسماعیل حکیمی و محمد یما قاسمیار
تاریخ نشر:	۱۳۹۰
تیراز:	۵۰۰
چاپ:	اول (قطع جیبی)
قیمت:	۷۰ افغانی
مطبعه:	مطبعه طباعتی و صنعتی احمد
تلفن ریاست نشرات:	۰۷۰۰۵۸۷۴۵۷
ویب سایت:	www.moj.gov.af

کلیه حقوق چاپ برای وزارت عدله محفوظ است.

پښتو فهرست

د داغانستان بانک قانون

۲۰.....	لومړۍ فصل: د داغانستان بانک تأسیس، هدفونه او دندې
۲۰.....	تأسیس
۲۰.....	اساسي هدفونه او دندې
۲۲.....	خپلواکي (خود مختاري)
۲۳.....	نړيواله همکاري
۲۳.....	اصطلاحګانې
۳۰.....	دوه یم فصل: تشکيل او اداره
۳۰.....	تشکيل
۳۰.....	د عالي شوري تركيب
۳۱.....	د عالي شوري دندې:
۳۲.....	د عالي شوري واکونه
۳۴.....	د عالي شوري دغريتوب شرایط
۳۵.....	د عالي شوري د غرو حقوق
۳۵.....	د عالي شوري د غرو د واک سلبول او گونبه کول (برطوفي)
۳۶.....	د عالي شوري د غرو استعفې
۳۷.....	په عالي شوري کې تشه کرسى
۳۷.....	د عالي شوري غونهې:
۳۸.....	د عالي شوري د جلسود ډول او تصمييمونو بهير
۳۹.....	د ګټو (منافعو) اعلامول
۳۹.....	عامل هيئت
۴۰.....	د ټولو د رئيس واکونه

۴۰	په عامل هیئت کې غړیتوب
۴۲	د ټولو ناظر
۴۳	کارکونکي
۴۴	کارکونکي او استازي (نمايندگان)
۴۴	امتناع
۴۴	د ګټو (منافعو) تضاد
۴۵	د اسرارو ساتل
۴۶	درېم فصل: مالي چاري
۴۶	پانګه
۴۶	د خالصې ګټې یا زيان محاسبه
۴۷	د خالصو ګټو تخصيص
۴۸	د خالصو زيانونو تخصيص
۴۹	په پانګه کې د کمنېت جبران
۵۱	د خالصې ګټې په تخصيص کې قيود
۵۱	څلورم فصل: لومړۍ برخه پيسې
۵۱	رايچې پيسې او پولي واحد
۵۱	د بانکوتې او سکې څرول (نشرول)
۵۲	رايچې او قانوني پيسې
۵۲	د رائجو پيسو مشخصات
۵۲	د رائجو پيسو تولید او ساته (خونديتوب)
۵۳	د رائجو پيسو تبادله
۵۳	نامناسبې رايچې پيسې
۵۴	د رائجو شو پيسو موجودي او خپرونو پلان
۵۵	د خپرو شو پيسو حسابداري، کېنلازه
۵۵	د رائجو پيسو راتولول
۵۶	دوه يمه برخه: د محاسبي او ورکړي (برداخت) در پيسې

دولتي حسابونه او الزامي ورکپي	٥٦
په تقنيي سندونو کې ذکر شوي مبالغ، ارزښت اپښونه او تعويض	٥٦
قراردادونه	٥٧
د رايحو پيسو به اره آزادي	٥٨
د اسعاري تأدياتي مکلفيت تنفيذ	٥٨
درېپمه برخه: جرمونه	٥٩
جعلي پيسې	٥٩
د پيسو جعل	٦٠
د جولي پيسولل	٦٠
د سکو ویلي (ذوب) کول	٦١
په جريان کي اپښوډل (جريان ته وړاندې کول)	٦١
فلزي توقعي او توکنونه	٦٢
له شکل خخه غورڅول يا معیوبول	٦٢
د بانکنوټونو ورته جورونه	٦٣
وسايل يا مواد	٦٤
له ضرابخاني خخه د ضرب و هلو د وسايلو لېږدول	٦٥
اعلان، سوداګري	٦٥
د اثبات په هکله اختصاصي حکمونه	٦٦
د بانکنوټ، سکې، سندونو او نښو (توکنونو) غير مجاز څېرول	٦٧
مصادره	٦٧
پنځم فصل: پولي دندۍ او فعالیتونه	٦٨
پولي سياست	٦٨
د آزاد بازار عمليات	٦٨
د بانکونو الزامي زبرمي	٦٨
د الزامي زبرمو له تأمينولو خخه سرغونه	٦٩

۶۹.....	د تنزيل عمليات
۷۱.....	د پورونو ورکول
۷۱.....	د تنزيل يا پور نرخونه
۷۲.....	شپيم فصل: د اسعارو د نرخ او کنترول سياست
۷۲.....	کلی سياستونه
۷۲.....	مکلفيستونه
۷۳.....	د تصفيي قراردادونه او نېړوالې ورکړي
۷۳.....	اسعاری زېرمې
۷۴.....	د نېړوالو اسعاری زېرمومو ترلاسه کول، ساتل او لېږدول
۷۵.....	اسعاري بدېهييو محدود والي
۷۵.....	د اسعارو صرافان
۷۶.....	اوم فصل: له دولت سره د داګفانستان بانک اړیکې
۷۶.....	بانکدار، سلاکار (مشاور) او مالي استازۍ
۷۷.....	د دولتي پور اخيستني (استقراض) په اړه مشوره او روپت
۷۷.....	د دولت امين او خزانه دار
۷۸.....	د مالي نمایندگې، فعالیت
۷۸.....	مطلوبه معلومات
۷۸.....	دولت ته د داګفانستان بانک پوروونه
۷۹.....	د دولت د پور د بها لرونکو سندونو پېرودل
۷۹.....	اتم فصل: له نورو بانکونو سره د داګفانستان بانک اړیکې
۷۹.....	د بانکونو د جواز صادرول، خارنه او تنظيمول
۷۹.....	د بهرنیو بانکونو خارنيزو مقاماتو سره همکاري
۸۰.....	په دفترونو کې بانکي حسابونه
۸۰.....	وروستني پور ورکونکي
۸۱.....	نهم فصل: ورکړه، تصفيه او تسويه
۸۱.....	د ورکړي سیستمنه او د هغو مجریان

د ورکړي د سیستم سیاست.....	۸۳
د سیستم داخلې خطرونه او په تسویه کې ۸۴	۸۳
پولې خدمتونه.....	۸۴
متفرقه.....	۸۵
لسم فصل: د بهالونکو سندونو خدمتونه او د هغو د لېږدلو سیستم.....	
د بها لرونکو سندونو د خدمتونو ثیتېدل.....	۸۷
د ثبت له مقرراتو خڅه معافیت.....	۸۸
تنظیم، نظارت او احتیاطي معیارونه.....	۸۸
په عامه وړاندې کونه (عرضه) او د بها لرونکو سندونو په پلورنه کې محدودیت.....	۸۹
د بها لرونکو سندونو د لېږدلو سیستمونه.....	۹۰
د هرمي برنامو منع.....	۹۲
متفرقه.....	۹۳
دندي.....	۹۴
بیولسم فصل: حسابونه، مالي صورت حساب، پلتني او ریبوتونه.....	
مالې کال.....	۹۵
د حسابداری تګلاره.....	۹۵
مالې صورت حساب.....	۹۵
د حسابونو پلتيل.....	۹۶
د حسابونو د صورت او راپورونو طبع کول او خپرول.....	۹۶
د پولې سیاست ریبوت.....	۹۷
دوولسم فصل: د مالي شخود حل کمپسیون.....	
کمپسیون.....	۹۷
د کمپسیون واکونه.....	۹۸
د کمپسیون جوړښت.....	۹۹

د شتمني، ثبتول او د شخپې په حل و فصل کې گډون نه کول	۱۰۰
د کمیسیون د مسلکي غرو مکلفیتونه.....	۱۰۱
د کمپسیون طرزالعمل او لایحه	۱۰۱
کمپسیون ته د اشخاصو احضارول	۱۰۱
د کمپسیون پرېکړه	۱۰۲
پرېکړو او حکمونو باندي اعتراض	۱۰۲
دیارلسم فصل: متفرقه حکمونه	۱۰۴
د تقدم حق	۱۰۴
ممنوعه فعالیتونه	۱۰۴
د احصائیوی اطلاعاتو راټولو	۱۰۶
مسئونیتونه	۱۰۸
د وړ ادارې معیارونه	۱۰۹
اماڼي حسابونه	۱۰۹
د جواز او ثبت نه لرونکي اشخاص	۱۱۰
سرګروني	۱۱۱
د مقرراتو وضع کول	۱۱۱
خوارلسم فصل: انتقالی حکمونه	۱۱۱
د قرار دادونو او معاملو مرعي الاجراء والي	۱۱۱
د سوداګریزی بانکوالۍ خدمتونه	۱۱۱
د څېرنې خپلواکه کمیته	۱۱۲
تصدیو ته اسعاري حسابونه	۱۱۳
د جواز نوي کول	۱۱۴
د مالیې دوزیر په واسطه د عالي شوري د یوه غږي مععرفي کول	۱۱۴
د تابعیت د اصل تعليق	۱۱۴
په سیاسي فعالیتونو پوری د اړوندو موادو دنفاذ ځنډېدل ...	۱۱۴

د احتیاطي مقراراتو تدریجي تطبیق	۱۱۵
د عالی شوری د غرو د تقرر په هکله حکم	۱۱۵
انفاذ	۱۱۵

فهرست(دری)

قانون داغستان بانک

فصل اول: تأسیس، اهداف و وظایف داغستان بانک.....	۱۲۴
تأسیس.....	۱۲۴
اهداف و وظایف اساسی.....	۱۲۴
خود مختاری.....	۱۲۵
همکاری بین المللی.....	۱۲۶
اصلاحات.....	۱۲۷
فصل دوم: تشکیل و اداره.....	۱۳۲
تشکیل.....	۱۳۲
ترکیب شورای عالی.....	۱۳۲
وظایف شورای عالی.....	۱۳۳
صلاحیت های شورای عالی.....	۱۳۳
شرطی عضویت شورای عالی.....	۱۳۵
حقوق اعضای شورای عالی.....	۱۳۶
سلب صلاحیت و سبکدوشی اعضای شورای عالی.....	۱۳۶
استعفای اعضای شورای عالی.....	۱۳۷
کرسی خالی در شورای عالی.....	۱۳۷
جلسات شورای عالی.....	۱۳۸
جريان، صورت جلسات و تصامیم شورای عالی.....	۱۳۹
اعلام منافع.....	۱۳۹
هیئت عامل.....	۱۳۹

۱۴۰	صلاحیت های رئیس کل.....
۱۴۰	عضویت در هیئت عامل.....
۱۴۲	ناظر کل.....
۱۴۳	کارکنان.....
۱۴۳	کارکنان و نمایندگان.....
۱۴۴	امتناع.....
۱۴۴	تضاد منافع.....
۱۴۵	حفظ اسرار.....
۱۴۵	فصل سوم: امور مالی.....
۱۴۵	سرمایه.....
۱۴۵	محاسبه منفعت یا ضرر خالص.....
۱۴۶	تخصیص منافع خالص.....
۱۴۷	تخصیص اضرار خالص.....
۱۴۸	جبران کاهش در سرمایه.....
۱۴۹	قیود در تخصیص منفعت خالص.....
۱۴۹	فصل چهارم.....
۱۴۹	قسمت اول: پول.....
۱۴۹	پول رایج و واحد پولی.....
۱۵۰	نشر بانکنوت و سکه.....
۱۵۰	پول رایج و قانونی.....
۱۵۱	مشخصات پول رایج.....
۱۵۱	تولید و محافظت از پول رایج.....
۱۵۱	تبادله پول رایج.....
۱۵۱	پول رایج نامناسب.....
۱۵۲	موجودی پول رایج و پلان نشر.....
۱۵۲	طرز العمل حسابداری پول نشر شده.....

۱۵۳	جمع آوری پول رایج.....
۱۵۴	قسمت دوم: پول مورد محاسبه و پرداخت.....
۱۵۴	حسابات دولتی و پرداختهای الزامی
۱۵۴	مبالغ ذکر شده در استناد تقنیینی، ارزشگذاری و تعویض.....
۱۵۵	قراردادها.....
۱۵۵	آزادی در رابطه با پول رایج.....
۱۵۵	تفییز مکلفیت تأثیاتی اسعاری.....
۱۵۶	قسمت سوم: جرائم.....
۱۵۶	پول جعلی.....
۱۵۷	جعل پول.....
۱۵۷	داشتمن پول جعلی.....
۱۵۸	ذوب سکه ها.....
۱۵۸	به جریان گذاشتمن.....
۱۵۹	توته های فلزی و توکن ها
۱۵۹	از شکل انداختن یا معیوب کردن.....
۱۶۰	شبیه سازی بانکنوت ها
۱۶۱	وسائل یا مواد
۱۶۱	انتقال وسائل سکه زدن از ضرابخانه
۱۶۱	اعلان، تجارت
۱۶۲	احکام اختصاصی در مورد اثبات
۱۶۲	نشر غیر مجاز بانکنوت، سکه، استناد و نشانه ها (توکن ها)
۱۶۳	مصادره.....
۱۶۴	فصل پنجم: وظایف و فعالیتهای پولی
۱۶۴	سیاست پولی
۱۶۴	عملیات بازار آزاد
۱۶۴	ذخایر الزامی بانکها

١٦٥	تخلف از تأمین ذخایر الزامی
١٦٥	عملیات تنزیل
١٦٦	اعطای قروض
١٦٦	نرخ های تنزیل و قرضه
١٦٧	فصل ششم: سیاست نرخ و کنترول اسعار
١٦٧	سیاست های کلی
١٦٧	مکلفیت ها
١٦٨	قراردادهای تصفیه و پرداختهای بین المللی ذخایر اسعاری
١٦٨	دربیافت، نگهداری و انتقال ذخایر اسعاری بین المللی
١٦٩	محدو دیت بر بدبندی های اسعاری
١٦٩	صرافان اسعار
١٧٠	فصل هفتم: روابط د افغانستان بانک با دولت
١٧٠	بانکدار، مشاور و نماینده مالی
١٧١	مشوره و گزارش در مورد استقراض دولتی
١٧١	امین و خزانه دار دولت
١٧٢	فعالیت نماینده مالی
١٧٢	معلومات مطلوبه
١٧٢	قروض د افغانستان بانک به دولت
١٧٣	خرید استناد بهادرار قرضه دولت
١٧٣	فصل هشتم: روابط د افغانستان بانک با سایر بانکها
١٧٣	صدور جواز، نظارت و تنظیم بانکها
١٧٣	همکاری با مقامات نظارتی بانکهای خارجی
١٧٤	حسابات بانکی در دفاتر
١٧٤	آخرین قرضه دهنده
١٧٥	فصل نهم: پرداخت، تصفیه و تسویه

۱۷۵	سیستم های پرداخت و مجریان آن.....
۱۷۶	سیاست سیستم پرداخت.....
۱۷۷	خطرات داخلی سیستم و اطمینان در تسویه.....
۱۷۷	خدمات پولی.....
۱۷۸	متفرقه.....
۱۷۹	فصل دهم: خدمات اسناد بهادر و سیستم انتقال آن.....
۱۷۹	ثبت خدمات اسناد بهادر.....
۱۸۰	معافیت از مقررات ثبت.....
۱۸۱	تنظيم، نظارت و معیارهای احتیاطی.....
۱۸۱	محدودیت در عرضه عام و فروش اسناد بهادر.....
۱۸۲	سیستم های انتقال اسناد بهادر.....
۱۸۴	منع برنامه های هرمی.....
۱۸۴	متفرقه.....
۱۸۵	وظایف.....
۱۸۶	فصل یازدهم: حسابها، صورت حساب مالی، بررسیها و گزارشها.....
۱۸۶	سال مالی.....
۱۸۶	روش حسابداری.....
۱۸۶	صورت حساب مالی.....
۱۸۶	بررسی حسابات.....
۱۸۷	طبع و انتشار صورت حسابها و راپورها.....
۱۸۷	گزارش سیاست پولی.....
۱۸۸	فصل دوازدهم: کمیسیون حل منازعات مالی.....
۱۸۸	کمیسیون.....
۱۸۸	صلاحیت های کمیسیون.....
۱۸۹	ترکیب کمیسیون.....

۱۹۰	ثبت دارائی و عدم اشتراک در حل و فصل منازعه.....
۱۹۰	مکلفت های اعضای مسلکی کمیسیون.....
۱۹۱	طرز العمل و لایحه کمیسیون.....
۱۹۱	احضار اشخاص به کمیسیون.....
۱۹۱	فیصله کمیسیون.....
۱۹۲	اعتراض بر تصامیم و احکام.....
۱۹۳	فصل سیزدهم: احکام متفرقه.....
۱۹۳	حق تقدم.....
۱۹۳	فعالیتهای ممنوعه.....
۱۹۴	جمع آوری اطلاعات احصائیوی.....
۱۹۶	مسئولیت‌ها
۱۹۷	معیارهای اداره شایسته.....
۱۹۷	حسابات امانی.....
۱۹۸	اشخاص فاقد جواز و ثبت.....
۱۹۸	تخلفات.....
۱۹۹	وضع مقررات.....
۱۹۹	فصل چهاردهم: احکام انتقالی.....
۱۹۹	مرعی الاجراء بودن قراردادها و معاملات.....
۱۹۹	خدمات بانکداری تجاری.....
۲۰۰	کمیته مستقل بررسی.....
۲۰۰	حسابهای اسعاری برای تصدی‌ها
۲۰۱	تجدید جواز.....
۲۰۱	معروفی یک عضو شورای عالی توسط وزیر مالیه
۲۰۱	تعليق اصل تابعیت.....
۲۰۱	تأخیر نفاذ مواد متعلق به فعالیتهای سیاسی.....
۲۰۲	تطبيق تدریجی مقررات احتیاطی.....

حکم در مورد تقرر اعضای شورای عالی ۲۰۲
انفاذ ۲۰۲

د دا Afghanistan بانک قانون ۱۹

د دا Afghanistan بانک د قانون د انفاذ په باب د Afghanistan د اسلامي
انتقالی دولت د رئيس
فرمان

گنه: (۶۲)
نېټه: ۱۳۸۲/۶/۲۷

د اوسيني عصر لره غوښتنو سره د بانکي قوانينو د هم غاري
(هم آهنگ) کولو په خاطر او په بانکي سیستم کې د بشپړي ډاډمني او
مسئولي فضا د رامنځ ته کولو، او د کورنيو او بهرنېو خصوصي پانګي
اچونې او د نورو نېټوالو مراجعتو د باور د راجښلولو او هڅولو او په
اقتصادي ژوندانه کې د هغوي د فعالې وندې اخیستنې او خصوصي
برخي ته د دولت د پام اړولو په منظور، د دا Afghanistan بانک قانون د
توانا خدای (ج) په نامه توшиб کوم.
د ګه قانون د توшиб له نېټې خخه نافذ او په رسمي جريده کې دي
څپور شي.

حامد کرزۍ
دا Afghanistan د انتقالی اسلامي دولت رئيس

د دافغانستان بانک قانون

د دافغانستان بانک قانون

لومړۍ فصل

د دافغانستان بانک تأسیس، هدفونه او دندې

تأسیس

لومړۍ ماده:

(۱) د دافغانستان بانک، د افغانستان مرکزی بانک دی.

(۲) د دافغانستان بانک، د حکمی شخصیت په توګه د بشپړو قانوني واکنو لرونکی دی، کولای شي اړوند قراردادونه عقد، منقول او غیرمنقول مالونه ترلاسه (حصول) یا پربودی، اړوند بها لرونکی سندونه صادر او پورونه په مختلفو شکلنو ترلاسه او د حقوقی دعوا اوو اړخ (طرف) واقع شي.

(۳) د دافغانستان بانک مرکزی دفتر د کابل په بنار کې دی او کولای شي، د افغانستان په دننه او بهر کې له هغه واکنو او دندو سره چې لازم یې بولی، د خپلو فرعی ارتباټي نمایندګیو دفترونه تأسیس او استاري او کارچلوبونکي بانکونه وتاکي.

اساسي هدفونه او دندې

دوه یمه ماده:

(۱) د دافغانستان بانک عمده هدف د کورنيو (داخلی) قیمتونو د ثبات تأمینول او ساتل دي.

(۲) د دافغانستان بانک نور هدفونه چې د هغه د لومړني هدف تابع دي، له سیالیت (تقدینه گي)، د پورونو د ورکړي له قابلیت، د بازار پر اقتصاد د ولای ثابت مالي سیستم له اغېښناک فعالیت خخه ملاتړ او د مصئون، سالم او اغېزمن ملي سیستم له پیاوړتیا خخه عبارت دي.

۲۱ د دافغانستان بانک قانون

د دافغانستان بانک د خپل لوړمنې هدف په پام کې نیولوسره، د دولت د کلې اقتصادي سیاستونو ملاتېر کوي او دوامداره اقتصادي وده پیاوړې کوي.

د یوه مسئول بانک په توګه د دافغانستان بانک اساسی دندې په لاندې توګه دې:

۱- د افغانستان د پولي سیاست طرح کول، ترلاس لاندې نیول او اجراء.

۲- د افغانستان د بهرنیو اسعارو د ارزې سیاست او ترتیباتو طرح کول، ترلاس لاندې نیول او اجراء کول.

۳- د افغانستان د بهرنیو اسعارو د رسمي زېرمونو ساتنه او اداره کول.

۴- د افغانستان د کاغذې پیسو او فلزې مسکوکاتو چاپول، ضربول او خپرول.

۵- د دولت بانک لرونکي (بانکدار)، سلاکاراو د مالي استازې په توګه د دندوسرته رسول.

۶- د جواز صادرول یا ثبتوول، تنظیم او پر بانکونو، د اسعارو پر صرافانو، د پولي خدمتونو پر وړاندې کوونکو، د ورکړې د سیستم پر مجریانو، د بهالونکو سندونو د خدمتونو پر وړاندې کوونکو، د بها لرونکو سندونو د لېږدونې د سیستم پر مجریانو او نورو هغو اشخاصو باندي خارنه چې د دافغانستان بانک کولاهي شي د قانون د حکمونو مطابق د هغوي خارنه وکړي.

۷- د هغو قیمت لرونکو سندونو د ورکړې او انتقال لپاره د اغېزمن او سالم سیستم جوړول، ساتنه او وده چې د دولت یا د دافغانستان بانک لخوا صادر شوي وي او د ورکړې ایزو (برداختي) معاملو او هغو معاملو د حساب تصفیه او تسويه چې په دغه ډول قیمت لرونکو سندونو کې صورت مومني.

د داګفانستان بانک قانون

**خپلواکي (خود مختاري)
درېیمده ماده:**

- (۱) د داګفانستان بانک د خپلو دندو د اجراء په منظور د داګفانستان بانک او اړوندو بانکونو او مشتریانو تر منځ په الکترونیکي معاملوکې د آسانتي باوو د برابرولو لپاره د مقرراتو د تصویب په شمول د بشپړو قانوني واکنو لرونکي دي. د داګفانستان بانک دغه مقررات، دستورالعملونه یا لارښودونه په یوه عمومي دفتر کې شتسيو.
- (۲) د داګفانستان بانک، د بانکونو، د اسعارو د صرافاني، د ورکړي د سیستم د مجریانو، د پولي خدمتونو د وراندي کونکو، د بهارلونکو سندونو د لېږدوني د سیستم د مجریانو او نورو هغو اشخاصو چې د فعالیت جوازې د دي قانون د حکمونو مطابق لاسته راوري وي د داګفانستان بانک لخوا یا په د افغانستان بانک کې ثبت شوي وي، د ادارو د کتنې، د حسابونو، د دفترنو د سندونو او نورو مدارکو د خېرني وک لري او کولاهي شي هغه اطلاعات چې د خپلو خارنيزو مکلفيتونو په اجراء کې یې لازم ويولي، له نومورو اشخاصو خخه لاسته راوري.
- (۳) د داګفانستان بانک د خپلو هدفونو د تحقق په منظور، د دي قانون د حکمونو مطابق د بشپړي خپلواکي لرونکي دي او هېڅوک نشي کولاهي د داګفانستان بانک د تصميم نيونې د هیئت غړي په خپلو دندو کې چې په غاره یې دي، تر ناوري اغږizi لاتدي راولي او یا په بل ډول د داګفانستان بانک په فعالیتونو کې مداخله وکړي.
- (۴) د داګفانستان بانک د عالي شوري غړي، عامل هیئت او نور کارکونکي مکلف دي د مرکزي او بشپړي خپلواکي لرونکي بانک په توګه چې په بې پلوی سره د ټولو خلکو په خدمت کې دي، د

د دا Afghanistan بانک قانون ۲۳

دا Afghanistan بانک وقار او شهرت ته وده او پیاوړتیا ورکړي او د هغه له مغایر عمل خخه ډډه وکړي.
(۵) د دا Afghanistan بانک د عالي شوري غږي نشي کولاهي د څلوا دندو د اجراء په موده کې په سياسي فعالیتونو لاس پورې کړي.

نړيواله همکاري څلورمه ماده:

- (۱) د دا Afghanistan بانک، په بين الحکومتي غوندو، ټولې دنو، شوري ګانو او په پولي سياست، د جواز په صادرولو او پر بانکونو او اشخاصو باندي د خارني په اړوندو سازمانونو کې چې د دي قانون په موجب پرهغو باندي د خارني واک لري او په نورو هغو چاروکي چې د واک په حدودو کې يې دي، د Afghanistan په استازیتوب ګډون کوي.
(۲) د دا Afghanistan بانک کولاهي شي بهريسو هبادونو، بهريسو مرکزي بانکونو او نورو پولي مقاماتو او نړيوالو سازمانونو ته چې د دا Afghanistan بانک يا افغانستان په هغو کې ګډون لري، بانکي خدمتونه سرته ورسوي.
(۳) د دا Afghanistan بانک کولاهي شي، د پولي نړيوالو همکاريوله لاري، د نړيوالو سازمانونو غږيتوب چې هدف يې پولي او اقتصادي ثبات دي، لاسته راوري.
(۴) د دا Afghanistan بانک کولي شي د افغانستان د ګډون په اړه په نړيوالو سازمانونو کې د استازی په توګه خينې مسئوليتونه په غاره واخلي او راکړي ورکړي ترسره کړي.

اصطلاحګانې پنځمه ماده:

لاندې اصطلاحګانې پدې قانون کې لاندېنې مفاهيم افاده کوي:
۱- بانک:

۲۴

د دا فغانستان بانک قانون

هغه حکمی شخصیت دی چې د اعتباراتو یا پانګۍ اچونی د رامنځته کولو په منظور، له عمومو خڅه خپل حساب ته، به راکړه ورکړه او د پولي سپارنو یا د بېرته ورکړې وړ وجوهه په ترلاسه کولو باندي بوخت وي.

۲- د چک نقدول:

هغه شخص ته چې د ورکړې سندونه یا زېرمه شوي ارزښت تحويلوي، د پیسو د ورکړې د سندونو یا زېرمه شوي ارزښت (دله سفری چکونو پرتنه) په بدل کې د پیسو، د ورکړې د سندونو یا زېرمه شوي ارزښت د ورکړې لپاره د مزد یا اجوري ترلاسه کول دي.

۳- کالی:

پیسي، فلن، کرنیز تولیدات، جنسونه او نورې هغه شتمني دی چې د اړوندو تقنيني سندونو مطابق، د کاليو په توګه پېژندل شوي وي.

۴- د اسعارو تبادله:

د یوه هېواد په پیسو باندي د بل هېواد په پیسي د بدلولو له لاري د عوايدو لاسته راولې دی.

۵- د پور بها لرونکي سند:

د معاملې وړ پور سند، د هغه معادل سند او د معاملې وړ هغه سند دی چې د ګډون یا تبادلې د ژمنې په واسطه د پور د معاملې وړ بل بها لرونکي سند د حاصلولو حق ورکړي. د پور په بها لرونکو سندونو کې، په دفتر کې ثبت شوي سند هم شامل دي.

۶- مشتق:

د دمخه پېرودنې قرارداد، مستقبلي، اختيار او د معاملې وړ نور قراردادونه دی چې د هغه لرونکي د لاندې امتیازونو مستحق ګرځي:

- د بها لرونکي سند یا د بها لرونکو سندونو یا کاليو د مجموعې حاصلول.

د افغانستان بانک قانون ۲۵

- د نقدو پیسو ترلاسه کول دي چې د بها لرونکي سند يا کاليو يا د بها لرونکو سندونو يا کاليو د مجموعې د یوه راتلونکي قيمت يا راتلونکي ارزښت په اړه تاکل کېږي.

- د نقدو پیسو د یوه مبلغ ترلاسه کول دي چې د ټکټاني د نرخ يا د اسعارو د مبادلي د قابل معامله د قيمتونو د شاخص يا نرخ يا د ټکټاني د نرخ د ارزښت، د اسعارو د مبادلي، د بها لرونکو سندونو او کاليو د نرخ په اړه تاکل کېږي.

7- مالي بازار:

هغه پولي بازار د چې پکې د بها لرونکو سندونو راکړه ورکړه او په دغسي پي بازار پوري نور اړوند فعالیتونه ترسه کېږي.

8- سعر يا ارز:

عبارةت دي له:

- افغانستان په پیسو پرته د نورو هپوادونو پیسي.

- پولي حسابي واحد چې د یوه بين الحكومتي سازمان يا د دوو يا خو هپوادونو د موافقې له مخې منځ ته رائحي.

- مسکوک او غير مسکوک سره زر، پدي شرط چې د کتنې وړ تعبيارات پکې نه وي راغلي.

9- رايچ:

د هپواد يا بل خاى له رايچو قانوني پیسو خڅه عبارت دي.

10- بانکنوت

له هغې وسيلي خڅه عبارت ده چې د پیسو يا له پیسو سره برابر د استعمال په مقصد سره ګتنه اخيستل کېږي او د اکمنې قانوني

مرجع په توګه په هپواد يا بل خاى کې خپرېږي.

11- د اسعارو صراف:

هغه شخص دي چې د اسعارو په پېرودنې او پلورني، د اسعارو د دمخه پېرودنې د قراردادونو، په اسعارو د ورکړي يا اختياري

۲۶

د افغانستان بانک قانون

- قرارداد، معاوضې یا بل هر مشتقې قرارداد چې د اسعارو معامله په برکې لري، په چاروباندي یوخت وي.
- ۱۲- د دمخه پېرودنې قرارداد:
- په تاکلي یېه په راتلونکې کې د پور د بها لرونکو سندونو یا کاليو د ترلاسه کولو قرارداد دي.
- ۱۳- مستقبلې قرارداد:
- د دمخه پېرودنې قرارداد دی چې له معيارې شرایط او ضوابطو سره یې په مالي یازار کې معامله کېږي.
- ۱۴- د پانګې اچونې صندوق:
- هغه شرکت دی چې له ټولو خلکو خخه په بها لرونکو سندونو کې د وجوهو د ترلاسه کولو له لاري، پانګه اچونه کوي.
- ۱۵- د نړیوالې حسابدارۍ معیارونه:
- د نړیوالې حسابدارۍ وروستني او نوي معیارونه دی چې د نړیوالې حسابدارۍ د معیارونو د کمیتې لخوا صادرېږي.
- ۱۶- پولي ارزښت:
- د مبادلي وسیله ده چې په نقدو پیسو باندې د بیا پېرودنې وړ وي یا نه وي.
- ۱۷- پیسې:
- د مبادلي وسیله ده چې د افغانستان يا بل هبواو لخوا مجاز پېژندل شوې او د منلو وړ ګڅدلې وي، په دغې اصطلاح کې هغه حسابې پولي واحد هم شامل دی چې د یوه بینالحكومة سازمان په وسیله یا دیوه یا زیاتو هبوادونو تر منځ د موافقې له مخې برقرار شوی وي.
- ۱۸- پولي خدمت:
- هغه خدمت دی چې د پیسو په اړه (د پیسو د خوندي کولو او ساتني، د پیسو د لېړدونې، د چک د نقدولو او د اسعارو د تبادلي په شمول) تر سره کېږي.

۲۷ د افغانستان بانک قانون

۱۹- د پولی خدمت وړاندې کونکی:

هغه شخص دی چې د پولی خدمتونو به برابرولو بخت وي.

۲۰- د پیسو انتقال:

د ورکړي د سندونو، زېرمه شوي ارزښت له خرڅلوا یا صادرولو یا د لېږدونې لپاره د پیسو یا پولی ارزښت له ترلاسه کولو خخه عبارت دی. (په دغې اصطلاح کې په یوازې سرد فزيکي پیسو رسول او د آن لاین او تبلی موافقاني خدمتونه او د « نیت ورک » شبکي ته د لاس رسیدل شامل ندي).

۲۱- د معاملې وړ:

د مالي سندونو په اړه، د هغود خاوندانو د ثبت په دفتر کې د سند د رسولو، ظهر نویسي یا ثبتوولو په وسیله د مالکیت د قانوني انتقال له وړتیا خخه عبارت دی.

۲۲- د اختيار قرارداد:

هغه قرارداد دی چې د امتیاز لرونکي یې د هغه د اعتبار په موده کې تر تاکلې نېټې پورې په موافقه شوي بیه په تاکلې اندازه، د قیمت لرونکو سندونو یا کالیو د اختياری پېروډني یا پلورنې حق لري.

۲۳- د ورکړي سند:

د پیسو او پولی ارزښت چې د معاملې وړ وي یا نه وي د لېږدونې او ورکړي لپاره له چک، برأت، حوالې (منی آرډر) سفری چک او نورو سندونو خخه عبارت دی.

د اعتباري کارتونو فورم، لپtrap کرپدیتونه او نور هغه سندونه چې د صادروونکي په وسیله بیه په کالیو او خدمتونو باندې د تبادلي وړ وي، لدې حالت خخه مستثنی دي.

۲۴- د ورکړي سیستم:

د موافقاني شبکي په ګډون له هر ډول هغې کړنلاري خخه عبارت دی چې په هر ډول اسعارو کې د پولی خدمتونو د دریو یا له دریو

۲۸

د دا Afghanistan بانک قانون

خخه د زیاتو وړاندې کونکو ترمنځ، د نورو ورکړو په مقابل کې د ورکړې د تبادلې، د مالي مکلفتونو یا بها لرونکو سندونو د ورکړي، تصفې او یا تسوبې د معاملو د پروونو د تبرولو لپاره پري موافقه شوي وي.

- ۲۵- د ورکړې د سیستم عامل یا مجری:
هغه شخص دی چې د ورکړې سیستم په کار اچوي.
- ۲۶- شخص:

له حقیقی یا حکمی شخص خخه عبارت دي.

- ۲۷- ریکارد:

هغه معلومات دی چې د لمس وړ وسیله کې خوندي یا په یوه الکترونیکي وسیله یا غیر له هغې کې زبرمه شي او یا بېرته په پوهېدو (فهم) وړ توګه لاس ته راولې شي.

- ۲۸- بها لرونکي سند:

معاملي وړ (د سند په شکل یا په دفتر کې د ثبت په شکل) مالي سند دی چې لاندې ډلونه پکې شامل دي:
ونډه، دونډي سند یا د وندې رسید.

- د پور قيمت لرونکي سندونه (چې وندې باندې د بدلبډو وړ وي یا نه وي).
- مشتقات.

- د پانګي اچونې په صندوق کې وندې یا د اشتراك واحدونه.

- د مالي معاملې وړ نور سندونه چې د دا Afghanistan بانک په مقرراتو کې د بها لرونکي سند په توګه پېژندل شوي وي.
- ۲۹- د بهالرونکو سندونو خدمت:

د دې قانون په (۹۴) ماده کې له درج شوو خدمتونو خخه عبارت دي.

- ۳۰- د بهالرونکو سندونو خدمت وړاندې کونکي:
هغه شخص دی چې د بهالرونکو سندونو خدمت برابرو.

د افغانستان بانک قانون ۲۹

- ۳۱- د بهالرونکو سندونو د لپردوني سيستم:
د مواصلاتي شکو په ګډون له هر ډول طرز العمل خخه عبارت دي
چې د بهالرونکو سندونو د لپردوني او د بهالرونکو سندونو د خدمتو
د وړاندې کوونکو د درې یا له دريو خخه د زیاتو تر منځ د بها
لرونکو سندونو یا نورو بها لرونکو سندونو یا نقدو پیسو د تصفې
یا تسويې د مربوطو معاملو پاره پري توافق کېږي.
- ۳۲- د بهالرونکو سندونو د لپردوني د سيستم مجری:
هغه شخص وي چې د بهالرونکو سندونو د لپردوني سيستم په کار
اچوي.
- ۳۳- د مالي شخرو د حل کمېسيون
د دي قانون په (۱۰۸) ماده کې درج د شخرو د حل له کمېسيون خخه
عبارةت دي.
- ۳۴- ونډه:
د پانګي له ونډې یا نور پانګه ایز بها لرونکي سندونو خخه عبارت
ده چې د شرکت لخوا صادرېږي.
- ۳۵- دولتي اداره او مؤسسه:
له هغې سياسي خانګي یا نمایندګي. یا ادارې یا هغې تصدی خخه
عبارةت ده چې مالکيت یا کنترول یې د افغانستان دولت یا یوه
دولتي اداره او مؤسسه په غاړه ولري.
- ۳۶- زېرمه شوي ارزښت:
د الکترونيکي ریکارد په واسطه، له ثابت شوي پولي ارزښت خخه
عبارةت دي.

د دا Afghanistan بانک قانون

دوه یم فصل
تشکیل او اداره

تشکیل

شپړمه ماده:

دا Afghanistan بانک د عالي شوري (د تضميم نيونې او سياست ګذاري د لوري مرجع په توګه) د تولو رئيس د (دا Afghanistan بانک د ادارې د مسئول په توګه) د تولو ناظر د (دا Afghanistan بانک د کورنيو عملیاتو د خپرنې او بررسۍ د مسئول په توګه) او د نورو اړوندو کارکونکو دي.

د عالي شوري ترکیب

اوومه ماده:

(۱) د دا Afghanistan بانک عالي شوري په لاندي شرحي سره له اوو غږو خخه جوړه ۵۵:

۱- د دا Afghanistan بانک د تولو رئيس، د عالي شوري د رئيس په توګه.

۲- د دا Afghanistan بانک لومړي مرستيال، د عالي شوري د مرستيال په توګه.

۳- پنځه نور غري.

(۲) د عالي شوري غري د ملي شوري په موافقه، د جمهور رئيس لخوا مقررېږي.

(۳) د عالي شوري د هرغرې د خدمت دوره پنځه کاله ده. (برته له دي چې په لومړي دوره کې د مقرر و شوو غړو کاري دوره د دې قانون مطابق د امكان ترحده پوري په همغو پنځو کلونو کې په پرله پسې والي سره پای مومي). د عالي شوري د غرو بیا مقرېدل مجاز دي

د افغانستان بانک قانون ۳۱

خوا چې د دې قانون د دولسمی مادې په موجب، د هغوي د لیرې کولو لپاره دلیل موجود وي.

د عالي شوري دندې: اتمه ماده:

(۱) عالي شوري د افغانستان بانک د کلې سیاستونو د طرحې او د هغه پر ادارې او فعالیتونو باندي د خارني مسئله ده.

(۲) عالي شوري د خپلو دندو په اجراء کي وخت په وخت اقتصادي او پولي وضع ارزوي او پدي منظور عامل هيئت مکلف دي لو تر لړه په هره تقويمي خلوريزه کې یو خل د لاندي مواردو په هکله، عالي شوري ته ريوت وړاندې کړي:

۱- د افغانستان بانک اداره او عملیات.

۲- د کورنيو قيمتونو د ثبات د سياست په شمول د پولي او تنظيماتي سیاستونو تطبيقول.

۳- په افغانستان کې د مالي سیستم سالموالي، په خاصه توګه د بانکي او ورکړې سیستم.

۴- د پيسو، پانګي او بهرينيو اسعارو د بازارونو وضع.

۵- هغه پېښې او شرایط چې د افغانستان بانک په اداره یا عملیاتو، د سیاستونو په تطبیق، مالي سیستم یا پورتیو ذکر شوو بازارونو کې یې مهمه اغېزه لړي وي.

د ټولو ناظر مکلف دي د عالي شوري د غوبنتني وړ ريوته او کتنې (مطالعات)، د افغانستان بانک پر اداره او فعالیتونو باندي د خارني لپاره وړاندې کړي.

د ټولو رئيس مکلف دي عالي شوري ته د افغانستان بانک پر اداره او فعالیتونو باندي د خارني په هکله د غوبنتل شوو معلوماتو له پر وخت وړاندې کولو خخه، ډاه ترلاسه کړي.

د عالي شوري واكونه

نهمه ماده:

عالی شوري د لاندی واكونو لرونکي ده:

- ۱- د دا Afghanistan بانک په واسطه د ازاز بازار د عملياتو دحدودو، تنزيل او پور لپاره د تكتيانې د نرخ، د زبرمود ډول او ميزان چې بانکونه د هغو په ساته ملکف دی په شمول دا Afghanistan د پولي سياست طرح کول او جوروول.
- ۲- د افغانستان د بهرييو اسعارو د سياست طرح او جوروول.
- ۳- د هغو مقرراتو، لربنودونو او د تطبيق ور دستورالعملونو تصويبول چې د دي قانون او د هبوا د نورو نافذو قوانينو په موجب د دا Afghanistan بانک له لوري وړاندي کېږي.
- ۴- د هغو ریوتونو او مشورتونو تصويبول چې د دا Afghanistan بانک ېې دولت يا ملي شوري ته وړاندي کوي.
- ۵- په نړیوالو سازمانونو کې د دا Afghanistan بانک د ګهون په هکله د تصميم نیول.
- ۶- د بانکنوټونو او فلزي مسکوكاتو د طرحي او ډېزاين او رسمي ارزښت او د هبوا د رايجو پيسو په راتولولو پوري د اړوندو شرایطو په هکله د تصميم نیول.
- ۷- د دا Afghanistan بانک د پور د بهالرونکو سندونو او د هغو د شرایطو په هکله د تصميم نیول.
- ۸- په ډول ډول شتمنيو کې چې مناسيې وي، د دا Afghanistan بانک د بهرييو اسعارو او نورو سرچينو د پانګې اچونې په هکله د تصميم نیول.
- ۹- د هغو سندونو د تنزيل تصويبول چې د سر رسید وخت یې، د د افغانستان بانک په وسیله د ترلاسه کولو له نېټې خخه له دریو میاشتو خخه زیات وي.

د افغانستان بانک قانون ۳۳

- ۱۰- د عالي شوري د درې پر پنځمي غړو په موافقه، د دي قانون د شپږ اتیايمې مادې د حکم مطابق، نورو بانګونو ته د افغانستان بانک د پورونو، ضمانتونو او نورو مشروطو ژمنو تصویبول.
- ۱۱- د افغانستان بانک د کړنلارې او د هغه په ادارې او فعالیتونو پورې د نورو اړوندو مقرراتو تصویبول.
- ۱۲- د افغانستان بانک د تشکيل په هکله د تصمیم نیول.
- ۱۳- له لومړي مرستیال پرته د مرستیالانو او د ټولود ناظر د مقرری منظورول او په د افغانستان بانک کې د دوي د دندو تر بشپړدو وروسته، په بله مالي مؤسسه کې د ټولو د رئیس او لومړي مرستیال د خدمت له کولو سره موافقه.
- ۱۴- د تابع، فروع شرکتونو او د افغانستان بانک د نمایندګیو د دفترونو تأسیسول یا بندول.
- ۱۵- د افغانستان بانک په وسیله د ودانیو او نورو املاکو د پیرودني، ودانولو، ګتې اخیستې او پلورنې په هکله د تصمیم نیول.
- ۱۶- د افغانستان بانک د بودجې، داستخدام، کارد شرایطو، د افغانستان بانک د کارکونکو او استازو د تقاعد د حقوقو په هکله د تصمیم نیول.
- د عالي شوري غړي له دي حکم خڅه مستثنې دي.
- ۱۷- د افغانستان بانک د مجاز پانګې د زیاتولو وړاندیز.
- ۱۸- د حسابداری د کړنلارو او احتمالي مالي خطرونو د افغانستان بانک د ادارې د لارو چارو په هکله د تصمیم نیول.
- ۱۹- د افغانستان بانک د کلنۍ روپوت او د مالي صورت حسابونو منظورول.
- ۲۰- د افغانستان بانک د شتمنيو د استهلاک او د شتمنيو د استهلاک د ميزان، د افغانستان بانک په دفترونو کې د خاصو

۳۴

د دا Afghanistan بانک قانون

زېرمود جوړولو، د دا Afghanistan بانک د خالصي ګټې د تاکلو او زېرمونه د لېږدونې وړ خالصي ګټې د تاکلو به هکله د تصميم نیول.
۲۱- د نورو هغو واکونو اعمالول چې د دې قانون په موجب عالي شوري ته سپارل کېږي.

د عالي شوري دغريتوب شرایط لسمه ماده:

هغه شخص د عالي شوري دغري په توګه تاکل (غوره) کېداي شي چې د لاندي شرایطو لرونکي وي:
۱- د افغانستان تابعیت ولري.
۲- د نېک شهرت (امانت داري)، لرونکي وي.
۳- د لوړو تحصيلاتو لرونکي وي یا د اقتصاد، بانکوالي یا حقوقو په رشته (خانګه) کې ترجیحا پراخې تجربې ولري.
۴- د دې قانون په دووسلمه ماده کې د درج شو حکمونو مطابق، په عالي شوري کې یې غريتوب له لاسه نه وي ورکپ.
۵- د دا Afghanistan بانک برحال مامور نه وي. د تولو رئيس او لوړۍ مرستيال له دي امر خخه مستثنې دي.
۶- په هېڅ ډول سره د خارني (نظر) د شوري او نورو ملي مؤسسو غريتوب ونه لري.
۷- د قانون د حکمونو مطابق، د دا Afghanistan بانک تر خارني لاندي نه وي.
۸- د وزیرانو د شوري، د ملي شوري غريتوب يا نوري لوړې دولتي عهدې ونه لري.

د افغانستان بانک قانون ۳۵

دعالی شوري د غرو حقوق بیوولسمه ماده:

د تپلو رئیس، لومړی مرستیال او د عالي شوري نور غوري د دولت د رئیس د فرمان په اساس مقرريې. د یوې دورې لپاره د عالي شوري د غرو له مقرري یا یما مقرري وروسته، د هغوي معاشونه او امتيازونه د تقرر د هماغي دورې په اوږدو کې نه راتېتېږي.

د عالي شوري د غرو د واک سلبول او ګوبنه کول (برطوفې) دوروولسمه ماده:

- (۱) د افغانستان بانک د تپلو رئیس، لومړی مرستیال او د عالي شوري نور غوري له لاندې عواملو خخه د یوه له مخي، د دولت د رئیس لخوا معزول یا یې عهدې د تعليق په حالت کې قرار نیسي:
 - ۱- په هغه صورت کې چې د دی قانون په لسمه ماده کې د درج شوو شرایطو خخه یوئي، له لاسه ورکړي وي.
 - ۲- په هغه صورت کې چې په داسې جرم محکوم شوی وي چې مجازات یې حبس وي، خو دا چې دغه ټول محکومیت د هغه د مذہبی او سیاسي فعالیتونو یا نظریو په نتیجه کې صورت موندلې وي.
- ۳- په هغه صورت کې چې د محکمې د حکم په اشر، د نه توانیدو له امله د پورونو له ورکړي خخه عاجز یا ورشکسته اعلان شوی وي.
- ۴- په هغه صورت کې چې په عالي شوري کې له غریتوب خخه د مخه په وروستیو پنځو کلونو کې د داسې کوم شرکت واکمن مدیر یا کارمند وي چې ورته متولی یا د تصفیې مدیر تاکل شوی وي.
- ۵- په هغه صورت کې چې د شخصي بدرفتاري او ناوره سلوک له امله د واکمن مقام لخوا له دندې خخه ګوبنه یا یې د تعليق په حالت کې قرار نیولې وي.

د دا Afghanistan بانک قانون

- ۶- په هغه صورت کې چې په شپړو میاشتو خخه زیات د جسمی یا ذهنی ناتوانی له امله د سپارل شوو دندو په اجراء قادر نه وي.
- ۷- په وروستیو دوولسو میاشتو کې د دا Afghanistan بانک د عالي شوري په دوو یا زیاتو پر له پسې جلسو کې له مؤجه عذر پرته د غيابت په صورت کې.
- ۸- د عالي شوري د غږيتوب په موده کې سياسي فعالیت وکري یا په اداره کې له قانوني مکلفيتونو خخه د خړګندو او مهمو سرځونو یا بدرفتاري مرتكب شي چې د دا Afghanistan بانک ګټيو ته د شدید زيان (لطمي) باعث ګرځيدلوي.
- (۱) د عالي شوري غړي د دې مادي په فقره کې د درج شوو حالاتو په استشنې په بل هېڅ دليل د عالي شوري له غږيتوب خخه معزول یا له خپلو عهدو خخه د تعليق په حالت کې قرار نه نيسې.
- (۲) ګونبه کيدل (سبکدوشي) یا د عالي شوري له دندو خخه تعليق، په خپله یا د قانوني وکيل په واسطه د دلایلوا له وړاندې کولو او د دولت د رئيس له خوا د هغوله خپلود مخه جواز نه لري.

د عالي شوري د غړو استعفی

ديارسممه ماده:

دا Afghanistan بانک د ټولو رئيس او د عالي شوري مرستيال کولاهي شي د دمخه په کتبې خبر ورکولو سره چې له دریو میاشتو خخه لپنه وي یا په هغې لالې موده کې چې د دولت رئيس ورسره موافقه وکړي، خپله استعفی د دولت رئيس ته وړاندې کړي. د عالي شوري نور غړي کولاهي شي د مخه په کتبې خبر ورکولو سره چې له یوې میاشتني خخه لپنه وي یا په هغې لالې موده کې چې د دولت رئيس ورسره موافقه وکړي، خپله استعفی د دولت رئيس ته وړاندې کړي.

د افغانستان بانک قانون

۳۷

په عالي شوري کې تشه کرسی
خوارلسمه ماده:

په عالي شوري کې تشه کرسی د دي قانون د نهمي مادي د حکم
مطابق، د پخوانی غوري د پاتي مودې د بشپړتیا لپاره د نوي غوري په
مقرر بد و سره بشپړېږي.

د عالي شوري غونډي
پنځلسمه ماده:

(۱) د تولو رئيس، د عالي شوري غونډي رهبري کوي. د هغه په
غیاب یا یې د رأيې ورکونې د نه امكان په صورت کې، لومړۍ
مرستیال غونډي رهبري کوي.

(۲) د عالي شوري غونډي له هرو دريو مياشتو وروسته دايرېږي او د
ارتیا په صورت کې کېدی شي له تاکلي وخت د مخه هم دايرې شي.

(۳) د عالي شوري غونډي د تولو د رئيس د تصميم پر اساس یا د
عالي شوري د دريو غرو د لیکلې غوبښني له مخې جوړې شي.
(۴) د عالي شوري غونډي د عالي شوري غرو ته د خبرتیا له استولو
وروسته چې په هغې کې د غونډي وخت، خای او اجنداء
مشخصېږي، جوړېږي. خبرتیا د غونډي له جوړې دلو لې تر لې لس
کاري ورڅي د مخه ابلاغېږي.

(۵) د عالي شوري هر غوري د یوې رأيې لرونکي دی. د عالي شوري د
غونډي د جوړيدو نصاب، د شوري د غرو د دوو ثلثو یا زیاتو په
حضور له دي جملې خخه د رئيس یا یې د مرستیال په حضور سره
بشپړېږي.

(۶) د عالي شوري تصميمنه په غونډه کې د حاضر و غرو د ساده
رايو په اکثریت نیول کېږي، خو دا چې دغه قانون بل ډول حکم کړي
وي، د عالي شوري له غرو خخه یوازې هغه شمبر چې شخصا په
غونډه کې حاضر وي، د رأيې حق لري.

د افغانستان بانک کولای شي د اړوندي کړنلاري مطابق، د عالي

شوری د غونډو د جور بدرو اجازه، د تيلې کفرانسونو له لارې د رأي په ورکولو په ډول يا په استثنائي مواردو کې د شفري تلکس یا نورو الکترونيکي شفري وسايلو په واسطه ورکړي. د رأيو د تساوي په صورت کې د غونډي په رئيس رأيه ټاکونکې ده.

(۷) د دې مادې په (۵) فقره کې د درج شوي نصاب د بشپړې دو په صورت کې، د عالي شوري تصمييمونه یوازي په عالي شوري کې د یوې یا خو تشو خوکیو د موجودیت په علت نشي کیدي چې بې اعتباره اعلان شي.

(۸) د رئيس یا د عالي شوري د بل غړي تصمييمونه چې په بنه نيت تر سره شوي وي، معتربر دي، حتی که وروسته د هغه په انتساب، واک او وړتیا کې نیوکه (ایراد) خرگند شي.

**د عالي شوري د جلسو د ډول او تصمييمونو بهير
شپارسمه ماده:**

(۱) د عالي شوري د غونډو بهير پت (سری) دي. عالي شوري کولاي شي د خپلو ټولو یا یوې برخې مذاکرو د پایلو خرگند والی اعلان کړي.

(۲) د عالي شوري د غونډي صورت له ترتیب وروسته، د غونډي د رئيس او د عالي شوري د منشي په لسلیک رسپږي.

(۳) د ټولو رئيس، د عالي شوري منشي د افغانستان بانک د لور پورو غرو له منځه غوره کوي دغه شخص د عالي شوري غړي نشي کبدی.

(۴) د عالي شوري د غونډي تصمييمونه ثبتېږي او د هماګې غونډي د رئيس په واسطه لسلیک اوړوندو مراجعوا ته صادرېږي.

د دافغانستان بانک قانون

۳۹

د ګټو (منافعو) اعلامول

اووه لسمه ماده:

- (۱) د دافغانستان بانک د عالي شوري غوري، مرستيالان، عامل هيئت او نور کارکونکي په عالي شوري کي په غريتوب باندي د انتصاب به وخت کي او وروسته له هغه هر کال له خيلو يا د خيلې کورني د غرو له مستقيمو يا غير مستقيمو سوداګریزو ګټو خخه، د تصويب شوو مقرراتو مطابق، عالي شوري ته معلومات ورکوي.
- (۲) د عالي شوري يا د د افغانستان بانک د اجرآتو اعتبار، د دي مادي له (۱) فقرى يا د دي قانون له خلبريشتمې مادي سره د هفو د نه مطابقت په دليل، تر پونشنې لاندې نشي راتلای.

عامل هيئت

اتلسمه ماده:

- (۱) عامل هيئت د دافغانستان بانک په اداره او عملياتو پوري دټولو اړوندو چارو چې د دي قانون په موجب، عالي شوري يا د تولو ناظر ته ندي پرپنسودل شوي، د پرمخ بیولو مسئول دي.
- د عامل هيئت غري مکلف دي خيلې اداري دندې په لازم خير(دقت) او اغېزمنتيا سره تر سره کړي.
- (۲) د عامل هيئت غري د دندې د اشغاللولو په وخت کي د ادارې د اسراړواو د دافغانستان بانک د فعاليتونواو په خيرتيا او اغېزمنتيا سره د سپارل شوو دندو د سرته رسولو په اړه د وفاداري، لوره کوي.
- (۳) د تولو رئيس د غيابت يا ناتوانې په صورت کې، لومړي مرستيال د هغه دندې سرته رسوي او د تولو رئيس له اختياراتو او واکونو خخه برخمن دي.
- (۴) د تولو رئيس د عالي شوري د تصمييمونو په اجراء، د د افغانستان بانک د اداري او عملياتي چارو په لارښونه او کنترول کې د عالي شوري په وړاندې مسئوليت لري.

د دا فغانستان بانک قانون

د تولو د رئیس واکونه

نوسلمه ماده:

- (۱) رئیس د هغو واکونو لرونکی دی چې د دی قانون په موجب عالي شوري يا د تولو ناظر ته مختص شوي نه وي. د تولو رئیس د خپلو اختياراتو په حدودو کې کولای شي، د دا فغانستان بانک د فعلیتونو د بنې لارښونې او اداري په منظور په لزمو اقداماتو لاس پوري کړي.
- (۲) د تولو رئیس د عالي شوري په تصویب کولای شي، خپل تول يا یوه برخه واکونه د عامل هیئت یوه یا خو تنو غرو يا د دا فغانستان بانک د شرایطو لرونکو نورو ماموريتو یا استازو ته وسپاري. د دا فغانستان بانک د واک لرونکو اشخاصو بشپړ وروستني لست، د هغو د اختياراتو د حدودو په توضیح کولو سره برابر او د غوبنستني په صورت کې یې د تولو (عمومو) په واک کې ورکوي.

په عامل هیئت کې غږیتوب

شلمه ماده:

- (۱) د دا فغانستان بانک عامل هیئت له رئیس، لو مری مرستیال، د تولو ناظر او د تولو د رئیس له هغه شمېر مرستیالا تو خخه جوړ (مرکب) دی چې عالي شوري یې د تولو د رئیس د وړاندیز شوو نوماندو (نامزدانو) له منځه منظوروی، د لو مری مرستیال په استشنى، نور مرستیالان د عالي شوري د تصویب پر اساس مقررېږي.
- (۲) هغه شخص کولای شي د دا فغانستان بانک د تولو د رئیس یا د هغه د مرستیال یا د تولو د ناظر په صفت دنده ترسره کړي چې د لاندې شرایطو لرونکی وي:
- ۱- د افغانستان تابعیت ولري.
 - ۲- د ټک شهرت (امانت داري)، خاوند وي.
 - ۳- لور تحصیلات یا ترجیحاً د اقتصاد، بانکوالۍ او یا حقوقو په علم کې پراخه تجربه ولري.

د افغانستان بانک قانون ۴۱

- ۴- د دې مادې په (۳) فقره کې تر درج شوو شرایطو لاندې نه وي راغلې.
- ۵- د بل بانک يا مالي مؤسسي چې قانون هغه د افغانستان بانک تر خارني لاندې راوستلي وي، تبول وخت يا نيم وخت له حقوقو سره يا بې له حقوقو، برحال منصوب يا کارکوونکي، نه وي.
- ۶- د وزیرانو د شوري يا ملي شوري يا د نورو دولتي عالي مقامونو (عهدو) غړيتوب ونه لري.
- (۳) عالي شوري، مرستيالان (له لومړي مرستيال پرته) او د افغانستان بانک د ټولو ناظر، په یوه له لاندې حالاتو کې له خپلو دندو خخه ګونبه (برطرفه) کوي یا ئې د تعليق په حالت کې راولي:
- ۱- په هغه صورت کې چې د دې مادې په (۲) فقره کې د درج شوو حکمونو مطابق، د خدمت د دوام لپاره د نه واک لرونکي وي.
- ۲- په هغه صورت کې چې په داسي جرم محکوم شي چې مجازات یې حبس وي، خو دا چې دغسې محکومیت د هغه د مذہبی يا سیاسي فعالیتونو یا عقیدو په تنبیجه کې صورت موندلې وي.
- ۳- د محکمې د حکم په اثر، د ناتوانۍ له امله د پورونو له ورکولو (اداء کولو) خخه عاجز یا ورشکسته اعلان شوي وي.
- ۴- په عامل هيئت کې یې تر غړيتوب د مخه په وروستيو پنځو کلونو کې، د داسي یوه شرکت واکمن مدیر یا کارمند وي چې د هغه لپاره متولي یا د تصفيي مدیر تاکل شوي وي.
- ۵- د شخصي ناوره سلوك او بد خلقى له امله، د یوه واکمن مقام له لوري د دندو له اجراء خخه بې واکه (سلب صلاحیت) شوي یا د تعليق په حالت کې راوستل شوي وي.
- ۶- د جسمي یا ذهنې بې وسی (ناتوانې) په علت چې تر شپږو میاشتو زیات یې د دوام موندلې وي او د اداري چارو په سرته رسولو قادر نه وي.

٤٢

د دا فغانستان بانک قانون

- ٧- له قانوني مکلفیتونو خخه د سرگرونو، اهمال يا په اداره کې د ناوړه سلوک (بد رفتاري)، چې د دا فغانستان بانک ګټيو ته يې سخت زیان رسولي وي، مرتكب شوي وي.
- (٨) د دي مادي په (٣) فقره کې له درج شوو حالاتو په پرته، مرستيالان يا د ټولو ناظر په بل هېڅ دليل له خپلوا دندو خخه نه معزولېږي یا د تعليق په حالت کې نه راوستل کېږي.
- (٩) پخپله یا يې د قانوني وکيل په واسطه د دلایلو له وړاندې کولو او د جمهور رئيس لخوا د هغونه تر خېږني د مخه، له دندو خخه د مرستيال يا د ټولو د ناظر لېږي کول يا تعليق جواز نه لري.
- (١٠) د دا فغانستان بانک مرستيال يا د ټولو ناظر کولاني شي د ټولو رئيس ته له دريو مياشتو خخه په لړه يا په لالړه موده کې چې د ټولو رئيس له هغې سره موافقه وکړي، له خپلې دندې خخه استعفی ورکړي.

د ټولو ناظر

یوویشتمه ماده:

- (١) عالي شوري، د ټولو ناظر چې د شرایطو لرونکي مسلکي حسابدار وي، د دي قانون د شلمي مادي په (٢) فقره کې د درج شوو حکمونو پر بنست، د هغو نوماندو (کانديدانو) له منځه خخه چې د خدمت د شرایطو نه لرونکي پیژنډل شوي نه وي، غوره کوي.
- د ټولو ناظر بيا انتصاب په دې سمت باندې مجاز دي.
- (٣) د ټولو ناظر د دا فغانستان بانک د خېږني د خانګي مسئول دي.
- (٤) د خېږني د خانګي کارکونکي، د ټولو د ناظر په وړاندېز او د دا فغانستان بانک د ټولو د رئيس په منظوري مقرر یا ګونبه کېږي.
- (٥) د ټولو ناظر او د خېږني خانګه د لاندې دندو لرونکي دي:

د دافغانستان بانک قانون ۴۳

- ۱- د دافغانستان بانک د احتمالي مالي خطرونو د مخنيسي لپاره د کپنلارو وضع کول او ساتل او د مناسبو سندونو ساتل او د هغو پر تطبيق باندي خارنه.
- ۲- د دافغانستان بانک د نافذو قوانينو او مقرراتو پر رعایت باندي د خارني لپاره، د دافغانستان بانک د اداري او فعاليتونو دوامداره خپنه.
- ۳- د خپني سرته رسول او د دافغانستان بانک د حسابونو، ربکاردونو او همدارنگه دکپنلارو، دحسابداري دكترولونو او بودجي په باره کي عالي شوري ته د وړاندېزونو او مشورو وړاندي کول.
- ۴- د دافغانستان بانک د مالي صورت حسابونو او نورو اړوندو سندونو منظمه خبرنه او رسيدګي او د هغو د سموالي (صورت صحت) د تصديق پاني صادرول.
- ۵- د دافغانستان بانک د عالي شوري او د تولو د رئيس د تصميمنو له رغنده اجراء او تطبيق خخه خارنه.
- ۶- د نورو هغو دندو او مکلفيتونو سرته رسول چې د عالي شوري او د تولو د رئيس لخوا سپارل کېږي.

کارکونکي

دوه ويشهمه ماده:

- (۱) د دافغانستان بانک مسئوليین او کارکونکي تر هغه وخته پوري چې په د دافغانستان بانک کې دنده سرته رسوي، نشي کولاهي د بل هغه بانک يا مالي مؤسسي چې خارنه بي د دافغانستان بانک په غاره ده، استخدام يا ګربدت ترلاسه کېږي. خو دا چې د دافغانستان بانک بل تصمييم ونيسي.
- (۲) د کارکونکو د کار او استخدام د بنوشرايطو د تنظيم په منظور، د دافغانستان بانک عالي شوري مقررات وضع کوي.

د دا فغانستان بانک قانون

کارکوونکي او استازي (نمايندگان)

د روېشتمه ماده:

- (۱) عامل هيئت د اړوندو تقنيني سندونو مطابق، د دا فغانستان بانک کارکوونکي او استازي مقرر او معزولوي.
- (۲) معاش، اجوره (دستمزد) حق الزحمه او نور حقوق او امتيازونه چې د دا فغانستان بانک په واسطه د هغه کارکوونکو او استازو ته ورکول کېږي، د دا فغانستان بانک د خالصې ګټې یا نورو ګټې په حساب د محاسبې ورنه دي.

امتناع

خلپريشتمه ماده:

که چېږي د دې قانون په اووه لسمه ماده کې درج شوي موضوع په عالي شوري یا عامل هيئت کې تر بحث لاندې وني يول شي، غږي مکلف دی خپلې ګټې د مخه بىکاره کېږي، پدې صورت کې هغه په بحث او تصميم نيوونه کې ګډون نه کوي او د نصاب د بشپړتیا لپاره د هغه حضور لازم نه دي.

د ګټې (منافع) تضاد

پنځه ويشتمه ماده:

- (۱) د دا فغانستان بانک رئيس، مرستيالان او د ټولو ناظرڅيل ټول مسلکي توان په دا فغانستان بانک کي په خدمتونو لګوي او له بانک خخه بهر، بل هېڅې معاشه یا بامعاشه منصب یا پست نشي منلى. خو دا چې د دا فغانستان بانک د نوماند (نامزد) یا استازي په توګه په هغه کې دنده سرته ورسوي.
- (۲) پخوانۍ رئيس، مرستيال یا د ټولو ناظر، په دا فغانستان بانک کې له خدمت خخه له ګونبه کېدو وروسته، د عالي شوري له مخکنۍ

د افغانستان بانک قانون ۴۵

لیکلې موافقې پرته، تر یوه کاله پورې په بله مالي مؤسسه کې په دنده کې نشي شاملبدای.

(۳) د افغانستان بانک کارکوونکي نشي کولاه، د افغانستان بانک له مخکنۍ لیکلې موافقې پرته، په بله اداره کې بې معاشه یا بامعاشه استخدام شي.

(۴) د ټولو رئیس، مرستیال، د لوړې رتبې مامور یا نور کارکوونکي نشي کولاه هغه تحفه یا پور چې د هغود دندې په بې پلوه (بېطرفانه) سرته رسولو کې ناسمه اغږدې پېړدې، خپل څان ته یا د بل شخص په استازیتوب چې ده ته منسوب وي یا له هغه سره سوداګریز، مالي یا کورني (فاميلي) اړیکې ولري، ومني.

د اسرارو ساتل

شپړو شتمه ماده:

هغه شخص چې د افغانستان بانک د عالي شوري، عامل هيئت د غړي، د ټولو د رئیس، لوړ پورې مامور، کارکوونکي یا استازې په توګه دنده سرته رسولې یا یې رسوي د لاندې مراتبو په رعایتولو مکلف دي:

۱- محروم اطلاعاتو ته چې د خپلې رسمي دندې د سرته رسولو په وخت کې بې لاس ته راوړي دي، د لاس رسپندې یا افشاء یا خپرولو د اجازې نه ورکول، خودا چې د محکمې یا قانون د حکم په اثر یا د محکمې د غوبښتې یا له بهرنې خارونکي (ناظم) سره د همکاري د مقاولي په نتيجه کې.

۲- د دي مادي په (۱) فقره کې له درج شوو معلوماتو خخه شخصي ګته نه اخيستنل یا بل شخص ته له هغو خخه د ګټې اخيستنې د اجازې نه ورکول.

درېبم فصل مالی چارې

پانګه

اووه ويشتمه ماده:

(۱) د دا Afghanistan بانک مجازه پانګه اته مليارده افغانی، يا هغه مبلغ چې د دي قانون د یو سلو دېرشي مادي په موجب د دا Afghanistan بانک له شتمنيو یا ورکړو (بديهيو) خخه د مستقلې بررسی په واسطه او یا د هفو زیاتو پيسو چې د دي قانون د نهه ويشتمي مادي مطابق، د خالصو ګټيو د لېږدونې په نتيجه کې په رامنځته کېږي، تاکل کېږي.

(۲) د دا Afghanistan بانک پانګه په دولت پوري اړه لري او د لېږدونې وړ يا د حبس يا د رهن د حق تابع نده.

د خالصي ګټي يا زيان محاسبه

اته ويشتمه ماده:

د هر مالي کال لپاره د دا Afghanistan بانک خالصي ګټي يا زيانونه د نړیوالې حسابداري، د معیارونو مطابق، د عملیاتو د عوایدو یا خالص زيان د جمع په توګه، د موندو خالصو عوایدو او نښتو زيانونو او د نه لاسته راغلي ارزښت موندنې (ارزش یابې) د په ګډون لاهدي زېرمه ایز یا احتیاطي حساب ته له ورکړي ګټي يا زيان وروسته محاسبه کېږي:

۱- د نه حصول وړ او یا مشکوکو پورونو، د پانګي د استهلاک او د کارکوونکو د تقاعد صندوق ته د وندې د ورکړي لپاره.

۲- د ماليې د وزير له تأييد وروسته د هغو نورو مقصدونو لپاره چې د دا Afghanistan بانک یې لازم ويولي.

د دا Afghanistan بانک قانون ۴۷

د خالصو گټو تخصیص نهه ويشهه ماده:

(۱) د دا Afghanistan بانک په هر کال کي د خالصي گټي (منفعت) د موجوديت په صورت کي د لومړیتوب (تقدم) په ترتیب سره، په لاندي مواردو کي هغه اخنصالصوي:

۱- د دا Afghanistan بانک د پانګي په حساب ترهغه حده چې د دا Afghanistan بانک مجازه پانګه د پولې په سلو کي د پوروتو (بدیهیو) د تیول مبلغ په سلو کي د (پنځو) معادل چې د دا Afghanistan بانک په بیلانس شیت یا تراز پانه کي د هغه مالي کال په پای کي منعکسه شوېد، زیاتوب وموسي.

۲- د بها لرونکو سندونو د بیا پېرودنې لپاره چې د دولت لخوا د دي قانون د یو دېرشمي مادي مطابق، د دا Afghanistan بانک ته صادر شوي او د هغه په واک کي ورکول کېږي.

۳- د دا Afghanistan بانک د عمومي زېرمي زېرمي لپاره تر هغه حده چې د عمومي زېرمي میزان، د دا Afghanistan بانک د مجازي پانګي معادل شي.

عمومي زېرمي یوازي د دا Afghanistan بانک د زیانونو د جبران لپاره لکول کېږي.

۴- د ماليي د وزېر له تأييد وروسته، د نورو زېرمو لپاره د خاصو مقصدونو د تامين په غرض چې د دا Afghanistan بانک يې لازم وボلي.

۵- له خالصي گټي خخه پاتې مبالغ، د دي مادي (۱) فقرې له (۱) جزء پوري د درج شوو تخصیصاتو له وضع کولو وروسته تر دغو شرایطو لاندې لېږدول کېږي:

د دي مادي (۱) فقرې له (۱) جزء کې درج، اختصاص ورکول شوي مبالغ داسي محاسبه کېږي لکه دا چې د بانګي عملیاتو د خالصو عوایدو له مجراء خخه يې صورت موندلې وي. په هغه صورت

د دا Afghanistan بانک قانون

کې چې په خالصه ګټه کې د عملیاتونو د عوایدو له د مخکنیو تخصیصاتو وروسته چې به خالصه ګټه کې شامل دي، کلأً مصرف شوي وي. د اسی تخصیصونه پدي ډول محاسبه کېږي لکه چې د تحقق نه موندلې ارزش یا بې د خالصې ګټې له مدرک خخه صورت مومسي.

- د عملیاتي خالصو عوایدو پاتې، د مالي کال له پای ته رسپدو وروسته په خلورو میاشتو کې دولت ته لېږدول کېږي او د (موجودیدت په صورت کې) د تحقق نه موندلې ارزش یابې د خالصو ګټيو پاتې د ارزش یابې. د زېرمې په حساب چې د دا Afghanistan بانک په بېلانس شیته کې منعکسه شوپدہ، تخصیص ورکول کېږي.

(۲) د دې قانون د حکمونو د به پام کې نیولو سره، د دا Afghanistan بانک د پولي بدیهیو مجموع له لاندې مبالغو خخه عبارت دي:

۱- د دوران (چلنډ) په حال کې ټول بانکنوټونه، فلزي مسکوکات او د دا Afghanistan بانک لخوا صادرې شوې د پور بها لرونکې پانې چې راتیولې شوي نه دي.

۲- په ټولو حسابونو کې موجود مبالغه چې د دا Afghanistan بانک په دفترونو کې د حساب لرونکو په وسیله تحويل شوېدي.

د خالصو زیانونو تخصیص

دېرشمه ماده:

په هغه صورت کې چې د دا Afghanistan بانک په هر مالي کال کې د خالص زیان متحمل شي، دغه زیان په لاندې ترتیب اختصاصېږي:

۱- په هغه صورت کې چې د عملیاتو د خالص زیان له مجموع خخه مرکب خالص زیان یا د بانک فعالیتونه او د ارزش یابې خالص زیان تتحقق نه وي موندلې، د عملیاتي خالص زیان مبلغ، بالترتیب د عمومي زېرمې یا پانګې په حساب اپښوول کېږي او د تحقق نه موندلې ارزش یابې خالص زیان، د ارزش یابې د زېرمې حساب ته

د افغانستان بانک قانون ۴۹

لېردول کېږي اویا په هغه صورت کې چې د ارزش یابې د زبرمۍ حساب د دې زیان د اختصاص په پایله کې منفي شوي وي، خالص زیان بالترتیب د عمومي زبرمۍ یا پانګۍ حساب ته لېردول کېږي.

۲- په هغه صورت کې چې خالص زیان قسمًا د عملیاتي عوایدو په اثر او زیاته برخه بې د تتحقق نه موندلې ارزش یابې د خالص زیان په اثر منځ ته راغلي وي، خالص زیان د ارزش یابې د زبرمۍ حساب ته اختصاص مومي او په هغه صورت کې چې د ارزش یابې د زبرمۍ حساب د دې اختصاص په پایله کې منفي شوي وي بالترتیب د عمومي زبرمۍ یا پانګۍ حساب ته لېردول کېږي.

۳- په هغه صورت کې چې د تتحقق نه موندلې ارزش یابې خالصه گتیه د عملیاتو له خالص زیان خخه لې وي، بالترتیب د عمومي زبرمۍ یا پانګۍ حساب ته لېردول کېږي.

په پانګه کې د کمنټ جبران یود پرشمه ماده:

- (۱) د پانګې د کمنټ جبران هغه وخت د تطبیق وړ دې چې د دافغانستان بانک، له لاندې موادرد و خخه له یوه سره مخامنځ شي:
- ۱- په هغه صورت کې چې د میاشتنې بېلاتس شیت پروفورمه چې د دې قانون د خلور او یا یامې مادې مطابق برابرې، د شتمنيو ارزښت د بدیهیو له مجموع او لاس نه خورلې مجاز پانګې خخه بشکته سقوط وکړي.
- ۲- په هغه صورت کې چې د دافغانستان بانک خالصه گتیه د هر مالي کال په پای کې د هغه په حسابونکې د دې قانون د نهه ویشتمې مادې د (۱) فقرې په (۱) جزء او (۲) فقره کې درج د بدیهیو د مبلغ د مجموع په سلوکې د پنځو معادل په میزان، د مجاز پانګې د زیاتولو لپاره د مالي کال په پای کې بسودل کېږي، کافي نه وي.

۵۰

د دا Afghanistan بانک قانون

- (۲) د دې مادې د (۱) فقرې په (۱ او ۲) جزء کې د درج شوو حالاتو د تتحقق به صورت کې لاندې اجرآت صورت مومي:
- ۱- په هغه صورت کې چې د کلنی تورم د رسمي سنجش وروستى ميزان په سلو کې له ۳ خڅه تر ۲۰ پورې وي، د ماليي وزير د بیلانس شیت له ترلاسه کولو وروسته د یوې میاشتې به ترڅ کې، په افغانی پیسو د معاملې وړ پور بها لرونکي سندونه او د بازار د تکیاني نرڅ چې د دولت لخوا څپور شوی (په نشر رسپدلي) دې، په هر هغه مبلغ چې د دې کمبود د جبران لپاره کافي وي، د دا Afghanistan بانک په واک کې ورکوي. د تورم پر دغۇ حدودو باندې په هرو دریو کلونوکي نوې کتنه کېږي.
- ۲- په هغه صورت کې چې د کلنی تورم د رسمي سنجش وروستى ميزان په سلو کې له ۳ خڅه تر ۲۰ پورې نه وي، د ماليي وزير لومړي د حکومت د بودجوي تخصيص د پروسې له لاري یو تخصيص برابوري. که دغښې تخصيص منظور نشي، د ماليي وزير د بیلانس شیت، په افغانی پیسو د معاملې وړ پور بهالرونکي سندونه او د بازار د تکیاني نرڅ چې د دولت لخوا څپور شوی دې، په هر هغه مبلغ چې د دې کمبود د جبران لپاره کافي وي، د دا Afghanistan بانک په واک کې ورکوي.
- (۳) د دې مادې په (۱) فقره کې له درج شوو حالاتو خڅه د یوه د تتحقق په صورت کې ملي شوري له کورنيو او بهرينيو متخصيصو خڅه جوړ څېپنیز (تحقيقاتي) کمپسيون د عواملو د څېپنې لپاره تاکي او حسب الزوم وراندې زونه وراندې کوي.
- د دا Afghanistan بانک له کمپسيون سره په هر اړخیزه همکارۍ، مکلف دې د نه همکارۍ په صورت کې د دې قانون د دوولسمې مادې د (۱) فقرې په (۸) جزء کې درج شوی حکم د تطبيق وړ دي.

د افغانستان بانک قانون ۵۱

د خالصې ګټې په تخصیص کې قیود
د وه د پرشمه ماده:

لېردونه يا بیا پېرودنه او يا ورکړه د دې قانون د نهه ويشتمې مادې د
حکم مطابق چې په پایله کې يې د د افغانستان بانک شتمنۍ له
بديهيو او لاس نه خورلي ٻانگې او زبرمې خخه لريشي، صورت نشي
موندلې.

خلورم فصل لومړۍ برخه پيسې

رايҷي پيسې او پولي واحد
دوري د پرشمه ماده:

د افغانستان رايҷي پيسې او پولي واحد (افغانی)، ده او نښه (علامه)
يېي (Af). ۵۵

د بانکنوت او سکي خپرول (نشرول) خلور د پرشمه ماده:

(۱) د د افغانستان بانک په هېواد کې د دوران په منظور د بانکنوت او
سکي د خپرولو د انحصاري حق لرونکي دي.

(۲) هغه بانکنوتونه چې د دې مادې د حکمونو مطابق خپرېږي، د
د افغانستان بانک په شتمنیو کې تر ټولو لومړني بديهېي ګډل کېږي.

(۳) د د افغانستان بانک د خپلوبانکنوتونو او سکو خپرولو په منظور
په مرکزي دفتر، په هېواد کې د خپلوبانکنوتونو او فروعو په دفترونو
کې مناسب ترتیبات نیسي او بانکنوتونه او سکي حسب اللزوم د
دوران لپاره ورائندې (عرضه) کوي.

(۴) په هغه بانکنوتونو او سکو کې چې د د افغانستان بانک په واسطه
د دوران لپاره په هېواد کې خېږېږي، د تجارت په قانون کې درج

۵۲

د دا Afghanistan بانک قانون

تعهدی نوټونه، حجت، برات یا د سوداګریزو سندونو نور ډولونه شامل ندي.

دا Afghanistan بانک له هغو سره په رابطه کې یوازې د دی قانون د حکمونو مطابق د مکلفیت لرونکي دي.

رايچي او قانوني پيسې
پنځه د ډېشمې ماده:

(۱) د پيسو د ورکړي وسیله په هغه صورت کې د هبواد قانوني او رايچي پيسې ګنډل کېږي چې د بانکنوت او سکې په واسطه سرته ورسېږي.

بانکنوتونه او سکې په هبواد کې د ټولو دولتي او خصوصي پورونو د ورکړي لپاره د هبواد په رايچو پيسو د هغو په اسمي ارزښت سره صورت موندلې شي.

(۲) د دا Afghanistan بانک واک لري هغه پيسې چې د بانکنوت او سکې په واسطه ورکول کېږي، محدودې کېږي او د بانکنوتونه او سکو اسمي ارزښت چې ورکړه د هغو په واسطه صورت موسي په مشخصو مبالغو محدوده کېږي.

(۳) له بانکنوتونه او سکو خخه منظور، هغه بانکنوتونه او سکې دې چې په هبواد کې د دوران لپاره، د دا Afghanistan بانک په واسطه د دې فصل د اړوندو مادو د حکمونو په موجب خپري شوي او له دوران خخه وتلي نه وي.

د رائچو پيسو مشخصات
شپږ ډېشمې ماده:

(۱) رايچي پيسې له هغو بانکنوتونه او سکو خخه عبارت دي چې په هبواد کې د دوران لپاره، د دا Afghanistan بانک په واسطه، د دی قانون د حکمونو مطابق خپريږي.

د افغانستان بانک قانون ۵۳

(۲) د بانکنوتونو او سکو اسمی ارزښت، اندازه، ډول (شکل)، جنس، محتوى، وزن، ډیزاین او نور مشخصات د افغانستان بانک لخوا په اړوندو مقرراتو کي مشخصېږي. بانکنوتونه د مالیې د وزیر او د افغانستان بانک د ټولو د رئیس د لاسليک لرونکي وي.

د رايجه پيسو تولید او ساتنه (خونديتوب) اووه دېرشمې ماده:

د افغانستان بانک مکلف دي، د بانکنوتونو د چاپ او د سکود ضربولو په غرض په دوران کې د نه لوبدلو بانکنوتونو او سکود امنیت او خونديتوب د تأمينولو او د اړتیا په صورت کې، د کلېشو، سرسکو، له دوران خخه د ټولو (خارج شوو) بانکنوتونو او سکود له منځه ورلو لپاره لازم تدبironه ونيسي.

د رايجه پيسو تبادله اته دېرشمې ماده:

د افغانستان بانک د غوبښني په صورت کې، بانکنوتونه او سکې په معادل مبلغ له مزد او حق العمل پرته تبادله کوي.

نامناسيي رايجه پيسې نه دېرشمې ماده:

(۱) نامناسب بانکنوتونه او سکې له هغو بانکنوتونو او سکو خخه عبارت دي چې خېري خېري يا له شکل خخه غورخول شوي وي او هغه سکه چې چيته، ناقصه او يا له شکل خخه لوبدلي وي او وزن يې له معمولي ګتيې اخيستنې خخه د زربنت له علت پرته را تېيت شوي وي.

(۲) نامناسب بانکنوتونه او سکې له دوران يا چلنډ خخه ايسټل کېږي. د افغانستان بانک، دې مادي په (۳) فقره کې د درج شوو شرایطو په استشلي هغه نامناسب بانکنوت يا سکه چې پيدا (ترلاسه)

۵۴

د دا Afghanistan بانک قانون

کوي يسي، له دوران خخه باسي او له منئه يسي وري او هغه په مشخصو بانکنوتونو او سکو چې د هغو معادل دي بدلوی.

(۳) د دا Afghanistan بانک کولاي شي د هغو بانکنوتونو او سکو له بدلو لو خخه چې د ټزاین يبي مشهود نه وي، بد شکله يا سوري شوي يا يپي خلوېښت فيصد سطح ضایع يا ورکه شوې ۵۵، ډه ډه وکړي، د غه ډول پيسې، د هغه خاوند ته د بدل له ورکولو پرته له جريان خخه وخي او محوه کېږي. د دا Afghanistan بانک کولاي شي په خاصو مواردو کې په کلې يا جزوئي بدلونې لاس پوري کړي.

(۴) د دا Afghanistan بانک کولاي شي هغه بانک نوبت چې له ظاهري نظره يې تغيير موندلې، له معاوضې پرته مصادره کړي، په خاصه توګه هغه بانکنوتونه چې پر مخونو يې خه شى ليکل شوي، نقاشي شوي، ټزاین او محتويات يې مکراراً چاپ شوي وي، مهر يې خورلې يا تسلسلې سورې لري او يې سرېښناکه ماده پر مخونو پکار وړل شوې وي.

(۵) د عواید د ټولولو مسئولین مکلف دي، نامناسب يا جعلني بانکنوتونه يا سکې چې لاسته يې راوري، د دا Afghanistan بانک ته ور واستوي.

د رايجو پيسو موجودي او خپرونو پلان

خلوېښتمه ماده:

دا Afghanistan بانک مکلف دي د رايجو پيسو د زپرمو موجودي مستقيماً اداره او د نشر پلان ترتیب او د Afghanistan د اقتصاد د پولي اړتیاوو د تأمینتو لو لپاره د بانکنوتونو او سکو له کافي وړاندې کونې خخه ډاډ ترلاسه کړي.

د دا Afghanistan بانک قانون ۵۵

د خپرو شوو پیسو د حسابداری کړنلاره بويڅلوبېنتمه ماده:

دا Afghanistan بانک په حسابونو کې تر دوران لاهدي بانکنوتونه او سکي د هغه بدېهي، په حساب معامله کېږي.
دا Afghanistan بانک په خزانه کې زبرمه شوي بانکنوتونه او سکي پدې بدېهي، کې شامل ندي.

د رايحو پیسو راتولول دوه څلوبېنتمه ماده:

(۱) د دا Afghanistan بانک کولاهي شي، د معادلو بانکنوتونه او سکو په صادرولو سره، د بانکنوتونو یا سکو د راتولولو او له دوران خخه د ایستلو په هکله تصميم ونیسي. دغه تصميم د هغې کړنلاري مطابق چې د دا Afghanistan بانک لخوا وضع کېږي او په هغې کې هغه خای، نېټه او ساعتونه چې بانکنوتونه او سکي د بدلونې لپاره وړاندې کېږي مشخصې او د مبادلي په کړنلاري پورې اړوندي موضوععکاني ترتیب او تنظیموي همدارنګه د هغو اشخاصو د پېښندې په هکله چې بانکنوتونه او سکي د مبادلي لپاره وړاندې کوي قواعد او شرایط او په مبادله پورې اړوند سندونه او مدارک تاکي او د جعلی نویونو په نسبت چې د مبادلي لپاره وړاندې شي، د چلنډ (برخورد) دول تاکي.

(۲) د دي مادي په (۱) فقره کې درج د مبادلي د دورې په پاڼي يا په بل وخت کې چې د کړنلاري مطابق مشخصې تعييض شوي بانکنوتونه او سکي، له دوران خخه بهر (خارج) او قانوني اعتبار يې ساقطېږي.

(۳) د دي مادي په (۱) فقره کې تصميم، په هبوا د رايحو پیسو د نوم او د اسمي ارزښت د تغییر په منظور د قانون د تطبیق یا نورو مقصدونو لپاره نیول کېږي شي.

دوه یمه برخه
د محاسبي او ورکري (پرداخت) و پيسسي

دولتي حسابونه او الزامي ورکري
دری خلوبنتمه ماده:

(۱) دولتي بودجه، مالي سوابق او هغه حسابونه چې د هبواو د نافذه قوانين پر بنسته الزامي ګنډ کېږي او په افغانستان کې رامنځته کېږي یا ساتل کېږي، د هبواو په رايجو پيسو دي یا د هغو پر بنسته ارزول کېږي، د اسعارو د تأدیاتو د مکلفيتونو له اجراء پرته، په جزایي مسائلو یا نورو قضائي اقداماتو کې د ايجاب په صورت کې د پيسو ورکول (تأديه کول)، د هبواو په رايجو پيسو صورت مومني.

(۲) الزامي ورکري په افغانی ارزول او ورکول کېږي.
الزامي ورکره له هغې ورکري خخه عبارت ده چې دولت ته يا د دولت لخوا صورت مومني، د هغو ورکرو په استثنې چې د قرارداد یا بلې داوطبلانه معاملې په اشر سرته رسپړي، په الزامي ورکرو کې د محکمي د حکم په اشر یا د قانون مطابق د مالياتو (مستقيمه او غيرمستقيمه) ورکړه، ګمرکي عوارض، فيسونه، حق الزحمې، لګښتونه او جريمي او د عامې سوکالۍ د خدمتونو لپاره هر چوں ورکړه شامل دي.

په تقنيني سندونو کې ذکر شوي مبالغه، اربیبت اپښونه او تعويض
خلور خلوبنتمه ماده:

(۱) په تقنيني سندونو کې ذکر شوي مبلغ، د هبواو له رايجو پيسو خخه عبارت ده، خو دا چې بل چوں اړکل شوي وي.
(۲) که چېږي په تقنيني سندونو، کنوانيون یا د افغانستان لخوا په عقد شوي قرارداد یا موافقه لیک کې، د هبواو په رايجو پيسو د

بهرنیو اسعارو د بدلولو له دول خخه یادونه شوې نه وي، د افغانستان بانک کولای شي، د اړوندو مقرراتو مطابق، د نومورو اسعارو په افغاني، د معادل ارزښت د تاکلو یا محاسبې وسیله یا تګلاره مشخصه کړي.

(۳) د افغانستان بانک کولای شي په ګډکونو او مالیاتي مکلفیتونو یا نورو ورکړو پوري د اړوندو قوانینو د ادارې، اجرآټو او تطبیق په منظور، د مقرراتو مطابق، د نورو هېوادونو د رايچو پیسو معادل ارزښت او د تسعیر وسیله یا روش یا د هغه محاسبه د یوې ورځې یا اوږدي مودې لپاره یا په دوامدار شکل سره مشخصه کړي.

(۴) په هغه صورت کې چې د دی قانون د حکمونو مطابق، د هېواد د رايچو پیسو د اسمی ارزښت د تعییر تصمیم ونیول شي، رسمي ارزښتونه په تولو سوابقو، حسابونو، ورکړه ایزو (تadioاتي) مکلفیتونو، بدیهیو، آفر اخیستنو (داوطلبیو) او نورو تقینی سندونو کې د تعییر موندلی اسمی ارزښت د مبادلي د نرڅ مطابق، د اعتبار وړ دي.

قراردادونه

پنځه خلوبنیتمه ماده:

د قرارداد، خرڅلاو، ورکړې، برات، بها لرونکي سند یا سندونو، عمل، معاملې او نور مواردو په اړه چې په پیسو، د پیسو په ورکړې یا د پیسو د ورکړې په مکلفیت پوري مربوط وي. د هېواد په رايچو پیسو صورت مومي د دې قانون په شپږ خلوبنیتمه ماده کې درج شوي موارد له دې حکم خخه مستثنی دي.

د رایجو پیسو په اوه آزادی
شیپه خلوبنتمه ماده:

- (۱) د قرارداد خوا وې (طرفین) یا نوری د او طلبانه معاملې (برات، حجت، بهار لرونکی سند یا سندونه) کولای شي د خپلو تأدیاتي مکلفیتونو د ورکړې په هکله، له هر سعر سره موافقه وکړي.
- (۲) طرفین کولای شي خپل موافقه لیک د محیطی شرایطو پر بنسته د سوداګرۍ، عرف، د معاملې تګلوری او د معاملې اجراء، په خرگنده یا ضمنی توګه عقد کړي.

د اسعاري تأدیاتي مکلفیت تنفيذ
اووه خلوبنتمه ماده:

- (۱) اسعاري تأدیاتي مکلفیت د هغه د شرایطو مطابق نافذ پېږي. په هغه صورت کې چې حکمي شخص د بهرنیو اسعارو په ورکړه مکلف شي او د حکم پر بنسته ایحاب کړي چې ورکړه د هبواد په رایجو پیسو چې په بهرنیو اسعارو باندې د تأدیاتي مکلفیت د پېرودنې لپاره کافي وي، صورت وموسي، نومورې مبلغ د هبواد له بانکونو خڅه د یوه په واسطه د افغانۍ د اعلام شوي نرڅه اساس، د لومړۍ کاري ورځي په پای کي له هغې ورځي د مخه چې ورکړه یې د داین په واسطه ترلاسه کېږي، محاسبې کېږي. د دې مادې (۳) او (۴) فقره لدې حکم خڅه مستثنې دي.

- (۲) نورې ورکړې چې د دې مادې (۱) فقرې مطابق صورت وموسي، د مبادلي د نرڅه اړه، په ذکر شوي فقره کې درج شوي حکم د تطبیق وړدې.

- (۳) په هغه صورت کې چې د اسعاري تأدیاتو د مکلفیت په تنفيذ پورې د اړوندو اجرآټو په بهير کې، محکمه وموسي چې د هبواد په رایجو پیسو د پور د مبلغ تبدیلول، د دې مادې (۱) فقرې مطابق دواړو خواوونه غیر عادلانه دي، کولای شي د هبواد په رایجو پیسو د

یوه مبلغ د ورکړي حکم چې د بهرنیو اسعارو د تأدیبی مکلفیت لپاره کافي وي، د هبواد د یوه بانک په واسطه د افغانی د تاکل شوي نرخ په اساس، په بله ورڅه چې محکمه هغه عادلانه وېولی، صادر کړي، محکمه مکلفه ده د داسې تبادلې د نرخ دستور ورکړي چې د داین حق تأمین شي او د مدیون ېګته له فیصلې خخه چې د ټبلې ورکړي مکلفیت ېې ځنډولی دی ټهه وکړي. د دې مادې^(۴) فقره لدی حکم خخه مستشني ۵۵.

(۴) په هغه صورت کې چې په هبواد کې د تنفيذ وړ تأدیاتي مکلفیت، په افغانی رايجو پیسو باندې د یوه بهرنی سعد مبادلې نحوه تاکلې وي، محکمه د مبادلې هماګه نحوه مرعي الاجراء ګرځوي.

درېپمه برخه
جرمونه

جعلي پيسې
اته خلوېښتمه ماده:

- په جعلي پیسو کې لاندي اقلام شامل دي:
- ۱- جعلي سکه یا بانکنوت چې رايچې سکې یا بانکنوت ته ورته وي، یا د هغو په عوض واخیستل شي.
 - ۲- منتش یا سپین بانکنوت خه بشپړوي یا نه وي.
 - ۳- واقعي سکه یا بانکنوت په داسې دول لاس وهل شوی یا تغيير موندلې وي چې هغې رايچې سکې یا بانکنوت ته ورته شي چې لوره اسمی ارزښت لري یا د هغو په عوض واخیستل شي.
 - ۴- هغه رايجه سکه چې ځنځیره ېې د سوانکاري، یا د ځنډو غوڅولو په واسطه لیرې (اخیستل) شوې وي او ځنځیره ېې پرمخ عوض شوې وي چې ظاهر ېې اعاده کړي.

٦.

د افغانستان بانک قانون

٥- هغه سکه چې د سرو زرو، سپینو زرو يا نېټکلو پوبېښ ورکړل شوی وي، خود سرو زرو، سپینو زرو يا نېټکلو سکې ته ورته شي يا د هغو په عوض واخیستل شي.

٦- سکه يا د فلز توته يا د فلزاتو مخلوط چې د سرو زرو، سپینو زرو يا نېټکلو ظاهري شکل ولري يا د فلز اوبيه ورکړل شوې یا رنګ شوي وي خو سرو زرو، سپینو زرو يا نېټکلو ته ورته شي يا د هغو پر خای واخیستل شي.

٧- جعلی قيمت لرونکي توکن (نبه) له جعلی مالياتي مهر، جعلی پستي تکت يا ارزښت لرونکي جعلی شهادنامې خخه عبارت دي چې د فني، مبتذل يا غولونکي نوم په واسطه ډيزاين شوی وي په دغه حکم کې واقعي کاغذې پيسې چې د پيسو په عنوان ارزښت نلري هم شاملې دي.

د پيسو جعل نهه څلوبېښمه ماده:

هغه شخص چې جعلی پيسې جورې کړي يا يې په جورولو اقدام وکړي، د جرم مرتكب ګنيل کېږي او د واکمنې محکمي لخوا په طویل حبس محکومېږي.

د جعلی پيسو لرل پنځوسمه ماده:

(۱) هغه شخص چې له قانوني عذر پرته چې اثباتول ئى د ده پخپله غاره دي له لاندي أعمالو خخه د یوه مرتكب شي، مجرم ګنيل کېږي او په طویل حبس محکومېږي:

۱- په هغه صورت کې چې جعلی پيسې وېږي يا يې تراشه کړي يا يې د پېرولواو پلورلو وړاندېز وکړي.

۲- په هغه صورت کې چې جعلي پيسې ترڅل حیازت یا مالکیت لاندې ولري.

۳- په هغه صورت کې چې جعلي پيسې هبوا د ته دننه وار دي کري.
(۲) هغه شخص چې له قانوني عذر پرته چې اثبات يې ده په خپله غاره دي، د سرو زرو یا سپینو زرو براده، برش یا استوانه یا هغه په ګردې صورت، محلول یا په بل شکل سره ترڅل حیازت یا مالکیت لاندې ولري چې د سرو زرو یا سپینو زرو د رايحو سکود معیوبولو، کمولو یا سپکولو په واسطه تولید یا لاسته راغلي وي، د جرم مرتكب ګنل کېږي، د احوالو مطابق په هغه حبس چې له پنځو کلونو څخه زيات نه وي، محکومېږي.

د سکو ویلې (ذوب) کول پونځوسمه ماده:

(۱) هېڅ شخص نه شي کولای د هبوا د رايجه او قانوني سکه ویلې کېږي، ماته يې کېږي یا يې له رايجه پيسې پرته په بل عنوان استعمال کړي، خودا چې جواز یې د دافتستان بانک څخه اخیستي وي.

(۲) هغه شخص چې د دې مادې د (۱) فقرې حکم یا په جواز کې درج شوي شرایط نقض کېږي د جرم مرتكب ګنل کېږي په حبس چې له یوه کال څخه زيات نه وي یا نقدی جريمه چې له پنځو ویشتو زرو افغانیو څخه زياته نه وي یا په دواړو په جراء محکومېږي. محکمه کولای شي د هغو وسايلو په مصادرې چې جرم د هغو په واسطه یا له هغو سره په رابطه کې صورت موندلی دی هم حکم وکړي.

په جريان کې اښودل (جريان ته وراندي کول) دوه پنځوسمه ماده:

(۱) هغه شخص چې د قانوني عذر له لرلو پرته چې اثبات يې د هغه په خپله غاره دي یو له لاندې اعمالو څخه سرته ورسوی، د جرم

د افغانستان بانک قانون

مرتكب ګنيل کېږي او د واکمنې محکمې طویل په اوږد هبس
محکومېږي:

۱- په هغه صورت کې چې جعلی پیسې دوران ته وړاندې کېږي یا یې
دوران ته د وړاندې کولو لپاره عرضه کېږي یا جعلی پیسې د واقعي
پیسو په شان استعمال کړي.

۲- په هغه صورت کې چې جعلی پیسې له افغانستان خخه وباسې.
(۲) هغه شخص چې د خلکو د تېر ایستلو لپاره او په آگاهانه توګه
غیر قانوني سکه یا د فلزاتو مخلوط چې د اندازې، شکل یا رنګ له
نظره یوې رايچې سکې ته ورته وي او د رايچې سکې په عوض یې
جريان ته وړاندې کېږي، په هغه حبس چې له دوو کلونو خخه زيات نه
وي محکومېږي.

فلزي توهی او توکنونه

دری پنځوسمه ماده:

هغه شخص چې له قانوني عذر پرته چې اثبات یې د ده په خپله غاره
دي، داسې شيان جوړکېي، تولید یې کړي، وې پلوري یا یې په خپل
حیازت کې ولري چې هدف یې په تیر ایستونکي توګه د هغو قيمت
لرونکو توکنونو پر خای استعمالول وي چې ماشینونه او وسایل د
هغو په وسیله فعالېږي، د جرم مرتكب ګنيل کېږي، په هغه حبس چې
له شپړو میاشتو خخه زيات نه وي یا نقدی جريمه چې له دوولسو زرو
افغانیو خخه زياته نه وي یا په دواړو په جزاء محکومېږي.

له شکل خخه غورڅول يا معیوبول

څلور پنځوسمه ماده:

(۱) هغه شخص چې لاندې عملونه سرته ورسوی، د جرم مرتكب ګنيل
کېږي او د طویل حبس په جزاء محکومېږي:

- ۱- په هغه صورت کې چې د سرو زرو يا د سپینو زرو سکه پدې منظور چې د سرو زرو يا سپینو زرو د رايجه سکي پر خای وګنل شي، معیوبه کړي، کمه یې کړي یا یې سپکه کړي.
- ۲- د دې مادي په (۱) فقره کې درج شوي سکه آگاهانه جريان ته وړاندې کړي.
- ۳- هغه شخص چې يوله لاندي عملونو خخه سرته ورسوي، د جرم مرتكب ګنل کېږي، په هغه حبس چې له شپړو میاشتو خخه زیات نه وي یا په نغدي جريمه چې له دوولسو زرو افغانیو خخه زیاته نه وي یا په دواړو په جزاء محکومېږي:

 - ۱- په هغه صورت کې چې رايجه سکه له شکل خخه وغورخوي.
 - ۲- په هغه صورت کې چې رايجه سکه چې له شکل خخه غورڅدلې ده، په دوران کې واچوي.
 - ۳- په هغه صورت کې چې د افغانستان بانک له استیدزان پرته يو بانکنوت د چابولو (طبع کولو)، مهر کولو، د هغو له پاسه د کلېمو یا خطونو او تصویرونو د نښلولو په وسیله له شکل خخه وغورخوي.
 - ۴- په هغه صورت کې چې رايجه بانکنوت چې د دې مادي د (۱) فقرې د (۳) جزو مطابق چې له شکل خخه غورڅول شوي دي، دوران ته وړاندې کړي.

د بانکنوتونو ورته جوړونه

پنځه پنځوسمه ماده:

- ۱- هېڅوک نشي کولهی د الکترونيکي وسايلو یا کمپيوتر په مرسته یا په بل ډول داسي شيان جور، خپاره، چاپ، اجراء، صادر او یا یې په جريان کې واچوي چې له لاندي افلاهمو خخه یوه ته ورته وي:
 - ۱- رايجه بانکنوت.
 - ۲- د پور بهالرونکي سند یا د دولت یا بلې مالي مؤسسي بهالرونکي سندونه.

د افغانستان بانک قانون

- (۲) لاندې اشخاص، د دې مادې په (۱) فقره کې له درج شوي حکم خخه مستثنی دي:
- ۱- د افغانستان بانک يا يې کارکونکۍ، د دندې د اجراء په وخت کې.
- ۲- پوليس، د دندې د اجراء په وخت کې.
- ۳- هغه شخص چې د قرارداد يا جواز په اساس، د افغانستان بانک يا پوليسو لخوا عمل کوي.
- (۳) هغه شخص چې د دې مادې د (۱) فقرې کې درج شوي حکم نقض کړي، د جرم مرتكب ګنل کېږي او په هغه حبس چې له شپږو میاشتو خخه زیات نه وي يا نقدي جریمه چې له دوولسو زرو افغانیو خخه زیاته نه وي يا په دواړو په جزاء محکومېږي.
- (۴) هېڅ شخص د هغه ورته بانکنوت د چاپ په اړه چې د افغانستان بانک لخوا صادر شوی دی، په لاندې مواردوکې د دې مادې د (۳) فقرې مطابق، په مجازاتو نه محکومېږي، په هغه صورت کې چې معلومه شي چې د هغه ورته بانکنوت اوږده او سور، د جاري بانکنوت له اوږدو او سور خخه درې پر خلور يا له یونیم برابر خخه زیات وي:
- ۱- اووند شکل یوازې تور او سپین وي.
- ۲- ورته والى یوازې د ورته بانکنوت پر یوه مخ باندې بسکاره شوی وي.

وسایل يا مواد

شپږ پنځوسمه ماده:

هغه شخص چې له قانوني عذر پرته چې اثبات يې د هغه په خپله غاره دی د ماشین، انجن، ابزارو، سایلو، موادو يا شيانو چې پوهېږي د پیسو، قيمت لرونکو جعلي توکنو د جورولو لپاره په کار ورل کېږي يا پوهېږي چې د دغه ډول ګټې اخيستني لپاره برابر

شوي دي او هغه جور کري، ترميم يې کري يا يې په جورولو يا ترميمولو لاس پوري کري يا يې په خيل حيازت کې ولري د جرم مرتكب گنيل کري، په طویل حبس محکومېږي.

له ضرابخاني خخه د ضرب وهلو د وسایل لوپرداول

اووه پنځوسمه ماده:

هغه شخص چې له قانوني عذر پرته چې اثبات يې د هغه پڅله غاره دی، په آګاهانه توګه يوله لاندي شيانو خخه د قانوني فعالیت له جواز لرونکې ضرابخاني خخه بهر کري، د جرم مرتكب گنيل کري، او په طویل حبس محکومېږي:

- ۱- ماشين، انجن، ابزار، وسایل، مواد يا هغه شيان چې د سکي په جورولو کې ورڅه گتې اخيستل کري يا په کار ورل کېږي.
- ۲- د دي مادي په (۱) فقره کې په درج شوو شيانو کې د گتې اخيستني وړ جزء.
- ۳- سکه، د فلز استوانه يا د فلزاتو مخلوط.

اعلان، سوداګري

اته پنځوسمه ماده:

(۱) هغه شخص چې يوله لاندي عملونو خخه سرته ورسوي، د جرم مرتكب گنيل کري او له احوالو سره سم هغه په حبس چې له پنځو کلونو خخه زيات نه وي، محکومېږي:

- ۱- د جعلی پيسو يا قيمت لرونکو توکنو د خرڅلاؤ، برابرولو يا لېردونې د وړاندېز يا د گتې اخيستني د ډول يا د هغو وسایل په اړه چې د هغو په واسطه جعلی پيسو يا قيمت لرونکي توکنو نه خرڅ، برابر يا لېردول کېدای شي، د اطلاعاتو د هر ډول اعلان يا اشتھار خپرول.

د افغانستان بانک قانون

۲- د قیمت لرونکو جعلی توکنونو پېرودل يا لاس ته راولپ يا د قیمت لرونکو جعلی توکنونو د پېرودلو يا لاس ته راوللو په هکله مذاکره یا د مذاکري وړاندیز يا د هغو په اړه په بل ډول د ارتباط نیول.

(۲) هېڅوک د دې مادې د (۱) فقرې د حکم مطابق د واقعي سکي یا بانکنوت په اړه چې د پیسو په عنوان ارزښت نه لري، د جرم په ارتکاب نه محکومېږي، خوا چې وپوهېږي چې نوموري سکه یا بانکنوت د پیسو په عنوان ارزښت نه لري او د هغو په اړه خدعي او تبر ایستني وجود لري.

د اثبات په هکله اختصاصي حکمونه

نهه پنځوسمه ماده:

(۱) د پیسو یا قیمت لرونکو توکنونو په اړه جعل کاري، د هغود نه ورته والي، د مودې د تېرپدو (انقضاء) او تبادلي با وجود، بشپړ جرم کېل کېږي.

(۲) د دافغانستان بانک د موظف شخص لاسليک، په افغانستان یا نورو هیوادونو کې د پیسو یا قیمت لرونکو توکنونو د جعلی یا واقعي توب، رايح یا نه رايح والي د اثبات په رابطه کې، د جعل کاري د خېړنې په اړه کافي دي، د لاسليک کوونکي شخص د رسمي مشخصاتو اثبات ته اړتیا نشته.

(۳) هغه اړخ (لوری) چې د دې مادې په (۲) فقره کې درج تصدیق پانه د هغه په خلاف وړاندې شوېده، کولاهي شي د محکمي په اجازه، د متقابل تحقیق په منظور، د جعلکاري د تحقیق کوونکي حضور وغواړي.

(۴) د دې مادې په (۲) فقره کې درج تصدیق پانه د مدرک په توګه نه پېژندل کېږي، خوا چې هغه لوری چې د هغې د وړاندې کولونیت

لري، د محاكمي له بهير د مخه يې مقابل لوری خبر کړي او د
تصديقيانې یوه نسخه يې هغه ته وراستولي وي.

د بانکنوت، سکې، سندونو او نښو (توكنوون) غیر مجاز خپرول
شپېتمه ماده:

هغه شخص چې یو بانکنوت يا سکه، د دې قانون د خلور د برشمي
مادي په (۱) فقره کې له درج شوي حکم سره په تنافق کې يا نور
سندونه يا توکنوونه چې په افغانستان کې د خپرولو په منظور تر ګتني
اخيستنې لاندې نیوکل کېږي، خپاره کړي، په طویل حبس
محکومه بېړي.

مصادره

يوشپېتمه ماده:

(۱) جعلی بانکنوتونه، سکې، سندونه او نښې يا قيمت لرونکي
توکنوونه او هغه وسائل چې د جوړولو لپاره تر ګتني اخيستنې لاندې
نيوکل کېږي يا پدې منظور برابر شوي وي، مصادره کېږي.

(۲) پوليس کولاه شي لاندې شيان ضبط کړي اووې ساتي:
۱- جعلی پيسې.
۲- جعلی قيمت لرونکي نښې.

۳- ماشينونه، انجنونه، ايزار، وسائل يا هغه شيان چې د جعلی
پيسو يا قيمت لرونکو توکنوون د جوړولو لپاره په کار وړل شوي يا د
هفو د ګتني اخيستنې لپاره اختصاص کړي شوي يا د هفو د تولید په
مقصد جوړ شوي دي.

(۳) د دې مادي په (۲) فقره کې درج ضبط شوي شيان، د محوه کولو
يا د بل منظور لپاره چې واکسن مقامونه يې لازم ويسي، د
dafghanistan bank te astovi. هغه شيان چې ساتل يې د جرم د اثباتي
مدرک په توګه اړين وګنل شي له دې حکم خڅه مستثنې دي.

د افغانستان بانک قانون

(۴) بانکنوت، سکه، سند يا د دې مادې له (۱) فقرې سره په تناقض کې نورې نشي چې د پیسو په توګه په د افغانستان بانک کې د دوران لپاره په پام کې نیول شوي وي، جعلی گنيل کېږي.
هغه موارد چې د دې فصل د حکمونو مطابق، مجاز گنيل شوي دي له دې حکم خخه مستثنی دي.

پنځم فصل پولي دندې او فعالیتونه

پولي سیاست

دوه شپېتمه ماده:

د افغانستان بانک، د هېواد د پولي سیاست د طرح، تر لاس لاندي نیولو او اجراء مسئول دي.

د آزاد بازار عملیات

دری شپېتمه ماده:

د افغانستان بانک د خپل پولي سیاست په اجراء کې کولای شي د آزاد بازار له لاري د تبالي وړ بهرنیو اسعارو، د دولت لخوا خپرو شوو د پور د بها لرونکو سندونو، په قطعی پېروdone او پلورنه د فوري يا د مخکنۍ پېروdone او یا د بیا پېروdone د قرارداد په موجب، له خپل لوري اقدام وکري. پدې هکله له نورو اسعارو او بها لرونکو سندونو خخه ګته نشي اخیستل کبدی.

د بانکونو الزامي زېرمي

څلورشپېتمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک د خپل پولي سیاست په اجراء کې کولای شي بانکونه مکلف کړي، په د افغانستان بانک کې سپارني (اجباري زېرم) کېږدي. د دغو سپارنو حد اقل ميزان د مقدار، ډول يا د سپارنو د

سر رسید، د ترلاسه شوو پورونو د وجوهه او د بانکونو د نورو بدیهیو پېښت چې د دافغانستان بانک یې لازم ویولی د اړوندو مقرراتو مطابق تاکي. د بدیهیو په وړاندې د الزامي زبرمې میزان، د ټولو بانکونو لپاره یوشان دی.

(۲) د دافغانستان بانک کولاهي شي د نقدی سپارنو یا د بانکونو د نورو پولی سپارنو میزان چې په د افغانستان بانک کې یې د الزامي زبرمو په توګه لري او هغه وخت موده چې د موجودو الزامي زبرمو د میزان د تاکلو لپاره د ورخنیو بلانسونو اوست تشیبېږي، د اړوندو مقرراتو مطابق تاکي.

د دافغانستان بانک کولاهي شي د اجباري زبرمو لپاره ګته (مفاد) وتاکي.

(۳) د دې مادې په (۲) فقره کې په درج شوو مقرراتو کې چې دهفو په موجب الزامي زبرمې تاکل کېږي یا تغییرات پکې راخې، هغه نېټه چې بانکونه نوي زبرمې یا دهفو میزان رعایت کړي هم تاکل کېږي.

د الزامي زبرمو له تأمينولو خخه سرغونه پنځه شپېتمه ماده:

په هغه صورت کې چې بانکونه، د دي قانون په خلور شپېتمه ماده کې د درج شوو الزامي زبرمو له حداقل تأمينولو خخه ډډه وکړي، د دافغانستان بانک کولاهي شي د کمنیټ تر جبرانه پوري، جريمه چې اندازه یې د دافغانستان بانک د مقرراتو مطابق تاکل کېږي، اعمال کړي.

د تنزيل عملیات شپېتمه ماده:

(۱) د دافغانستان بانک کولاهي شي یوازي لاندې بانکي وړاندې شوي سندونه چې له افغانستان بانک سره حساب ولري راتیبت (تنزيل) کړي:

د افغانستان بانک قانون

- ۱- برات او حجت چې د پیسو واحد یې افغانی او په هپواد کې د ورکړې وروي او حداقل د دریو لورو (طرفونو) چې د خپلوا دیونو د ورکړې ورتیا لري او لپه ترلېره له هغو څخه یو لوری یې بانک وي، د اسلیک لرونکې وي او د سرسید موده یې، د دافغانستان بانک په واسطه د هغو د ترانسه کولو له نېټې څخه له دریو میاشتو څخه زیاته نه وي.
- ۲- په استثنایي مواردو کې د دافغانستان بانک کولای شي، د دي فقرې په (۱) جزء کې درج شوي سندونه، په هغه صورت کې چې حداقل د دوو لورو چې د خپلوا دیونو د ورکړې ورتیا لري او له دي جملې یو لوری یې بانک وي د اسلیک لرونکې وي او د سرسید موده یې، د دافغانستان بانک په واسطه د هغو له ترانسه کولو څخه له دریو تر شپږو میاشتو پوري زیاته نه وي.
- ۳- د پور بها لرونکې سندونه چې د دولت یا د دافغانستان بانک په واسطه صادر یا ضمانت شوي، د خرڅلار پاره ټولو (عمومو) ته د پور د ورځندي شوو بها لرونکو سندونو جزء او د افغانستان په قلمرو کې د ورکړې وروي او پولې واحدې افغانی او د سرسید موده یې د دافغانستان بانک په واسطه د اخیستلو له نېټې څخه درې میاشتې وي.
- (۲) د دي مادي په (۱) فقره کې درج شوي د تنزيل عملیات، د نورو شرایط او مقراراتو (د تنزيل د نرخ په شمول) چې د دافغانستان بانک لخوا وضع کېږي، تابع دي.
- (۳) د دافغانستان بانک کولای شي، د دي مادي په (۱) او (۲) فقره کې د درج شوو سندونو د هر یوه له تنزيل څخه، ډډه وکړي.

د پورونو ورکول
اووه شپېتمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک کولای شي، د اړوندو شرایطو او مقرراتو مطابق، د دریو میاشتو تر مودي پوري نورو بانکونو ته پور ورکړي، پدې شرط چې په د افغانستان بانک کې حساب ولري او د هغود له لاندې شتمنيو خخه د یوې په واسطه تضمین شي:

- ۱- د دي قانون په دوه اویايمه ماده کې درج اسعاري زېرمي.
- ۲- د پور بها لرونکي نور سندونه چې د دولت لخوا صادر يا ضمانت شوي وي او په هبوا د کې تولو ته د وړاندې شوو د پور بها لرونکو سندونو جزو په افغاني پيسود ورکړي وروي.
- ۳- د مالونو د ګډام رسیدونه، د کالیو یا لومړنيو موادو یا نورو جنسونو چې د نابودي او زیان په وړاندې بیمه شوي وي د مالکيت سندونه.
- ۴- له د افغانستان بانک یا د افغانستان بانک ته د ملنو ور سپارنو اخيستونکو سره موجودې، له هغو ډول ډول شتمنيو خخه جورې (مرکېپ) سپارني چې د افغانستان بانک يې، د دي قانون د حکمونو مطابق، د هغو په پېرولو، پلورلو یا معاملې مجازوي، د سرو زرو او نورو قيمتي فلزاتو او کريمه احجارو په شمول.

(۲) هغه بانکونه چې له د افغانستان بانک سره حساب لري، په افغانستان کې یوازې د دوى مرکې دفترونو ته پور ورکول کېږي.

د تنزيل یا پور نرخونه
اته شپېتمه ماده:

د افغانستان بانک د تنزيل او پور نرخونه، د هغو مقرراتو مطابق چې د افغانستان بانک يې وضع کوي، تاکل کېږي.

شپږم فصل د اسعارو د نرخ او کنترول سیاست

کلې سیاستونه

نهه شپږمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک د هېواد د اسعارو د نرخ د سیاست د طرح کولو ترلاس لاندې نیولو، تنظیمولو او اجراء کولو مسئول دي، مکلف دي چې په دې هکله له تصمیم نیونې خنډ د مخه د مالیې له وزارت سره مشوره وکړي.

(۲) د افغانستان بانک د افغانستان د استازې په توګه د اسعارو د کنترول په اړه د له هېواد د اړوندو نافذه قوانینو مطابق عمل کوي. هغه رسپدلي ریوتونه، د حساباتو صورتونه یا اطلاعات چې لازمي وکنل شي، د افغانستان بانک لخوا و پراندي کېږي.

مکلفیتونه

اویايمه ماده:

د افغانستان بانک د لاندې مکلفیتونو لرونکې دی:

۱- په هېواد کې د اسعارو د نرخ د سیاست او د اسعارو د بازار د فعالیتونو د اجراء کولو او لپاره د مقرراتو، لایحو، دستورالعملونو یا لازمو لارښوونو وضع کول.

۲- دې قانون د اووه اویاپمي مادي مطابق د صرافانو، بانکونو او سورو مالي مؤسسو د جواز ثبتول او صادرول او د هغوي د اړوندو چارو څارنه او تنظیمول.

۳- د اسعارو، صرافانو او بانکونو د وضعیت په اړه د حدودو تاکل.

۴- د اسعارو د لیلام د مجلس د دایرولو سازمانول.

۵- د افغانستان د نریوالو زیرهمو اداره کول او ساتل.

د تصفيي قراردادونه او نپيوالي ورکړې
يو اوبيايمه ماده:

د افغانستان بانک کولي شي چې خانته يا د دولت په استازیتوب،
په بهر کې مېشتتو دولتني او خصوصي تصفييوي مؤسسو سره،
تصفييوي او د ورکړې موافقت ليکونه او نور قراردادونه عقد کري.

اسعاري زبرمي

دوه اوبيايمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک د هېواد اسعاري زبرمي چې د لاندي
شتمنيو له تولو يا يوې برخې خخه جوري دي، رامنځته کوي او ساتي
بي:

- ۱- سره زر، کريمه ډبرې او نور ګران بيه فلات.
- ۲- بانکنټونه او د آزادې تبادلي وړ اسعار او سکني.
- ۳- د افغانستان بانک په حسابونو کې موجود مبالغه چې د بهرنبو
مرکزي بانکونو يا نورو ملي موسسو په دفترونو کې د آزادې راکړې
وکړې وړ اسعارو په دول ساتل کېږي.
- ۴- د پيسود نپيوال صندوق خخه د اخيستلو (برداشت) د حق
مجموععي مبلغ چې د دولت لخوا ساتل کېږي.
- ۵- برات، حجت، تعهدې نټونه، د سپارني سندونه، د پور سندونه
او د پور نور بها لرونکي سندونه چې په تبادلي وړ اسعارو د ورکړې
وړ وي.
- ۶- د مخکنې پېرودنې يا بیا پېرودنې قرارداد، د افغانستان بانک
د اسعارو د بدلونې (معاوضې) قرارداد چې د بهرنبو مرکزې بانکونو
يا نپيوالو ملي سازمانونو لخوا ترسره شوي يا ضمانت شوي وي،
مستقبلۍ او د اختيار قراردادونه او نور قراردادونه چې

د افغانستان بانک قانون

د افغانستان بانک ته د تبادلی و په بھرنیو اسعارو د لسته را پنې حق ورکوي.

(۲) د افغانستان بانک مکلف دی چې خپله بین المللی زبرمه تر هغه حده وساتي چې د افغانستان د پولی سیاستونو او اسعاری نرخونو د اجراء کولواو د بین المللی معاملو د په وخت غوبښتني د تسوئي لپاره کفايت وکړي.

(۳) په هغه صورت کې چې د دې مادې په (۲) فقره کې درج شوې نړيواله زبرمه داسې راکمه شي یا د سقوط د خطر په حال کې وي چې د پولی یا اسعاری سیاستونویا د نړيوالو معاملو د په وخت غوبښتنو د تسویې لپاره کفايت ونه کړي، د افغانستان بانک اصلاحی تدبیرونه په نظر کې نیسي او د موضوع روښ د وضعې د اغږمن به والي لپاره د حل د لارو چارو له وړاندیز سره یو خای د وزیرانو شوري ته وړاندې کوي.

(۴) د افغانستان بانک مکلف دی چې د دې مادې په (۳) فقره کې د درج شوې وضعې تر ليري کېدو پورې، اصلاحی اقداماتو ته دوام ورکړي او رپوټونه او لازم وړاندیزونه وړاندې کړي.

د نړيوالو اسعاری زبرمو ترلاسه کول، ساتل او لېږدول درې او یايمه ماده:

د افغانستان بانک د بانکداری په قانون کې د درج شوو حکمونو مطابق کولی شي چې د دې قانون د دوه او یايمې مادې په (۱) فقره کې د درج شوی نړيوالو اسعاری زبرمو د تر لاسه کولو، ساتلو او لېږدولو لپاره لازم اقدامات تر سره کړي او د نړيوالو پېښدل شوو بنو معیارونو مطابق هغه اداره کړي.

اسعاری بدیهیو محدود والی
خلور او یا یمه ماده:

د افغانستان بانک نه شي کولاني د خپلو (بدیهیو) زیاتوالی، چې په اسعارو د ورکړي ورووي، په هغه صورت کې چې د هغې په نتیجه کې د دغو بدیهیو مجموع د هغه د لاس نه خورونکې بانګکې او اسعاری زېړمې د مجموع مبلغ په سلوکې له پنځوس خڅه زیات سره معادل شي اجازه ورکړي.

د اسعارو صرافان

پنځه او یا یمه ماده:

(۱) د اسعارو صرافان مکلف وي چې د فعالیت جواز له د افغانستان بانک خڅه واخلي.

(۲) د جواز د ورکړي، ثبتولو، ردولو او لغو کولو ډول د مریبو طو مقرراتو مطابق تنظیمبوري.

(۳) لاندې اشخاص د دې مادې د (۱) فقرې له حکم خڅه مستثنی دي:

۱- د افغانستان بانک.

۲- بانکونه.

۳- تاکلې اشخاص د هغود طبیعت د دليل، د راکړې ورکړې د اندازې او موقعیت یا یې د مشتریانو ډول له مخې.

(۴) هغه معافیتونه چې د دې مادې د (۳) فقرې په (۳) جزو کې درج شوو اشخاصو ته ورکول کېږي، مشروط یا د وخت له نظره محدود یا قسمی وي او هغه خدمتونه چې د هغوى لخوا تر سره کېږي یا نه ترسره کېږي، د افغانستان بانک لخوا فهرست کېږي.

(۵) د اسعارو صرافان مکلف دې چې د افغانستان بانک قوانین، مقررات، قواعد او تبول (کلا) او په خاص ډول په لاهدي مواردو کې رعایت کړي:

د افغانستان بانک قانون

- ۱- اپوندي خانگي يا اداري ته د هغو معاملو په هکله چې ارزښت ئې د دافغانستان بانک په مقرراتو کې درج له تاکل شوي حداقل مبلغ خخه زياتي وکري، د معلوماتو ورکول.
- ۲- د مشتریانو په هکله د معلوماتو راتولول او په مربوطو دوسیو کې د هغو ثبتول او ساتل.
- ۳- د دافغانستان بانک په اپوندو مقرراتو کې د اړکل شوو شرایطو مطابق د خپلو مشتریانو، اداري، راکړي ورکړي او ملي وضعيت په هکله د مطلوب معلوماتو ورځاندې کول.
- (۴) د دافغانستان بانک کولی شي د اسعارو د صرافانو د فعالیت جواز او ثبت په هغه صورت کې چې د دې قانون یاد دافغانستان بانک له نورو مقرراتو خخه سرغونه وکري يا د جرم مرتكب شي، لغو کري.

اووم فصل له دولت سره د دافغانستان بانک اړیکې

بانکدار، سلاکار (مشاون او ملي استازی
شپږاویمه ماده:

- (۱) د دافغانستان بانک مکلف دي چې د دولت او د هغو دولتي ادارو او مؤسسو د بانکدار، سلاکار او ملي استازی په توګه عمل وکړي چې د مليې وزیر یې تاکي، د دافغانستان بانک نه شي کولاهي له دولت يا دولتي ادارو او مؤسسو سره د ملي مرستې يا د هغو د ګډو د تأمين په منظور معامله ترسره کري.
- (۲) د دافغانستان بانک د خپلو هدفونو يا د واک او تخصص په ساحه کې د نورو چارو په هکله وړاندېزونه، مخکې لدې خخه چې ملي شوري ته وړاندې شي، د مليې له وزیر سره پېږي مشوره کوي.
- (۳) د مليې وزیر هر کال د دولت د راتلونکي کال د بودجي د جوړې دو په وخت کې له دافغانستان بانک سره مشوره کوي.

د افغانستان بانک مکلف دي چې د مربوطي بودجي د اقتصادي او مالي مسایلو په هکله لیکلې ریبوت د مالي وي زیرته ورکړي.
(۴) د افغانستان بانک د راتلونکي بودجوي کال بودجه طبع او د مالي وي زیرته يې ورکوي او دولت ته په راتلونکي کال کې د لپردوني وړ تخصيص په اټکلې توګه تاکې.

د دولتي پور اخیستني (استقراض) په اړه مشوره او ریبوت اووه اویايمه ماده:

د مالي وي زیره کال د راتلونکي مالي کال په اوږدوکې د دولتي کورني او بهرنې استقراض د پلان په هکله چې په قرارداد، د وېش په برنامه او د قرارداد په نورو شرایطو کې درج مبالغه پکي شامل وي له د افغانستان بانک سره مشوره کوي. دولت او نوري دولتي اداري او مؤسسي مکلفې دي، د خپلوا استقراضي معاملو ریبوت د مربوطو مقرراتو مطابق وړاندې کړي.

د دولت امين او خزانه دار
اته اویايمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک کولۍ شي د دولت او نورو دولتي ادارو او مؤسسو د ډیپازیتونه د مالي وي زارت د تجویز له مخې ومني او د دولت د امين په توګه حسابونه وساتي، پيسې ترلاسه او ورکړي او نور مالي اړوند خدمتونه تر سره کري او په مربوطه حسابونو کې د سپارل شوو مبالغو په اندازه د غوبښتني په وخت کې، پيسې ورکړي او موافقه وکړي چې د دي سپارل شوو مبالغو په مقابل کې تکتیانه ورکړي.

(۲) د افغانستان بانک کولۍ شي د هغه شرائطو مطابق چې تجویزوی ئې، نورو مالي مؤسسوته د دي مادي په (۱) فقره کې د درج شویو سپارنو د لسته راولو واک ورکړي.

د مالي نمایندگی، فعالیت
نهه اویايمه ماده:

د افغانستان بانک کولي شي د مالي استازي په توګه، د مالي په وزير په موافقه د دولت او نورو دولتي ادارو او مؤسسو لپاره لاندي فعالیتونه سرته ورسوي:

- ۱- د پورتنيو مراجعو لخوا د بهارونکو سندونو د صادره پورونو لپاره بازار موندل او د هغوي ثبتول او لېږدول.
- ۲- بها لرونکو سندونو د اصلی پبسو، تکتاني، حق العمل او نورو لګښتونو ورکول.
- ۳- له د افغانستان بانک سره د پورتنيو ذکر شوو مراجعو د حسابونو په هکله د ورکړي د معاملو اجراء کول.
- ۴- د نورو هغو چارو اجراء کول چې د افغانستان بانک له اصلی هدفونو او دندو سره موافق وي.

مطلوبه معلومات
اتيايمه ماده:

د افغانستان بانک کولي شي چې د خپلو دندو د تر سره کولو لپاره له دولت خنه د دلایلو په وړاندې کولو سره هغه اطلاعات او مالي او اقتصادي سندونه غښتنه کوي، ترلاسه کري.

دولت ته د افغانستان بانک پورونه
يو اتيايمه ماده:

د افغانستان بانک نه شي کولي، دولت يا نورو دولتي ادارو يا مؤسسو ته هېڅ ډول مالي مرستې برابري کري. د دي قانون دوه اتيايمه ماده له دي حکم خخه مستثنی ده.

د دولت د پور د بها لرونکو سندونو پېرودل
دوه اتیايمه ماده:

د افغانستان بانک نه شي کولاهي د دولت د پورونو صادر شوي بها
لرونکي سندونه دولت ته، د افغانستان بانک د پور په توګه وېبرې.
هغه پېرودنې چې د افغانستان بانک له پولی سیاست سره مطابقت
ولري، يا د افغانستان بانک د پانګي اچونو لپاره لازم وي او هغه هم
یوازې د دوه یم لاس په بازار کې صورت ونیسي، لدی حکم خخه
مستشی دي.

اتم فصل

له نورو بانکونو سره د افغانستان بانک اړیکې

د بانکونو د جواز صادرول، خارنه او تنظيمول

درې اتیايمه ماده:

د افغانستان بانک د بانکونو د جواز د صادرولو، خارني او د هغود
چارو د سمبالولو مسئول دي.

د بهرنیو بانکونو خارنيزو مقاماتو سره همکاري

څلوراتیايمه ماده:

- (۱) د افغانستان بانک د بهرنیو بانکونو له خارنيزو مقاماتو سره د
بانکونو د خارني په اړه د اړوندو متقابلو اړیکیو په اساس چې یو د
بل د واک په حوزه کې عمل کوي، نېړدې همکاري کوي. دغه
همکاري د افغانستان بانک او د بهرنېو بانکي خارنيزو مراجую تر
منځ د همکاري، د موافقت ليک په صورت کې تر سره کېدلې شي.
- (۲) د دې مادي په (۱) فقره کې درج شوې همکاري د هر بانک په
هکله د اطلاعاتو د تبادلي په ګډون چې د دواړو د واک د حوزو په

د افغانستان بانک قانون

حدودو کې فعالیت کوي، تر سره کېدلی شي، په دې شرط چې د پت والي (سری توب) اصل رعایت کړي.

په دفترونو کې بانکي حسابونه
پنځه اتیايمه ماده:

د افغانستان بانک کولای شي تر هغه شرایط او حدودو لاندي چې په بانکي حسابونو پوري په اړوندو موافقت لیک کې ذکر کېږي،
بانکونو، د اسعارو صرافانو د بهالرونکو سندونو د خدمتونو وړاندی کونکو، د ورکړو د سیستم مجربانو او نورو هغه اشخاصو ته چې د
قانون مطابق د افغانستان بانک تر خارجې لاندې دي، په خپلو دفترونو کې بانکي حسابونه پرانیزې، ويبي ساتي او د هغوي ورکړي
ومنې.

وروستني پور ورکونکي
شپږ اتیايمه ماده:

د افغانستان بانک کولای شي د ټاکلو شرائطو مطابق، په د افغانستان بانک کې حساب لرونکو کورنیو او بهرنیو مالي مؤسسو ته د وروستني پور ورکونکي سرجینې په توګه، هغرهه د مالي مرستو د ورکړي له لاري يا د ګټډو د تامینولو لپاره په هغه موده کې چې له دریو میاشتوڅخه زیاته نه وي، د پور، معاوضې، بیاپبروډنې (بازخرید) او مشروط تعهد په چول د دغه قانون په نهه شپېتمه ماده کې د درج شوو شتمنیو په تضمین پورورکړي، مکر دا چې د د افغانستان بانک تضمیم ونیسي چې په استثنایي حالاتو کې د نا تضمین شویو پورونو ورکړه موجه ده. د افغانستان بانک لخوا د پور ورکړه يا ژمنه تر دغه شرائطو لاندې صورت مومي:
۱- پور يا ژمنه د حساب لرونکي او عامه ګټيو په سیالیت پوري د اړوندو حکمونو د رعایتلوبه منظور وي.

۲- د مالیي وزیر د دي مادي په (۱) جزء کې له درج شوي پور يا ژمنې سره د اروند و رانديز لاه رسيدلو خخه وروسته به د (۲۴) ساعتونو کې موافقه کړي وي. د پورونو او ژمنو موده په هغه صورت کې تمدپدېدلې شي چې د حساب لرونکي د سیاليت په هکله د د افغانستان بانک شرائط رعایت کړي او د هغه د فناعت وړ وګرځي.

نهم فصل ورکړه، تصفیه او تسويه

د ورکړي سیستمونه او د هغو مجریان
اووه اتیايمه ماده:

- (۱) د د افغانستان بانک مکلف دي چې د ورکړي سالم او اغېرمن سیستمونه تأسیس کړي، وې ساتي او پراختیا ورکړي.
- (۲) د د افغانستان بانک د ورکړي پر سیستمونه او د هغو پر مجریانو باندې د ثبت تنظیم او نظارت کولو مسئول دي.
- (۳) د د افغانستان بانک کولاهي شي سیستمونه او د ورکړي د سیستمونو مجریان وخاري او د مقرراتو مطابق لاندې مراتب وضع کړي:

- ۱- د ورکړي سیستمونه او د هغو مجریان د جواز په اخیستلو يا ثبت مکلف کړي.
- ۲- د ورکړي سیستمونه او د هغو مجریان داحتیاطي مقرراتو په ګډون د هغو مقرراتو په رعایتولو چې د ورکړي پر سیستمونه او د هغو مجریانو باندې د د افغانستان بانک د خارني کولو د آسانولو په منظور، چې د عامه شتمنيو د ساتلو لپاره د هغوی په امانت کې اپښوول شوې دي، مکلف کړي.
- ۳- د شرائطو د درلودلو د مقرراتو په ګډون د هغو شرایطو او مقرراتو رامنځ ته کول چې د هغو مطابق مالي مؤسسې او د پولي د

د افغانستان بانک قانون

۸۲

خدمتونو و پراندې کوونکي و کولی شي چې د ورکړې په هر ډول سیستم کې ګډون و کړي.

۴- د ورکړې سیستمونه او د هغه مجریان د هغه نورو مقرراتو د حکمونو په رعایتولو چې د دې فصل په موجب وضع کېږي، مکلف کړي.

(۴) د دې مادې په اساس وضع شوي شرایط او مقررات د هغه په شمول چې د جواز د صادرېدو او ثبت په هکله صراحت لري، کېدې شي د ورکړې د سیستم یا د هغه مجریانو د یو صنف یا ډول خخه د هغه د بل صنف یا ډول سره متفاوت وي.

(۵) د د افغانستان بانک کولائي شي بر سپره پر لاندینيو مواردو هغه خه چې د دې مادې په (۱) فقره کې د درج شوو دندو د تر سره کولو لپاره اړین و یولي ترسره بې کړي:

۱- د ورکړې د سیستم سمبالول، پراخول، ګډون او اجراء کول.

۲- په اړوندو مقرراتو یا موافقت لیکونو کې د درج شوو شرایط او ضوابطو په اساس په خپل دفترهونو کې د مالي مؤسسو او د ورکړې د سیستمونو د مجریانو د تسویه ئي حسابونو ساتل.

۳- د اړوندو مقرراتو مطابق د کافې رهن په بدل کې حساب لرونکو ته د اضافه اخیستني (اضافه برداشت) د ورکولو لپاره د آسانتياوو برابرول.

۴- د هبود مالي سیستم ته د معلوماتي شبکو جوړول او اجراء کول یا په هغه کې ګډون کول.

(۶) د د افغانستان بانک کولاي شي په لاندې مواردو کې لازمي آسانتياوي برابرې کړي:

۱- د د افغانستان بانک د ورکړې له سیستمونو سره د نورو ورکړو د سیستمونو د متقابلوا پړکیو تأمینول.

- ۲- په داخلي را پجو پيسو يا اسعaro باندي د ورکرو د اجراء کولو
لپاره د پر مختللي نوي تکنالوژي جورول او ورته پراختيا ورکول.
۳- د هبوا د سراسري ورکړي د سیستم د تدریجي ودي په اړه په
منظمه ول د دوامدارو پلانونو طرح کول او تطبيقول.

**د ورکړي د سیستم سیاست
اته اتیایمه ماده:**

- (۱) د افغانستان بانک د هبوا د خلکو د ګټه د تأمینولو په منظور
په دېرو بشو نړيوالو معیارونو سره د مالي سیستم د ثبات د تأمینولو
لپاره د ورکړي د سیستم سیاست طرح کوي، نیسي او اعلامو بي او
د هغه له تطبیق خخه خارنه کوي، چې د هغه لومړني هدف د ورکړي
د سیستم د خوندیتوب او اغېزمنتسوب ټینګښت او د ورکړي په
سیستم کې د احتمالي خطرونو او زیانونو مخنيوي او کنترولول دي.
همداراز د عامه ګټه نور او خونه، په خاص ډول په بازار کې د ورکړي
د خدمتونو د سیستم لپاره د رقابت پراخول او د ورکړي د سیستم د
ګټه اخیستونکو ساتنه هم تقویه کوي او تأمینوی ئې.
(۲) د افغانستان بانک مکلف دي د ورکړي د سیستم د خوندیتوب
او اغېزمنتسوب د ودي او تقویې په منظور د ورکړي د سیستم له
مجريانو، مرکزي بانکونو او نورو مربوطو کورنيو او بهرنېو مقاماتو
سره همکاري وکړي.

د سیستم داخلي خطرونه او په تسويه کې ډاډ

نهه اتیایمه ماده:

- د افغانستان بانک کولي شي د داخلي خطرونو د مخنيوي او کنترول
او د ورکړي په سیستم کې د ډاډ و پرسوئي ته د رسپدل لو لپاره،
د لاندي تکو لرونکي مقررات او خاص دستورالعملونه وضع کړي:

دافتارستان بانک قانون

- ۱- په دوه اړخیزو او خو اړخیزو قراردادونو کې د اړخونو ترمنځ او تولو ثالثو اړخونو پرعلیه د تعهداتو او موافقتنو د لیکونود اعتبار، د تطبیق قابلیت او قطعیت تأمینول، د مالي موسسو او هر هغه نهائی او خالص شوي مبلغ ترمنځ چې د پورته ذکر شوو مقرراتو او موافقتنو لیکونو سره په مطابقت کې تاکل کېږي، پر مالي موسسو حاکم د تسویې د قواعدو تخلیصو.
- ۲- د خو اړخیزې تصفیې خڅه د تأدیاتی مکلفیتونو د نه رعایتولو له امله د راپیدا شوو خطرونو کمول او د هغه مخنیوی کول.
- ۳- په اړخونو باندي یا د ثالثو اړخونو پرعلیه له بانکونو پورته د نورو اشخاصو د تولو انتقالی فرمایشونو د قطعیت او وروستني والي په اړه د بانکداري د قانون د اووه اویايمې مادې د حکم او له بانکونو پورته د اشخاصو ترمنځ د مالي قراردادونو په اړه د تخلیص او متعادل والي په هکله د بانکداري د قانون د دوه اتیايمې مادې د حکم تطبیقول او په دې هکله د نورو قوانینو خڅه پېرويو نه کول.
- ۴- د دي مادې په (۱، ۲ او ۳) اجزاوو کې له درج شوو حکمونو خڅه د سرغړونې په صورت کې د جريمو او تعزيراتو وضع کول.

**پولي خدمتونه
نويءه ماده:**

- (۱) د دافتارستان بانک د پولي خدمتونو د وړاندې کوونکو د نښتوولو، د جواز د صادرولو، تنظیمولو او پر هغوي باندي د نظارت کولو مسئول دي.
- (۲) د دافتارستان بانک واک لري چې د پولي خدمتونو د وړاندې کوونکي نظارت کړي او پر هغوي باندي لاندې مکلفیتونه وضع کړي:
 - ۱- د فعالیت د جواز اخیستل او د هغه ثبتول.
 - ۲- د دي فصل د حکمونو مطابق، د مربوطو مقرراتو په رعایتولو باندي مکلفول.

- ٣- د هغو شرایط او مقرراتو لول چې پر بنسته ئې پولی خدمتونه تر سره شي، د دافتستان بانک ته د نظارت په چارو کې لازمي آسانتياوي برابري کړي او د عامه شتمنيو د ساتلو لپاره چې په امانت کې ئې دي، مرسته وکړي.
- ٤- مسئولي شعې په ادارې ته د هغو معاملو د ریبوت وړاندې کول چې ارزښتې په د تاکل شوي حد اقل مبلغ تجاوز وکړي.
- (٣) د دې مادې پر بنسته شرایط او مقررات د جواز د صادر بدرو او ثبت د شرایطو په ګډون کبدلى شي چې د پولی خدمتونو یو صنف یا چول له بل صنف یا چول سره متفاوت وي.
- (٤) د دافتستان بانک کولاهي شي هغه خدمتونه او آسانتييا وي چې د پولی خدمتونو د وړاندې کونکو په ګډون د مالي مؤسسو لخوا د مشتریانو لپاره د ورکړو د فرمایشاتو د لېږلو، د پړاوونو د بشپړولو او ترلاسه کولو لپاره د هېواد په رائجو پیسو یا اسعارو باندې وړاندې کېږي، تنظيم او نظارت کړي.
- (٥) د دافتستان بانک کولاهي شي، د دې مادې په (٤) فقره کې د درج شوو خدمتونو او آسانتيياوو د رامنځ ته کولو، اجراء کولو او سمبالولو په کارکې له مالي مؤسسو سره مرسته وکړي.

متفرقه

يونوي یمه ماده:

- (١) د دې قانون په اووه اتیا یمه اونوی یمه ماده کې درج د جواز غوبښتنیک ورکول، ثبتوول، ردول او لغو کول د مربوط طرز العمل مطابق صورت مومني.
- (٢) د دې مادې په (١) فقره کې د درج شوي جواز ورکول او ثبتوول د لاندې مراحلو لرونکۍ دی:
- ١- د عامه ثبت په دفتر کې د معلوماتو درجول.

د افغانستان بانک قانون

- ۲- د افغانستان بانک له خوا د جواز ياد ثبت د تصدیق لیک
صادرول.
- ۳- د دې فقرې د (۱ او ۲) اجزاو په درج شوو مراحلو کې سیستم او د
خدمت ډول او هغه اشخاص چې جواز او تصدیق لیک ورته
صادربې، مشخص کېږي.
- (۳) لاندې اشخاص د دې قانون په اووه اتیايمه او نوي یمه ماده کې
د جواز د اخیستلو او ثبتولو د شرایطو څخه معاف دي:
- ۱- د افغانستان بانک.
- ۲- بانکونه.
- ۳- د راکړې ورکړې د طبیعت، اندازې او موقعیت ياد هغو د
مشتریانو د ډول په دلیل نور اشخاص. دغه معافیت کېدلی شي چې
مشروط او د وخت له نظره محدود يا قسمی وي. هغه خدمتونه چې د
داسې اشخاصو لخوا برابرېږي يانه برابرېږي، د افغانستان بانک
لخوا فهرست کېږي.
- (۴) د ورکړې د سیستمونو مجریان او د پولی خدمتونو وړاندې
کوونکې د افغانستان بانک د قوانینو او مقرراتو د حکمونو په
رعایتولو سره په خاص ډول په لاندې مواردو کې مکلف دي:
- ۱- د مربوطو اټکل شوو شرایطو مطابق د خپلو مشتریانو په هکله په
دفترنو او دوسیو کې د معلوماتو راتبولو، ثبتول او ساتل.
- ۲- د افغانستان بانک په مقرراتو کې د اټکل شوو شرایطو مطابق د
خپلو مشتریانو او ادارې د راکړې ورکړې او مالي وضعیت په هکله
د مطلوبه معلوماتو وړاندې کول.
- (۵) په هغه صورت کې چې د افغانستان بانک یې تشخیص کړي چې
د ورکړې د سیستم مجریان يا د پولی خدمتونو وړاندې کوونکې، د
دي قانون يا نورو مقرراتو حکمونه نقض کړي وي يا د خپلو دیونو په
ورکړې قادر نه وي يا د جرم مرتكب شوي وي يا د جرمي فعالیتونو د

تر سره کولو د اشتباه په تقوئي باندي مدرکونه وجود ولري، د هغوي جواز او ثبت لغو کېږي.

لسم فصل

د بهالرونکو سندونو خدمتونه او د هفو د لپېدولو سیستم

د بها لرونکو سندونو خدمتونو ثبتېدل

دوه نوي يمه ماده:

(۱) هغه شخص چې په مستقيم يا غيرمستقيم دول په افغانستان کې د بها لرونکو سندونو د لاندې راکړې ورکړې او خدمتونو په وړاندې کولو کې ګلهون وکړي، د غیر قانوني عمل مرتكب گرځي:

۱- د بها لرونکو سندونو د پېروډني، پلوروني، تبادلي، اداري، ساتني او حمل او نقل خدمتونه.
۲- د بهالرونکو سندونو یا نورو ملي سندونو د تخرب لپاره د خدمتونو برابرول.

۳- د ملي بازار د اداري او عملياتو لپاره د خدمتونو برابرول.

۴- د بهالرونکو سندونو په صندوق کې د پانګې اچونې لپاره د خدمتونو برابرول چې د عامه پيسو خخه لاس ته راغلي وي.

۵- نور هغه خدمتونه چې د وزیرانو شوري لخوا د بهالرونکو سندونو د خدمتونو په توګه پېژندل شوي وي.

(۲) هغه شخص چې د بهالرونکو سندونو د خدمتونو د وړاندې کوونکې په توګه په د افغانستان بانک کې ثبتېږي، یا د دي قانون د دري نوي يمي مادي د حکم مطابق له ثبتو لوڅخه معافېږي، له دي حکم خخه مستثنې د.

د ثبت له مقرراتو خخه معافیت

دری نوي یمه ماده:

(۱) لاندې اشخاص د دی قانونون د دوه نوي یمې مادې د حکم د په
نظر کې نیولو سره د ثبت له مقرراتو خخه مستثنی دی:
۱- د افغانستان بانک.
۲- بانکونه.

۳- د راکړې ورکړې د طبیعت، اندازې او موقعیت یا د هغه د
مشتریانو د ټول په دلیلونو نور اشخاص.

(۲) د دی مادې د (۱) فقرې په (۳) جزو کې درج شوي اشخاص په
هغه صورت کې له معافېدو خخه ګټه اخیستلى شي چې د
د افغانستان بانک د دی قانونون د نهه نوي یمې مادې له تطبیقېدو
خخه ډاډ ترلاسه کړي.

د دغه معافېدل کېدلې شي چې مشروط یا د وخت له نظره محدود یا
قسمی وي.

(۳) د بهالرونکو سندونو هغه خدمتونه چې د دی مادې د (۱) فقرې
په (۳) جزو کې د درج شوو اشخاصو لخوا برابرېږي یا نه برابرېږي، د
د افغانستان بانک لخوا فهرست کېږي.

تنظیم، نظارت او احتیاطي معیارونه

څلور نوي یمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک د دی قانونون په نهه نوي ېمه ماده کې د درج
شوو هدفونو د په نظر کې نیولو سره د بهالرونکو سندونو د خدمتونو
د پراندي کوونکو د تنظیمولو او نظارت مسئول دي.

(۲) د افغانستان بانک کولائي شي چې د بهالرونکو سندونو د
خدمتونو پراندي کوونکي نظارت کړي او لاندې شرایط پر هغوي
باندې وضع کړي:

- ۱- د احتیاطي مقرراتو رعایتول چې د هغه مطابق د بهالرونکو سندونو خدمتونه تر سره کېږي، د هغو مقرراتو په ګډون چې د بهالرونکو سندونو خدمتونو د خریداری کړونکو او د هغو له مجریانو خخه د دافتارستان بانک د نظارت د آسانولو لپاره د عامه شتمنيو د ساتې چې د دې وړاندې کړونکو په امانت کې دي.
- ۲- د دولت مربوطې ادارې ته د هغو معاملاتو د ریبوت وړاندې کول چې ازښتې د ټاکل شوي حد اقل مبلغ خخه تجاوز وکړي.
- (۳) هغه مبالغ او بهالرونکي سندونه چې د بهالرونکو سندونو خدمتونو د وړاندې کړونکو پوروالۍ (مقووضيت) خپلو مشتریانو ته تشکيلوي، له هغو شتمنيو او بهالرونکو سندونو خخه چې د نورو مشتریانو په حسابونو کې کربدت کېږي او په جلا ډول ساتل کېږي، د نورو مشتریانو په پورونو (بدیهیو) یا په خپله د بهالرونکو سندونو د خدمتونو د وړاندې کړونکو په بدیهیو کې د چوهو یا بهالرونکو سندونو په ورکړه کې ورڅخه گتیه اخیستل کېدای نه شي. بانکونه له دی حکم خخه مستثنی دي.

په عامه وړاندې کونه (عرضه) او د بها لرونکو سندونو په پلورنه کې محدودیت
پنځو نوي یمه ماده:

- (۱) هېڅ شخص نه شي کولائي په مستقيم یا غيرمستقيم دول د هغو بهالرونکو سندونو د پلورني یا پېرودنې یا د هغه د خدمتونو د وړاندې کولو په اړه فعالیت وکړي کوم چې د دافتارستان بانک د ثبت په عام دفتر کې نه دی ثبت شي. استثنائي حالات او شرایط له مربوطو مقرراتو سره سم تنظیمېږي.
- (۲) د دافتارستان بانک کولائي شي د دې مادې په (۱) فقره کې درج د ثبت د ساتلو لپاره شرایط د هغو شرایطو په ګډون چې د بهالرونکو

د افغانستان بانک قانون

۹۰

سندونو او د هغه د صادر وونکو په هکله تولو (عمومو) ته د معلوماتو د وړاندې کولو به هکله وي، وضع کړي.

(۳) د افغانستان بانک کولائي شي د بهالرونکي سند ثبت د منظور شوي بهالرونکي سند په توګه تر دي شرایطو لاندي لغوکړي:

۱- په هغه صورت کي چې د بهالرونکي سند صادر وونکي، د مستقل شخصيت په توګه خپل موجودیت له لاسه ورکړي یا د محکمې له خوا د دیونو له ورکړي خخه عاجز یا ورشکسته اعلان شوي وي.

۲- په هغه صورت کي چې د بهالرونکي سند بازاری ارزښت له شلو افغانیو خخه کم وي.

(۴) د هغه بهالرونکي سند راکړه ورکړه چې ثبت شوي نه وي، باطل ګنيل کېږي. په هغه صورت کي چې راکړه ورکړه تسویه شوي وي، پېړدونکي کولائي شي بهالرونکي سند د ورکړل شوي قيمت په بدل کې د سند پلورونکي ته پرته له دې چې، حق العمل، فيس یا د هغه نور لګښتونه تر لاسه کړي، مسترد کړي.

د بها لرونکو سندونو د لېږدولو سیستمونه

شپږنوي یمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک مکلف دي چې د بهالرونکو سندونو سالم او اغېزمن سیستمونه رامنځ ته کړي، وېسي ساتي او هغه ته پراختیا ورکړي.

(۲) هغه اشخاصو چې د فعالیت جواز ئې له د افغانستان بانک خخه تر لاسه کړي وي، نه شي کولائي د بهالرونکو سندونو په لېږدونه کې شتېت وکړي.

(۳) د افغانستان بانک د بهالرونکو سندونو د لېږدونې او د هغه مجریانو د جواز د صادرولو، تنظیمولو او نظارت مسئول دي.

۹۱ دافغانستان بانک قانون

(۴) د دافغانستان بانک کولای شي چې لاندې شرایط د بهالونکو سندونو د لېړدولو په سیستمنو او د هغه پر مجریانو باندی وضع کړي:

۱- د احتیاطی مقرراتو رعایتول چې د هغه مطابق د بهالونکو سندونو خدمتونه تر سره کېږي، د هغو مقرراتو په ګډون چې د دافغانستان بانک د نظارت د آسانولو لپاره د بهالونکو سندونو د خدمتونو د وړاندې کوونکو او د هغه د مجریانو او د عامه شتمنيو د ساتني لپاره چې د دې وړاندې کوونکو په امانت کې اینسودل شوي دي.

۲- د اشخاصو د بهالونکو سندونو د لېړدولو د ټولو فرمایشاتو د تسوئې د قطعیت او وروستني والى په هکله د دې قانون د اووه اویايمې مادې د حکم د تطبیقولو لپاره د زمینې برابرول (د اړخونو ترمنځ او د ټولو ثالثو اړخونو پر علیه). بانکونه لدې حکم خڅه مستشی دي.

۳- د بهالونکو سندونو د لېړدونې په سیستم کې د ګډون لپاره د شرایطو لرل.

(۵) د دې مادې په (۴) فقره کې درج شوي شرایط او مقررات د بهالونکو سندونو د لېړدونې د سیستم یا د بها لرونکو سندونو د عامليونو یوه طبقه یا ډول د هغه د بلی طبقي یا ډول سره متفاوت کېدلې شي.

(۶) د دافغانستان بانک کولای شي د دې مادې په (۱) فقره کې د درج شوو دندو د بنه تر سره کولو لپاره لاندې اجرآت او نور موارد چې ضروري وګنل شي، تر سره کړي:

۱- د بهالونکو سندونو د لېړدونې د سیستم سازمانول، لوړول او اجراء کول او په هغه کې ګډون کول.

د افغانستان بانک قانون

- ۲- په خپلو دفترونو کې د بهالرونکو سندونو د لېږدونی د سیستم د مجریانو او د بهالرونکو سندونو د خدمتونو د وراندې کوونکو د تسویه ئې حسابونو ساتل د هغه موافقتنامې د مقرراتو د شرایطو او ضوابطو مطابق چې د حساب لرونکو سره لاشليک کېږي.
- ۳- د مریوطو مقرراتو مطابق د کافې رهن په بدل کې حساب لرونکو ته د اضافه برداشت د ورکولو لپاره د آستانتیا او برآړول.
- (۷) د افغانستان بانک کولی شي د لاندې مواردو په هکله لازمي آسانتیاوې برابرې کړي:
- ۱- د افغانستان بانک د بهالرونکو سندونو د تسویې د سیستمونو او د بهالرونکو سندونو د لېږدونې د نورو سیستمونو سره د متقابلو اړیکو تأمینول.
- ۲- په داخلې پیسو او اسعارو باندې د بها لرونکو سندونو د لېږدونې لپاره د نوو تګلارو او پرمخ تللى تکنالوژۍ رامنځته کول او هغه ته پراختیا ورکول.
- ۳- په هپواد کې د بهالرونکو سندونو د لېږدونې د سیستم د تدریجې ودي لپاره د دوام د اړه منظمو پلاننو طرح کول او تطبیقول.
- (۸) د افغانستان بانک کولهی شي چې د دولت یا د افغانستان بانک له خوا د بهالرونکو سندونو د صادره پور د لېږدونې او دفترداری، د ساتني او د بهالرونکو سندونو د پور د تسوئې د معاملاتو او د هغه د لیلام د طرز العمل او همدا راز د دللانو د مریوطو چارو د تنظیمولو لپاره مقررات وضع کړي.

د هرمي برنامو منع
اووه نوي پمه ماده:

هېڅ شخص نه شې کولای په مستقيم یا غیر مستقيم ډول د برنامې په رامنځته کولو آفر ورکولو، یا آفر اخیستلو، اعلانولو، تطبیقولو، تمویلولو، اداره کولو، نظارت او رهبری کولو کې چې د هغه د

گډونکوونکو ګنټه عمدتاً په برنامه کې د هغه گډونکوونکو د شمېر په زیاتوالی او د برخه اخیستو به ونده پورې ترلې وي، ګډون وکړي.

متفرقه

اته نوي یمه ماده:

(۱) د دې قانون په خلور نوي یمه او اته نوي یمه ماده کې درج شوي د جواز د غوبښتنیک، ورکولو او ردولو شرایط او د هغه د ثبتولو یا لغو کولو ډول د مربوطو مقرراتو مطابق مشخص کېږي.

(۲) جوازونه او ثبت د لاندې مراحلو لرونکي وي:

- ۱- د افغانستان بانک د عامه ثبت په دفترکې د معلوماتو درجول.
- ۲- د افغانستان بانک لخوا جواز یا د ثبت د تصدیق لیک صادرول.
- ۳- د دې فقرې د (۱) او (۲) اجزاوو په درج شوو مراحلو کې سیستم او د خدمت ډول او هغه اشخاص چې هغوي ته جواز او تصدیق لیک صادرېږي، هم په نښه کېږي.

(۳) د بهالرونکو خدمتونو وړاندې کوونکي او د بهالرونکو سندونو د لپېدونې د سیستم مجریان د مربوطو قوانینو او مقرراتو د حکمنو له په پام کې نیولو برسېره د لاندې چارو په تر سره کولو هم مکلف دي:

- ۱- د مربوطو مقرراتو مطابق د مشتریانو په هکله د معلوماتو راټیولول او ساتل.

- ۲- د مربوطو مقرراتو مطابق د مشتریانو، اداري، راکړې ورکړې او مالي وضعیت په هکله د مطلوبه معلوماتو وړاندې کول.

(۴) د افغانستان بانک کولای شي د بهالرونکو سندونو د خدمتونو د وړاندې کوونکو یا د بهالرونکي سند د لپېدونې د سیستم د مجری جواز او ثبت چې د دې قانون یا مربوطو مقرراتو حکمنو نقض کړي یا د څيلو دیونو له ورکولو څخه عاجز وي یا د جرم مرتكب شوی وي

د افغانستان بانک قانون

او یا د جرمي فعالیتونو د تر سره کولو په اړه د اشتباها تو پر تقوئي
باندي ټپه مدارکو موجود وي، لغوي کري.

(۵) هغه شخص چې په مستقيمه یا غير مستقيمه توګه د بهالرونکو
سندونو د خدمت یا د بهالرونکو سندونو د لېډونې د خدمت په
هکله چې منع شوي دي یا د ډی قانون په نهه نوي یمه ماده کې درج
يو له هدفونو سره په تناظر کي فعالیت وکړي یا له مشتریانو خڅه
لاس ته راغلي وجوه او بهالرونکي سندونه د هفوی په ګتیه یا د هفوی
په حساب استعمال یا د هغه د استعمال اجازه ثالثو اړخونوته ورکړي
یا غولونکي عملونه ترسره کړي، د جرم مرتكب ګنل کېږي او په هغه
حس چې له دوه کلونو خڅه تجاوزو نه کړي یا په نقدی جريمه چې له
پنهه ويشتو زرو افغانيو خڅه زیاته نه وي او یا په دواړو جزا ګانو
باندي محکومېږي.

هغه اشياء چې د جرم په ارتکاب کې ورڅه ګتیه اخيستل شوي وي
(د ندو پيسو په ګډون) مصادره کېږي.

دندي

نهه نوي یمه ماده:

د افغانستان بانک مکلف دي لاندې هدفونه چې په دي فعل کې د
درج شو دندو د پرمختیو په منظور هغه ته ورسپارل شوي دي،
پلي کړي:

۱- د بهالرونکو سندونو له خدمتونه، د بهالرونکو سندونو د
لېډونې د سیستم او مالي بازار ته د خلکو د باور او پیښندګلوی
راجلیو او هغه ته پراختیا ورکول.

۲- په بهالرونکو سندونکو کې د پانګه اچونکو د شتمنيو او
پانګوالۍ ساتل.

۳- د بهالرونکو سندونو د خدمتونله تر سره کولو خڅه چې د جرمي
هدف د پلي کولو لپاره، غولونه (فرېبکاري) خیانت او د بهالرونکو

۹۵ دا فغانستان بانک قانون

سندونو یا له هغه خخه د لاس ته راغلو عوایدو په معاملې پورې
مریوط له اطلاعاتو خخه ناوره ګتیه اخیستنه برخه پکې ولري، د
اشخاصو منع کول.

یوولسم فصل حسابونه، مالي صورت حساب، پلتني او روپونه

مالی کال
سلمه ماده:

دا فغانستان بانک مالي کال، هجري شمسي کال دی چې دوري له
لومړۍ ورځي خخه پیل او د هماګه کال د کب د میاشتی له
وروستني، ورځي سره پای ته رسپږي.

د حسابداري تګلاره
يو سلو یوومه ماده:

دا فغانستان بانک مکلف دي چې خپل حسابونه او رسکاردونه د
حسابداري د بین المللی معیارونو سره په مطابقت کې چې د
هغه فعالیت او مالي شرایط په دقیق ټول منعکس کړي، وساتي.

مالی صورت حساب
يو سلو دوه یمه ماده:

دا فغانستان بانک مکلف دي د بیلانس شبېتی، د ګتې او تاوان د
حساب د صورت او نورو حسابونو د صورت په ګډون د خپل هر مالي
کال د حساب صورتونه برابر او ترتیب کړي.

د حسابونو پلتيل

يوسلو دري يمه ماده:

د افغانستان بانک حسابونه او ریکاردونه د بین المللی معیارونو
مطابق له بانک خخه بهر د مستقلو پلتونکو لخوا چې د وزیرانو
شوری لخوا تاکل کبېي، پلتيل کبېي.

د حسابونو د صورت او راپورونو طبع کول او خپرول

يوسلو خلورمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک مکلف دي د هر مالي کال په پاي کې د دريو
مياشتو په ترڅ کې لاندي مراتب ملي شوري ته وړاندي کړي:

۱- د هفو مالي حسابونو د صورت نقل (کاپي) چې د پلتونکو
لخواتصدقی شوي وي.

۲- د مربوط مالي کال د فعالیتونو او د نورو چارو د فعالیت ریوټ.

۳- د اقتصادي وضعی په هکله ریوټ.

(۲) د افغانستان بانک مکلف دي د هري مياشتني په وروستي کې د
هرو پنځلسو ورڅو په ترڅ کې، د خپل حساب د صورت پروفورمه چې
په هغې کې د افغانستان بانک په اسعاري زبرمو کې نګه (خالص)
بدلونونه د هماغې مياشتني په او بد و کې راغلي وي، د مالي وزير
ته وړاندي کړي.

(۳) د افغانستان بانک پروفورمي له وړاندي کولوو روسته د دي
مادي په (۱) او (۲) فقره کې درج شوي د مالي حسابونو صورت او
ریوټ او د مالي او اقتصادي مسایلو په هکله نور ریوټونه او کتنې
(مطالعات) د لزوم سره سم خپروي.

د پولی سیاست روپت
یوسلو پنځمه ماده:

- (۱) په هغه صورت کې چې د افغانستان بانک د زبرمه اېزو حسابونو نګه زبرمه د اووه ورخو په ترڅ کې په سلو کې شل راپرسوزي، د افغانستان بانک مکلف دي د مراتب روپوت به لیکلې توګه جمهور رئیس او د مالیې وزیرته ورکړي.
- (۲) د افغانستان بانک مکلف دي چې له هرو شپږو میاشتو وروسته د راتلونکو اجرآټو پلان چې لاندې مراتب پکې وي، ملي شوري ته وړاندې کړي:
- ۱- د پولی سیاست د نیولو د تشریح کولو او توضیح کولو د لیلونه چې د افغانستان بانک هغه د راتلونکو شپږو میاشتو په اوږدو کې تطبيقوي.
- ۲- د هغه اصولو تشریح کول چې د افغانستان بانک ئې د پولی سیاست د نیولو او اجراء کولو لپاره د دوه راتلونکي کلونو یا اوږدي مودې لپاره تطبيقوي.
- ۳- د افغانستان بانک له خوا د پولی سیاست په نیولو او اجراء کولو باندې نوی کتنه او د هغه ارزول په هغه موده کې چې د پولی سیاست د روستنيو شپږو میاشتو شرح په کې وي.

د دوو لسم فصل
د مالي شخو د حل کمپسيون

کمپسيون

یو سلو شپرمه ماده:

د دې قانون په درج شوو حکمونو کې د مالي شخو د حل په منظور، یو کمپسيون په د افغانستان بانک کې جو پېړي چې د شخو وړ مالي قضيې د قضائي خېړنې د صلحې سره د مخه به حل او فصل کوي.

د کمپیوون واکونه
یوسلو اوومه ماده:

- (۱) کمپیوون کولی شي د افغانستان بانک په لاندي پربکړو او حکمونو باندي نوي کتنه وکړي:
- ۱- هغه تصمیم چې د غوبنتنلیک ورکوونکي د بانکي جواز د غوبنتنلیک، د بانکي اجازه ليک يا ثبت د ردولو په هکله نيسې.
 - ۲- هغه تصمیم چې پر بانکي جواز يا بانکي اجازه ليک ثبت باندي د قيدونو يا محدود یتونو په هکله وضع کېږي.
 - ۳- هغه تصمیم چې د بانکي جواز يا بانکي اجازه ليک د لغو کولو په هکله نیول کېږي.
 - ۴- هغه تصمیم چې د زیان د جبران يا مالي مجازاتو په هکله صادر ګړي.
 - ۵- صادر شوي حکمونه د هغه شخص پر علیه چې په د افغانستان بانک کې د جواز يا بانکي اجازه ليک يا ثبت له لرلو پرته، په داسي فعالیت لاس پورې کړي چې د قانون مطابق د جواز يا اجازه ليک په اخیستلو يا ثبتو لو مکلف وي.
 - ۶- هغه تصمیم چې د متولی د تقرر يا د هغه د کار د تمدید په هکله نیول کېږي.
 - ۷- نور هغه موارد چې د قانون مطابق کمپیوون ته سپارل کېږي.

(۲) کمپیوون کولنې شي هغه غوبنتنلیکونه چې د بانک د پرانیستلو يا ورشکستنگی پر علیه وړاندې کېږي، وڅېږي او له هغه خخه نظارت وکړي.

(۳) کمپیوون کولنې شي د مالي ادارو ترمنځ شخپې وڅېږي او هغه لري کېږي، پدې شرط چې د مخکنۍ موافقې له مخې د شخپې رفع کول په صريح دول هغه ته سپارل شوي وي.

د کمیسیون جوړښت
پولو اتهه ماده:

- (۱) د مالی شخو د حل کمپسیون جوړ دی له:
۱- درې تنه حقوق پوهان د افغانستان بانک د رئیس په وړاندیز او د
جمهور رئیس په منظوري.
۲- د مالی چارو درې تنه مسلکي، مجرب او سابقه لرونکي
حسابداران د مالی د وزیر په وړاندیز او د دولت د رئیس په
منظوري.
۳- اداري مامورین او کارکونکي د ارتيا په اندازه.
۴- د کمپسیون رئیس د حقوق پوهانو له منځه د افغانستان بانک د
رئیس په وړاندیز او د دولت د رئیس په منظوري، تاکل کېږي.
(۲) د کمپسیون مسلکي غري د لاتې شرایطو لرونکي وي:
۱- د افغانستان د تابعیت لرونکي وي.
۲- د نیک شہرت لرونکي وي او په امانت کې د خیانت په جرم نه وي
محکوم شوي.
۳- د سیاسي او مدنۍ حقوقو په حرمان نه وي محکوم شوي.
۴- د دندې په بهير کې په نورو رسمي دندو نه وي ګمارل شوي.
۵- د هېڅ یو بانک د عالي شوری او عامل هیئت غړیتوب ونه لري
یا د افغانستان بانک د ناظر یا کارکونکي په توګه دنده تر سره نه
کړي.
۶- د تقرر په وخت کې یې سن له (۳۵) کلونو خخه کم نه وي.
(۳) د کمپسیون مسلکي غري د تقرر وروسته له خپلو عهدو خخه
ګوبنه کيدلې نه شي مګر دا چې د دې مادې په (۲) فقره کې درج
شوي کوم شرطئي له لاسه ورکړي وي یا د خیانت د جرم د ارتکاب له
امله د واکمنې محکمې له خوا د ماموریت خخه په انفصلال یا حرمان
یا طرد محکوم شي.

د افغانستان بانک قانون

۱۰۰

(۴) مسلکي غړي د (۷۰) کلنۍ سنه په بشپړولو سره منقادعه کېږي او مخکې له هغې کولای شي په لیکلې غوبنتنليک سره د شخصي معاذiro له امله له دندې خڅه استعفې وکړي.
د مسلکي غړو د معاش اندازه، د تقاعده حقوق او نور امتيازونه د افغانستان بانک په وړاندېز او د وزیرانو شوري به تصویب تاکل کېږي.

د شتمني ثبتول او د شخړې په حل و فصل کې ګډون نه کول یوسلو نهمه ماده:

(۱) مسلکي غړي مکلف دی د تقرر په وخت کې خپله شتمني د شتمنيو د ثبت په فورمه کې درج کړي.

(۲) د شتمنيو د ثبت فورمه د هرکال په پای کې د هغه هيئت لخوا چې د افغانستان بانک، د مالیې د وزیر او د وزیرانو د شوري لخوا تاکل کېږي، خپړل کېږي. د وزیرانو د شوري استازې د خپړنې د هيئت رئيس دی.

(۳) که چېږي مسلکي غړي په هغې قضي کې چې د حل او فصل لپاره کمپسيون ته راجع شوي ده، ګډې ګتې و لري، د قضيې د خپړنې په هيئت کي له ګډون خڅه ليکلې معدترت غواړي او په دې هکله له خپړنې خڅه ډډه کوي، پدې حالت کې قضيې د نورو غرو له خوا حل او فصل کېږي، پرته له هغې د کمپسيون فيصله باطله ګنيل کېږي.

(۴) د کمپسيون هېڅ یو مسلکي یا اداري غړي نه شي کولاي تحفه یا پور د شخړې د یوه ایخ لخوا په خپل نوم یا د هغه شخص په نوم چې له هغه سره د خښې اړیکې یا ورسه مالي شراکت لري، و مني.

۱۰۱ دافغانستان بانک قانون

د کمیسیون د مسلکي غرو مکلفیتونه
یو سلو یولسمه ماده:

د کمپسیون مسلکي غرې د لاندې مراتبوبه رعایتولو مکلف
دی:

۱- د دندې د اسرارو یا هغو اطلاعاتو په هکله د معلوماتونه افشاء
کول چې د هغود اجرأ کولو له امله د نورو اشخاصو په هکله لاس ته
راغلي وي، مګرد قانون د حکم یا دواکمنې محکمې په امر د
ضرورت له منځ.

۲- د لاس ته راغلو معلوماتو او د اطلاعاتو خخه د خان یا نورو
اشخاصو په ګټه استفاده نه کول یا نورو ته د ګټې اخیستنې د اجازي
ورکول یا له هغو خخه د ګټې اخیستنې د زمینې برابول.

د کمپسیون طرزالعمل او لایحه

یو سلو یوولسمه ماده:

کمپسیون مکلف دی د تشکیل له نېټې خخه یوه میاشت وروسته
خپل طرزالعمل او د دندو لایحه تدوین او د تصویب لپاره یې د
دافغانستان بانک عالي شوري ته وړاندې کړي.

کمپسیون ته د اشخاصو احضارو!

یو سلو دوولسمه ماده:

کمپسیون کولاني شي اشخاص د یوې قضیې په هکله چې د حل او
فصل لپاره ورته راجع شوي وي، احضار او هغوي د اړتیا وړ سندونو
او مدرکونو په وړاندې کولو مکلف کړي. سرگروونکي مجازات
کېږي.

د کمپیون پرپکره
یوسلو دیار لسمه ماده:

(۱) د کمپیون د تصمیم نیولو په وخت کې لاندې مراتب په نظر کې نیسي:

۱- د کمپیون تصمیم د غرو په اکثریت رایو نیول کېږي.

۲- تصمیم په دلایلو او مدرکونو مستند او د قانون د حکمونو مطابق صادریږي.

۳- تصمیم ګډون کونکي غري لسلیک کوي او ثبتېږي.

۴- د نیول شوی تصمیم یو نقل له صادرېدو وروسته رسماً د قضیې اړخونو ته لېږل کېږي.

(۲) اړخونه (طرفین) کولای شي چې له رسمي خبرتیا وروسته د پنځلسو ورڅو په ترڅ کې د کمپیون پرپکره اعتراض وکړي او دشخرې د حل او فصل لپاره قضائی مراجعوا ته ورشي.

(۳) په هغه صورت کې چې د کمپیون پرپکره د اړخونو د یوه د اعتراض ورنه گرځي د قضائی قرارونو په څېرتطبیقېږي.

پرپکرو او حکمونو باندې اعتراض

یوسلو خوار لسمه ماده:

(۱) د اعتراض په څېرنه کې لاندې مراتب شامل دي:

۱- د افغانستان بانک د تصمیمونو او حکمونو پرعلیه اعتراض د نیونې یا صادرېدو له نېټې خنډ د شپرو میاشتو په ترڅ کې د هغه شخص لخوا چې په تصمیم یا حکم کې ئې نوم اخیستل شوی وي، کمپیون ته وراندې کېږي.

۲- اعتراض د تصمیم یا حکم د باطلولو یا تعدیلولو لپاره د مشخصو د لیلونو لرونکي وي.

د افغانستان بانک قانون ۱۰۳

- ۳- د کمپسیون اداري مسئول وارد شوي اعتراض د کمپسیون رئيس ته وراندي کوي او د غوندي د جورې د نېټه اړخونو ته به لیکلی توګه ابلاغوي او یوه نسخه ئي د افغانستان بانک ته لېږي.
- ۴- کمپسیون په لاندې حالاتو کې نیټول شوي تصمیم یا حکم باطل یا تعدیلوی:
 - په هغه صورت کې چې د افغانستان بانک د تصمیم په نیټولو یا د حکم په صادرولو کې د خپلو قانوني واکونوله حدودو خنه تجاوز کړي وی.
 - په هغه صورت کې چې د افغانستان بانک په خپلو اجرآتو کې، د تصمیم په نیټولو یا د حکم د صادرولو په وخت کې د مربوطو مقرراتو او طرزالعملونو حکمونه په پام کې نه وی نیټولی.
- ۵- کمپسیون د افغانستان بانک د پرېکړو یا حکمونو د باطلولو یا تعدیل په وخت کې لاندې مراتب په پام کې نېټی:
 - د دې مادې په (۴) جزو کې د درج شوو دليلونو او د هفوود اصلاح کولو د لارو تصریح کول.
 - د کمپسیون د نیټول شوي تصمیم د عملی کولو په منظور د وروستني، نېټې تاکل.
- په هغه صورت کې چې د افغانستان بانک د کمپسیون د تصمیم مطابق اجرآت ترسره نه کړي، نیټول شوي تصمیم عملی کېږي.
 - (۲) د افغانستان بانک نیټول شوي تصمیمونه او صادر شوي حکمونه تر هغه وخته نافذ دي چې د کمپسیون حکم د هفوود باطلېدو یا تعدیلېدو په هکله نه وی صادر شوي یا د هغه د اعتبار موده نه وی منقضۍ شوي.
 - (۳) د افغانستان بانک تصمیم یا حکم د هغې قضیې په هکله چې د کمپسیون د تصمیم مطابق د باطلولو یا تعدیلولو په هکله بیا نیټول کېږي یا صادرېږي، بیا تر اعتراض لاندې راتلای شي.

دیارلسم فصل متفرقه حکمونه

د تقدم حق
یوسلو پنځلسمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک د نغدو پیسو او نورو شتمنيو په ګډون چې په خپل یا د مربوطه مديون په حساب کې ئې ساتي، د خپلو غوبښنو د لاس ته راولو په منظور د تقدم حق لري، د ګه شتمني کېدلی شي چې د رهن په صورت د دافغانستان بانک د غوبښنو د تضمین لپاره وي، په هغه صورت کې چې غوبښني په سررسبدلی او د ورکړي وړوي، د دافغانستان بانک له هغه خخه د خپلو غوبښنو د مجرائي او لاس ته راولو (حصول) لپاره ګته اخلي. د بانکونو شتمني چې د دافغانستان بانک له خوا د الزامي زبرمو په توګه ساتل کېږي، له دي حکم خخه مستثنی دي.

(۲) د افغانستان بانک کولاهي شي د خپل د تقدم له حق خخه یوازې د نقدي وجوهو په برداشت او د مناسي بيسي په بدل کې د مديونينو د نورو شتمنيو په پلورلو او د اړوندو لګښتو له کسر وروسته د هغو د پلورنې له ماحصل خخه په طبلاتو کې ګټه واخلي. د مالکيت د طلب په شمول رقابتی طلب یا نور پومنې اکتسابي حقوق، نشي کولاهي د دافغانستان بانک د تقدم د حق مانع شي، مګر دا چې ثابتنه شي چې د دافغانستان بانک مامورین پوهبدل چې د ګه شتمني، په اړوند مديون پوري اړه نلري.

متنوعه فعالیتونه
یوسلو شپارسمه ماده:

(۱) د دافغانستان بانک د هغو مواردو په استثنې چې د ګه قانون ورته واک ورکړي دي، نشي کولاهي لاندې فعالیتونه سرته ورسوی:

۱۰۵

دافتارستان بانک قانون

- ۱- د مستقیم پور د مالي مرستي، بلاغو ضه مرستي، مشروطي ژمني يا د پور د پپرودلو يا د پور يا د بدھکاري په بل سند کې د مشارکت په ډول د مالي مرستي ورکول يا د پور قبلو لو يا مشروطي بدھيئه په ډول يا په نورو ډلونو يا د بانکوالۍ په قانون کې په درج شوو نورو فعالیتونو کې ګډون کول.
 - ۲- په سوداگرۍ او د مالي مؤسسي د سهامو په شمول د سهامي شرکت د ونډو په پپرودلو يا په بل ډول سره په سوداگرۍ کې ګډون کول چې په هر ډول مالي، سوداگريزو، کريزيزو، صنعتي يا نورو ژمنوکې د مالکيت گتني ولري.
 - ۳- د پپرودني، اجارې يا له بلې لاري، په غير منقولو مالونو کې د مالکيت حق لاس ته راولر. خو دا چې د اداري دندو او خپلو فعالیتونو د اجراء په منظور يا د اړوندو کارکونکو د اسکان يا د ورته اړتیاوو لپاره د دې قانون د حکمونو مطابق بي صورت موندلې وي.
- (۲) د دافتارستان بانک کولاهي شي لاندي فعالیتونه سره ورسوي:
- ۱- د پور ورکول يا په هغه سازمان کې چې د دافتارستان بانک په دندو او مکلفييونو پوري په اړوندو چارو کې فعالیت کوي، د مالکيت د ونډي د لرلو يا ګډون د اجازې لرل.
 - ۲- د تکتاني يا هغه حقوقو ترلاسه کول چې د دافتارستان بانک ته د ورکړي ور پور په جريان کې وي، پدې شرط چې تکتاني يا حقوق د پلورني وي او يا په بل ډول مصروف دلائي شي.
 - ۳- د دافتارستان بانک د کارکونکو، خپلو خپلوا نو يا استازو د گتني يا مصوئنيت لپاره د تقاعد د صندوق يا ورته موارد و تأسیسول او د تاکلو شرایطو مطابق، د دغه لوګښتونو ټول يا د یوې برخې ورکول.

۱۰۶

د افغانستان بانک قانون

۴- اړوندو کارکونکو او د دوى د کورنیو غړو ته د کور (مسکن)، روغتیا او نښونې او روزنې د برابرولو په منظور د پورونو د پروګرام رامنځنه کول.

د احصائيوي اطلاعاتو راتبولول

يو سلو اووه لسمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک مکلف دی د خپلو هدفونو او دندو د پرمخ بیولو په منظور د هبواو له واکمنو مقاماتو یا مستقيماً له اقتصادي استازو خخه لازم احصائيوي اطلاعات لاس ته راوړي او پدې برخه کې د نورو هبوادونو له واکمنو مراجعيو یا نړیوالو سازمانونو سره همکاري وکړي.

(۲) د افغانستان بانک مکلف دی د خپل تخصص په ساحو کې د احصائيويه راتبولولو، تدوین او خپرولو پوري د اړوندو لایحو او اسلوبونو په هم غاري کولو او تنظيم کې برخه واخلي.

(۳) د افغانستان بانک، د افغانستان بانک لپاره احصائيوي اطلاعات، د برابرولو ډول، د دغنو اطلاعاتو برابرونکي اشخاص او د برابر شوو احصائيوي اطلاعاتو محمرمانه سیستم، د مقرراتو مطابق ټاکي.

(۴) د افغانستان بانک کولاهي شي هغه بانکونه چې په هبواو کې فعالیت کوي، د کلينيو، ربعمارو ریوتونو یا په لنډ زمانی واتن سره چې د پولي احصائيو، د عوایدو او لګښتونو، د صعب الحصولو پورونو او له پورونو خخه د راپیدا شوو زیانونو او تدارکاتو، د اسعارو د خالص بیلانس او تکتاني د نرڅ او د خپل نورو فعالیتونو په برکي نیوونکي وي، په وړاندې کولو مکلف کړي. د افغانستان بانک مکلف دی، احصائيي له نړیوالو معیارونو او تګلارو سره په مطابقت کې تدوین کړي.

د افغانستان بانک قانون ۱۰۷

- (۵) د افغانستان بانک کولهی شي غیر بانکي مالي مؤسسي او استازي بي چې په هيواد کې فعالیت کوي، به لنډو زمانی واتېنو سره د ګلنۍ، ربغارو یا احصائيوي روټونو په برابرلو او وړاندي کولو مکلف کري.
- (۶) د افغانستان بانک مکلف دي له بانکو او نورو پولي ادارو خخه راټول شوي احصائيوي ارقام د سياست ګذاري د اپتياوو مطابق د عامې خبرتیا او د نېړولو ادارو په وړاندي د خپلو مسئوليتونو د سرته رسولو په منظور برابر او وړاندي کري.
- (۷) د افغانستان بانک کولهی شي د خپلو خارنيزو، سياست ګذاري او احصائيوي دندو او مسئوليتونو د پرمخ بیولو په منظور، بانکونه، استازي بي او نوري پولي ادارې د دوى د افرادو یا شرکتونو د خاصو معاملو په هکله د معلوماتو په برابرلو او وړاندي کولو مکلف کري.
- (۸) د افغانستان بانک مکلف دي د احصائيوي معلوماتو له خپرولو د مخه چې د هغو له امله د اشخاصو او تشبیثاتو سوداګریز اړیکې، عامو خلکوته برښه (افشاء) کېږي، د هغو کتبې موافقه واخلي.
- (۹) د افغانستان بانک کولهی شي خارونکو او نورو واکمنو مراجعته د دوى د رسمي دندو د سرته رسولو لپاره د افرادو او خاصو شرکتونو د معاملو په هکله د بانکي او پولي رېکاردونو د محريميت په باب معلومات برابر کري.
- (۱۰) د افغانستان بانک کولهی شي د بانکونو، پولي ادارو او د دوى د استازو (اېجنتيانو) او ادارې پرڅلاف د هغو لخواه نابشپرو معلوماتو برابرلو، په روټ ورکونه کې د خنډ، د نه روټ ورکونې، د غيرمئشي روټ ورکونې په صورت کې تعزيرات وضع کړي.
- (۱۱) هغه شخص چې د دي مادي د حکم په موجب، د افغانستان بانک ته د احصائيوي معلوماتو په برابرلو موظف کېږي، د اړوندو

د افغانستان بانک قانون

مقرراتو د شرایطو مطابق د اطلاعاتو په برابرولو او وړاندې کولو مکلف دي، د احصائيوي اطلاعاتو له برابرولو خخه اهمال جرم ګنيل کېږي، مرتكب يې په حبس چې له شپرو میاشتو خخه زیاته نه وي یا نقدی جريمه چې له دولسو زرو افغانیو خخه زیاته نه وي یا دواړو په جزاء محکومېږي.

مسئوئیتونه

یوسلو اتلسمه ماده:

- (۱) د افغانستان بانک د عالي شوری غړي، د ټولو رئیس، مرستیال، د ټولو ناظر، کارکونکي یا استازۍ او د تصفې مديري چې د دي قانون یا د بانکوالۍ د قانون د حکمونو مطابق مقررېږي، دندې د اجراء په وخت کې له خپل عمل یا پېروتنې (اشتباه) خخه د راپیدا شوي زیان د جبران مسئول ندي، خود چې اعمال یې له ناوړه (سوء) نيت خخه راپیدا شوي وي.
- (۲) د افغانستان بانک د لاندې مالیاتو او محصولاتو له ورکړي خخه معاف دي:

- ۱- پر عايداتو یا ګټيو باندې مالیات یا ګټمي.
- ۲- پرشمنديو باندې د شخصي املاکو مالیات.
- ۳- د ډوچه پر انتقال یا نورو مالي معاملو باندې مالیات.
- ۴- هغه مالیات چې د سکوکو په ډول د بهالرونکو سندونو او بانکتونو پر صادرولو وضع کېږي.
- ۵- ګمرکي محصولات، وارداتي محصولات، د خرڅلارو مالیات، د سرو زرو، بانکتونو او سکو پر واردولو باندې پر اضافه شوي ارزښت مالیات چې د افغانستان بانک ته انتقالېږي.
- ۶- د سرو زرو، بانکتونو او سکو پر کورنيو زېرمو باندې د خرڅلارو مالیات.

۱۰۹ دافغانستان بانک قانون

(۳) د دافغانستان بانک، پرمقولو شتمنيو باندي د مالياتو د ورکړي په اړه، پر نورو وزارتونو او ادارو باندې د نافذو قوانينو د حکمونو تابع دي.

(۴) د دافغانستان بانک د نورو مالياتو او محصولاتو په ورکړه مکلف دي، خو دا چې قانون بل ډول حکم کړي وي.

د وراداري معیارونه
یوسلو نولسمه ماده:

(۱) د دافغانستان بانک مکلف دي، سپارل شوي هدفونه، د قانون د حکمونو مطابق لاس ته راوړي.

(۲) د دافغانستان بانک مکلف دي، خپل تصميمونه د قانون د حکمونو مطابق په بې پلوی سره ونیسي.

(۳) د دافغانستان بانک مکلف دي، د محدوديتونو د وضع کولو په وخت کې د فعالیت په سرته رسولو او د خدمتونو په برابرولو کې د ګټيو تناسب په پام کې ولري.

امااني حسابونه
یوسلو شلمه ماده:

د دافغانستان بانک کولائي شي، دولت یا نورو دولتي ادارو یا مؤسسو ته د ورکړل شوو بهرينيو مبالغو د ادارې او ساتني په منظور، د موافقه ليک د شرایطو مطابق، په خپلو دفترونوکي امااني حسابونه افتتاح کړي. په دغوا حسابونو کې ثبت شوي شتمني. د هغه د ثبت شوو بدیهیو په وراندې د ګټې اخیستنې وړ دي یا د موافقه ليک د شرایطو مطابق، پدې برخه کې اجرآت صورت مومي. نوري شتمني د بدیهیو په وراندې د ګټې اخیستنې وړ ندي.

د دافغانستان بانک کولائي شي د دغوا حسابونو د ادارې په مقابل کې حق الزحمه واخلي.

د جواز او ثبت نه لرونکي اشخاص
یوسلو یوویشتمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک کولاهي شي، د حسابونو، دفترونو او د ثبت د نورو ربکاردونو د پلېنې او خېرنې په منظور، د اړتیا په صورت کې جبراً د هغه اشخاصودفترونو ته ور ننوحې چې له جواز او ثبت پرته فعالیت کوي، پدې صورت کې اپوندي امنیتې مراجع مکلفې دي له د افغانستان بانک سره همکاري وکړي.

(۲) په هغه صورت کې چې شخص یا مؤسسه د جواز له لرلو او ثبت پرته فعالیت وکړي. د افغانستان بانک د یوې اونۍ په موده کې د دغه فعالیتونو د درولو (توقف) په منظور هغه ته دستور ورکوي، د سرغونې په صورت کې د افغانستان بانک موضوع د مالي شخو د حل کمېسيون ته وړاندې کوي.

کمېسيون کولاهي شي، د افغانستان بانک په واسطه د سرگروونکي د شتمنيو، دفترونو او سندونو د ضبطولو امر صادر کړي، کمېسيون مکلف دي د یوې اونۍ په موده کې، د خېرنې په جلسه کې د ګډون په غرض، طرفینو ته بلنه ورکړي.

د خېرنې په پای کې کمېسيون کولاهي شي د بانکوالۍ د قانون مطابق، د شخص د شتمنيو د لیلام امر ورکړي یا ضبط لغو کړي او د افغانستان بانک د زیان په جبران مکلف کاندي.

د انحلال په صورت کې تر لاسه شوي عابدات د کمېسيون د لګښتونو او د افغانستان بانک د نورو لګښتونو د امانت اپښودونکو د ودیعو لپاره د ترجیح په ترتیب سره وبشل کېږي. نوري شتمني خاوندانو ته مستردېږي یا ضبطېږي.

د افغانستان بانک قانون ۱۱۱

سرغپونی

یوسلو دوه ويشتمه ماده:

لدي قانون خخه هر ډول سرغپونه چې جزاء يې په بل ډول سره مشخص شوي نه وي، د جزاء د قانون له پنځه سوه شلمي مادي سره به مطابقت کې د قباحت د جرم او د دغو مقرراتو د نه موجوديت په صورت کې، د جزاء د قانون له خلور سوه اتلسمې مادي خخه د سرغپونی په توګه ګنل کېږي او د عدلې تعقیب وړ ده.

د مقرراتو وضع کول

یوسلو درويشتمه ماده:

د افغانستان بانک کولای شي، د دي قانون د بهه تطبیق په منظور، مقررات وضع کړي.

خوارلس فصل

انتقالی حکمونه

د قراردادونو او معاملو مرعي الاجراء والي

يوسلو خلپريشتمه ماده:

قرارداد، خرڅلاؤ، برأت، سند يا بهالرونکي سند، معامله، موضوع يا هغه شي چې په پيسو پوري تړلې يا د پيسو په ورکړي يا د ورکړي په مکلفيت کې شامل وي، په هغه صورت کې چې د دي قانون له انفاذ خخه د مخه پیل يا یې تحقق موندلې وي، مرعي الاجرا ګنل کېږي.

د سوداګریزی بانکوالي خدمتونه

يوسلو پنځه ويشتمه ماده:

په هغه صورت کې چې د هبواو په نورو څایونو کې سوداګریز بانکي خدمتونه ممکن نه وي، د افغانستان بانک کولای شي د غه خدمتونه

د افغانستان بانک قانون

د دوو کلونو لپاره په خپلو دفترونو کې د سوداګریزو حسابونو د لرونکو لپاره چې به سودا گریزه فعاله راکره ورکره باندي په بخت وي، وړاندی کري. په هغه صورت کې چې بانک په یوه سيمه کې د سودا گریزو بانکي خدمتونو په سرتنه رسولو قادر شوي.

د افغانستان بانک کولاهي شي په لیکلې خرتیا سره خپلو مشتریانو ته دغه خدمتونه پای ته ورسوی او حسابونه يې بند کړي. د سوداګریزو بانکي خدمتونو وړاندی کول يا نه وړاندی کول، د دې مادې مطابق نشي کولاهي د دې خدمتونو د وړاندې کولو لپاره د افغانستان بانک په واسطه د بشپړو شو موافقه ليکونو پر اعتبار اغېزه ولري.

**د څېړني خپلواکه کميته
يو سلو شپړو یشتمه ماده:**

د دې قانون د انفاذ له نېټې خخه وروسته د یوې میاشتي مودې په ترڅ کې له کورنیو، بهرنیو او نړیوالو متخصصینو خخه جوړ د څېړونکو، مرکزې بانکوالي د متخصصینو او عنداللزوم د نورو متخصصینو په ګډون یوه خپلواک کميته جوړېږي ترڅو د افغانستان بانک ټولې شتمنۍ او بدېهیه د مشروطو شتمنیو او بدېهیو، په دولتي تصدیو کې د افغانستان بانک د نقدو وجوهه او موجودو بهرنیو حسابونو کې د هغه شتمنۍ وټاکۍ او وې ارزوي او یو بیلانس سرو ززو په شمول، د هغه شتمنۍ وټاکۍ او وې ارزوي او یو بیلانس شیت چې د حساب څېړنې له نړیوالو میعادونو سره په مطابقت کې د بهرنیو خپلواکو څېړونکو په واسطه څېړل شوې وي، تصویب کري. د هغه د جوړې دله نېټې خخه د پنځو میاشتو په ترڅ کې کميته د دغو معلوماتو پر بنست په لاهدې مواردو کې خپل وړاندې زونه وړاندې کوي:

۱- د افغانستان بانک د مجازې پانګې میزان.

د افغانستان بانک قانون ۱۱۳

- ۲- د افغانستان بانک زبرمه ایزو حسابونو ته د وجوهه د تخصیص میکانیزم.
- ۳- په دولتي تصدیو کې د افغانستان بانک د ونډو د پلورلو یا خوشې کولوا او د نورو غیرمربطو شتمنيو د پل و هلو (ردیابی) پروسه.
- ۴- له د افغانستان بانک خخه د تپرو حکومتونو پورونې.

تصدیو ته اسعاری حسابونه
یو سلو اووه ويشتمه ماده:

د افغانستان بانک مکلف دی، د دې قانون له انفاذ وروسته د شپړو میاشتو مودې په ترڅ کې، په یواړخیز ډول تبول هغه حسابونه چې د کورنیو تصدیو په استازیتوب یې په بهرنیو مالي مؤسسو کې افتتاح کړیدي او ساتل کېږي، بند او منحل کړي او پر دغو حسابونو باندي د تطبيق ور تبول موافقه ليکونه فسخ او د دغو حسابونو د پاتو شتمنيو خالص ټول (مجموععي) مبلغ دولت ته را و ګرځوي، د دغو شتمنيو د خالص مجموع مبلغ محاسبه، له دغو حسابونو سره په رابطه کې له د افغانستان بانک خخه د تپرو حکومتونو په دشمنیو د خالص مجموعی مبلغ د محاسبې لپاره فقط د یوه حساب د هماغې ورځي د مبادلي ورکړل شوی نرڅ، د اعتبار ور دی.
په هغه صورت کې چې د شتمنيو خالص مجموعی مبلغ منفي وي، دولت دغه مبلغ د افغانستان بانک د خبرتیا له ترلاسه کولو وروسته، د شپړو میاشتو په ترڅ کې ورکوي.

د افغانستان بانک قانون

د جواز نوي کول

یوسلو انه ويشتمه ماده:

اشخاص مکلف دي د دغه قانون له انفاذ وروسته د شپرو میاشتو په
موده کې د جواز د توي کولو لپاره د افغانستان بانک ته غوبنتنليک
ورکړي.

د غوبنتنليک د رده په صورت کې، پخوانۍ جواز لغو ګټل کېږي.

د ماليي دوزير په واسطه د عالي شوري د یوه غري معرفي کول

یوسلو نهه ويشتمه ماده:

د دې قانون له انفاذ وروسته، د دریو لوړ یو کلونویه بهیرکې، د
د افغانستان بانک د عالي شوري له غړو خڅه د یوه تن مقرربدل (د
ټولو د رئيس او لوړۍ مرستيال پرته) د ماليي د وزیر په وړاندېز
صورت مومني.

د تابعیت د اصل تعليق

یوسلو د پرشهمه ماده:

د دې قانون له انفاذ وروسته، د دوو کلونو په ترڅ کې، په عالي
شوري او عامل هيئت کې د غړښو په منظور، د افغانستان د
تابعیت د درلودلو اړتیا د تعليق په حالت کې راخې.

په سياسي فعالیتونو پوري د اړوندو موادو دنفاذ خنبدل

یوسلو یود پرشهمه ماده:

د سياسي فعالیتونو په اړه د خلورمي مادي د (۵) فقرې او د
دورو لسمې مادي د (۱) فقرې د (۸) جزو حکمونه، د هغې ادارې له
لوړۍ ورځې خڅه چې د افغانستان د انتقالی اسلامي دولت پرڅای
کښېښي، نافذ پرې.

د احتیاطی مقرراتو تدریجی تطبیق
یوسلو دوه دېرشمه ماده:

- (۱) د افغانستان بانک مکلف دی هغه احتیاطی تدبیرونه چې د دې
قانون او د بانکوالی د قانون په موجب اپن ګنل کېږي، مقررات
وضع او هغه د دې قانون له نافذ بدلو وروسته د دریو کلونو په موده
کې تدریجاً تطبیق کړي.
- (۲) په هغه صورت کې چې د افغانستان بانک د خپلو خارنيزو دندو
په سرته رسولو قادر نه وي، کولاهي شي د بهرنيو اسعaro و صرافان، د
ورکړي د سیستم مجریان، د پولی او بهالونکو سندونو د خدمتونو
برابر وونکې او نور هغه اشخاص چې د دې قانون او د افغانستان
بانک د بانکوالی د قانون په موجب پر هغو باندې د خارنې واک
(صلاحیت) لري، د دې مادې د (۱) فقرې له حکم خخه معاف کړي.

د عالي شوري د غرو د تقرر په هکله حکم
یوسلو درې دېرشمه ماده:

- د ملي شوري دنه موجودیت په صورت کې، د افغانستان
بانک د عالي شوري غږي، د افغانستان د جمهور رئیس لخوا
مقرربېږي.

انفاذ

یوسلو خلور دېرشمه ماده:

- دغه قانون د توшибج له نېټې خخه نافذ دي او په رسمي جريده کې دي
څور شي او په خپر بدلو سره بې، د ۱۳۷۷/۸/۱۶ نېټې په (۷۷۰) ګنډه
رسمی جريده کې څور شوی د پیسو او بانکوالی، قانون او نور اړوند
تقنینې سندونه او مغایر حکمونه لغو ګنل کېږي.

تعدیل ماده هفتم قانون دد افغانستان بانک

۱۱۸

د افغانستان بانک قانون تعدیلات

د افغانستان بانک د قانون په اوومه ماده کې حذف او تعديل
په هکله د افغانستان د اسلامي جمهوریت د رئیس
فرمان

گنهه: (۴۲)

نېټه: ۱۳۸۸/۱۱/۲۷

لومړۍ ماده:

د افغانستان د اساسی قانون په نهه او یايمه ماده کې ددرج
شوی حکم سره سم د د افغانستان بانک د قانون په اوومه ماده
کې حذف او تعديل چې د وزیرانو شوری د ۱۱/۸/۱۳۸۸
نېټې د (۳۲) گنې مصوبې پر بنست په دوو مادو کې
تأید شوی، توшибج کوم.
دوه یمه ماده:

د عدلیې وزیر او په پارلماني چارو کې د دولت وزیر مؤظف
دي، دغه فرمان د ملي شوري د لومړني غونډې د جوړيدو له
نېټې خخه د (۳۰) ورڅو مودي په ترڅ کې،
هغې شوري ته وړاندې کړي.
درېیمه ماده:

دغه فرمان د توшибج له نېټې خخه نافد او د نوموري حذف او
تعديل سره یو ځای دی په رسمي جريده کې خپور شي.

حامد ګرزي

د افغانستان د اسلامي جمهوریت رئیس

د دا Afghanistan بانک د قانون د اوومې مادې د حذف او تعديل په
هکله د Afghanistan د اسلامي جمهوریت دوزیرانو دشوری
مصوبه

گنه : ۳۲

نېټه : ۱۳۸۸/۸/۱۱

د Afghanistan د اسلامي جمهوریت د وزیرانو شوری د
۱۳۸۲/۱۱/۳۰ نېټې په خپله غونډه کې د
نېټې په (۸۱۹) گنه رسمي جريده کې خپورشوي د Afghanistan
بانک د قانون په اوومه ماده کې حذف او تعديل تصويب کړي
دی، منظورم.

حامد کرزۍ
د Afghanistan د اسلامي جمهوریت رئيس

۱۲۰

د افغانستان بانک قانون تعدیلات

د افغانستان بانک د قانون په اوومه ماده کې حذف اوتعديل

لومړۍ ماده:

د ۱۳۸۲/۱۱/۳۰ نېټې په (۸۱۹) ګنه رسمي جريده کې خپور شوی د د افغانستان بانک د قانون د اوومي مادې (۲) فقره دې (۲) حذف او ددې مادې په (۳) فقره کې درج شوی متن دې د فقرې په توګه تعديل شي.

دوه یمه ماده :

د ګه حذف اوتعديل د توشېح له نېټې خخه نافذ او په رسمي جريده کې دی خپور شي.

قانون د افغانستان بانک

جريدة رسمى شماره (۸۱۹)
مؤرخ ۱۳۸۲/۱۱/۳۰ هـ. ش

قانون د افغانستان بانک ۱۲۳

فرمان

رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان در مورد انفاذ
قانون د افغانستان بانک

شماره: (۶۲)

تاریخ: ۱۳۸۲/۶/۲۷

به خاطر هم‌آهنگ ساختن قوانین بانکی با مقتضیات عصر حاضر و بهمنظور ایجاد
فضای کامل‌اً مطمئن و مصون و جلب اعتماد و تشویق هرچه بیشتر سرمایه
گذاری خصوصی داخلی و خارجی و سایر مراجع بین المللی در سیستم بانکی و
سهم گیری فعالشان در حیات اقتصادی و عطف توجه دولت به بخش خصوصی،
قانون د افغانستان بانک را به نام خدای توانا (ج) توشیح می‌نمایم.
این فرمان از تاریخ توشیح نافذ و در جریده رسمی نشر گردد.

حامد کرزی

رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان

قانون د افغانستان بانک

فصل اول

تأسیس، اهداف و وظایف د افغانستان بانک

تأسیس

ماده اول:

(۱) د افغانستان بانک، بانک مرکزی افغانستان است.

(۲) د افغانستان بانک به حیث شخصیت حکمی دارای صلاحیت‌های کامل قانونی بوده، می‌تواند قراردادهای مربوط را منعقد، اموال منقول و غیر منقول را حصول یا وگذار، اسناد بهادر مربوط را صادر و به اشکال مختلف قرضه‌ها را دریافت و طرف دعوی حقوقی قرار گیرد.

(۳) دفتر مرکزی د افغانستان بانک در شهر کابل بوده و می‌تواند در داخل و خارج افغانستان با اختیارات و وظایفی که لازم می‌داند، دفاتر نمایندگی و ارتباطی فرعی خود را تأسیس و نمایندگان و بانک‌های کارگزار را تعیین نماید.

اهداف و وظایف اساسی

ماده دوم:

(۱) هدف عمده د افغانستان بانک عبارت از تأمین و حفظ ثبات قیمت‌های داخلی است.

(۲) سایر اهداف د افغانستان بانک که تابع هدف اولیه آن می‌باشد، عبارت اند از حمایة سیالیت (نقدهای گی)، قابلیت پرداخت دیون، فعالیت مؤثر سیستم مالی ثابت متکی بر اقتصاد بازار و تقویة سیستم پرداخت مصوّن، سالم و مؤثر ملی. د افغانستان بانک با در نظرداشت هدف اولیه‌اش سیاست‌های کلی اقتصادی دولت را حمایه و رشد اقتصادی دوامدار را تقویه می‌نماید.

وظایف اساسی د افغانستان بانک منحیث بانک مسئول قرار آتی است:

۱- طرح، اتخاذ و اجرای سیاست پولی افغانستان.

۲- طرح، اتخاذ و اجرای سیاست ارز و ترتیبات اسعار افغانستان.

قانون د افغانستان بانک ۱۲۵

- ۳- نگهداری و اداره ذخایر رسمی اسعار افغانستان.
- ۴- چاپ، ضرب و نشر پول کاغذی و مسکوکات فلزی افغانستان.
- ۵- انجام وظایف منحیث بانکدار، مشاور و نماینده مالی دولت.
- ۶- صدور یا ثبت جواز، تنظیم و نظارت بر بانکها، صرافان اسعار، عرضه کنندگان خدمات پولی، مجریان سیستم پرداخت، عرضه کنندگان خدمات اسناد بهادر، مجریان سیستم انتقال اسناد بهادر و سایر اشخاصی که د افغانستان بانک می‌تواند مطابق احکام قانون آنها را نظارت نماید.
- ۷- ایجاد، نگهداری و توسعه سیستم مؤثر و سالم جهت پرداخت و انتقال اسناد بهادر که از طرف دولت یا د افغانستان بانک صادر شده باشد و تصفیه و تسویه حساب معاملات پرداختی و معاملاتی که در چنین اسناد بهادر صورت می‌گیرد.

خود مختاری

ماده سوم:

- (۱) د افغانستان بانک به منظور اجرای وظایف خود دارای صلاحیت‌های کامل قانونی به شمول تسویب مقررات جهت فراهم نمودن تسهیلات در معاملات الکترونیکی میان د افغانستان بانک و بانک‌ها و مشتریان مربوطه آنها می‌باشد. د افغانستان بانک این مقررات، دستورالعمل‌ها یا رهنمودها را در یک دفتر عمومی ثبت می‌نماید.
- (۲) د افغانستان بانک صلاحیت بازدید ادارات و بررسی حساباه، دفاتر، اسناد و سایر مدارک بانک‌ها، صرافان اسعار، مجریان سیستم پرداخت، عرضه کنندگان خدمات پولی، عرضه کنندگان خدمات اسناد بهادر، مجریان سیستم انتقال اسناد بهادر و سایر اشخاص که جواز فعالیت را مطابق احکام این قانون بدست آورده و از جانب د افغانستان بانک و یا در د افغانستان بانک ثبت شده باشند، دارا بوده و اطلاعاتی را که در اجرای مکلفیت‌های نظارتی خود لازم بداند می‌تواند از اشخاص مذکور بدست آورد.

- (۳) د افغانستان بانک به منظور تحقق اهداف خود مطابق احکام این قانون دارای استقلال کامل بوده و هیچ کس نمی‌تواند اعضای هیئت تصمیم گیرنده د

قانون د افغانستان بانک

افغانستان بانک را در انجام وظایفی که به عهده دارند، تحت تأثیر ناجائز قرار داده و یا طور دیگری در فعالیتهای د افغانستان بانک مداخله نماید.

(۴) اعضای شورای عالی، هیئت عامل و سایر کارمندان د افغانستان بانک مکلف اند وقار و شهرت د افغانستان بانک را به حیث بانک مرکزی و دارنده استقلال کامل که بی طرفانه در خدمت تمام مردم قرار دارد، رشد و تقویه نموده و از عمل مغایر آن اجتناب ورزند.

(۵) اعضای شورای عالی د افغانستان بانک نمی توانند حین اجرای وظایف شان، به فعالیتهای سیاسی مبادرت ورزند.

همکاری بین المللی

ماده چهارم:

(۱) د افغانستان بانک در جلسات بین الحكومتی، گردهم آییها، شوراهای و سازمانهای مربوط به سیاست پولی، صدور جوازها و نظارت بر بانکها و اشخاصی که به موجب این قانون، بر آنها صلاحیت نظارت دارد و سایر اموری که در حیطه صلاحیت آن می باشد، به نمایندگی از افغانستان شرکت می کند.

(۲) د افغانستان بانک می تواند برای دول خارجی، بانکهای مرکزی خارجی و سایر مقامات پولی و سازمانهای بین المللی که د افغانستان بانک یا افغانستان در آنها شرکت دارد، خدمات بانکی را انجام دهد.

(۳) د افغانستان بانک می تواند از طریق همکاری های بین المللی پولی، عضویت سازمانهای بین المللی را که هدف آن ثبات پولی و اقتصادی می باشد، بدست آرد.

(۴) د افغانستان بانک می تواند منحیث نماینده در رابطه به شرکت افغانستان در سازمانهای بین المللی مسئولیت هایی را به عهده گرفته و داد و ستد هائی را انجام دهد.

قانون د افغانستان بانک ۱۲۷

اصلاحات

ماده پنجم:

اصطلاحات ذیل در این قانون مفاهیم آتی را افاده می‌نمایند:

- بانک:

شخصیت حکمی است که به منظور ایجاد اعتبارات یا سرمایه گذاری، مشغول داد و ستد و دریافت سپرده‌های پولی یا سایر وجوده قابل بازپرداخت از عموم برای حساب خود می‌باشد.

- نقد سازی چک:

دریافت مزد یا اجره جهت پرداخت پول، استناد پرداخت یا ارزش ذخیره شده در بدل حصول استناد پرداخت یا ارزش ذخیره شده (به استثنای چک‌های سفری) به شخصی است که استناد پرداخت یا ارزش ذخیره شده را تحويل می‌دهد.

- کالا:

بول، فلز، تولیدات زراعی، اجناس و سایر دارایی‌های است که طبق استناد تقنینی مربوط به حیث کالا شناخته شده باشد.

- تبادله اسعار:

دریافت عواید از بابت تبادله پول یک کشور در برابر پول کشور دیگر می‌باشد.

- سند بهادر قرضه:

سند قرضه قابل معامله، سند معادل آن و سند قابل معامله است که حق حصول سند بهادر قرضه دیگر توسط تعهد اشتراک یا تبادله را بدهد. استناد بهادر قرضه شامل سند ثبت شده در دفتر نیز می‌باشد.

- مشتق:

قرارداد قابل معامله پیش خرید، مستقبلی، اختیار و سایر قراردادهایی است که دارنده آن مستحق امتیازات آتی می‌گردد.

- حصول سند بهادر یا یک مجموعه از استناد بهادر و با کالاها.

- دریافت پول نقد که در رابطه با یک قیمت آینده یا ارزش آینده سند بهادر یا کالا یا مجموعه از استناد بهادر یا کالا ها تعیین می‌گردد.

قانون د افغانستان بانک

- دریافت مبلغ پول نقد که در رابطه به نرخ تکتانه یا نرخ مبادله اسعار یا شاخص قیمی یا نرخ یا ارزش نرخ تکتانه، نرخ مبادله اسعار، استناد بهادر و کالاهای تعیین می‌گردد.

۷- بازار مالی:

بازار پولی است که در آن داد و ستد استناد بهادر و سایر فعالیت‌های مربوط به چنین بازار صورت می‌گیرد.

۸- سعر یا ارز:

عبارت است از:

- پول سایر کشورها به استثنای پول افغانستان.

- واحد پولی حسابی که بهوسیله یک سازمان بین‌الحکومتی یا طبق موافقه دو یا چند کشور بهمیان می‌آید.

- طلای مسکوک و غیر مسکوک مشروط بر این که تغییرات قابل ملاحظه در آن وارد نگردیده باشد.

۹- رایج:

عبارت از پول رایج قانونی کشور یا محل دیگر می‌باشد.

۱۰- بانک نوت:

بانک نوت عبارت است از وسیله‌ای که به مقصد استعمال به‌حیث پول یا برابر با پول، مورد استفاده قرار می‌گیرد و به استیدان مرجع ذیصلاح قانونی، در کشور یا محل دیگر نشر می‌شود.

۱۱- صراف اسعار:

شخصی است که مشغول خرید و فروش اسعار، قراردادهای پیش خرید اسعار، امور پرداخت به اسعار و یا قرارداد اختیار، معاوضه و یا هر قرارداد مشتقی دیگری که معامله اسعار را در بردارد، می‌باشد.

۱۲- قرار داد پیش خرید:

قرار دادی است جهت دریافت استناد بهادر قرضه یا کالاها در آینده با قیمت معین.

قانون د افغانستان بانک ۱۲۹

۱۳- قرار داد مستقبلی:

قرارداد پیش خرید است که با شرایط و ضوابط معیاری آن در بازار مالی معامله می شود.

۱۴- صندوق سرمایه گذاری:

شرکتی است که از طریق دریافت وجوده از عموم مردم در استاد بهادر، سرمایه گذاری می نماید.

۱۵- معیارهای حسابداری بین المللی:

آخرین و تازهترین معیارهای حسابداری بین المللی است که از جانب کمیته معیارهای حسابداری بین المللی صادر می گردد.

۱۶- ارزش پولی:

وسیله مبادله است که قابل بازرید به پول نقد باشد یا نه.

۱۷- پول:

وسیله مبادله است که بهوسیله افغانستان یا کشور دیگر مجاز شناخته شده و موردن قبول قرار گرفته باشد. این اصطلاح شامل واحد پولی حسابی نیز می باشد که توسط یک سازمان بین دولتی یا طبق موافقة بین دو یا بیشتر از دو کشور بر قرار گردیده باشد.

۱۸- خدمت پولی:

خدمتی است که در رابطه با پول (بهشمول حفظ و نگهداشت پول، انتقال پول، نقد سازی چک و تبادله اسعار) صورت می گیرد.

۱۹- عرضه کننده خدمت پولی:

شخصی است که در تهیه خدمات پولی مشغول می باشد.

۲۰- انتقال پول:

عبارت است از فروش یا صدور اسناد پرداخت، ارزش ذخیره شده یا دریافت پول و یا ارزش پولی برای انتقال. (این اصطلاح تنها شامل رسانیدن فریکی پول و خدمات آن لاین و تیلی مواصلاتی و دسترسی به شبکه «نیت ورک» نمی شود).

۲۱- قابل معامله:

۱۳۰

قانون د افغانستان بانک

عبارت از قابلیت انتقال قانونی مالکیت سند بهوسیله رسانیدن یا ظهرنویسی یا ثبت سند در دفتر ثبت مالکین آن در رابطه به استناد مالی می‌باشد.

۲۲- قرار داد اختیار:

قراردادی است که دارنده امتیاز آن حق خرید یا فروش اختیاری سند بهادر و یا کالا را به قیمت مورد موافقه‌ای تاریخ معین در خلال میعاد اعتبار آن به مقدار معین دارد.

۲۳- سند پرداخت:

عبارت است از چک، برات، حواله (منی آردر)، چک سفری و سایر استناد جهت انتقال و پرداخت پول و ارزش پولی که قابل معامله یا غیر قابل معامله می‌باشد. فورم کارت‌های اعتباری، لیتراف کریدت‌ها و سایر استنادی که بهوسیله صادر کننده آن قابل تبدیل به کالا و خدمات باشد، از این حالت مستثنی است.

۲۴- سیستم پرداخت:

به شمول شبکه موافقانی عبارت از هر نوع طرز العمل است که جهت طی مراحل پرداخت، تصفیه و تسویه معاملات پرداختی و تبادله پرداخت در مقابل سایر پرداخت‌ها، مکلفیت‌های مالی یا استناد بهادر در هر گونه اسعار میان سه یا بیشتر از سه عرضه کننده خدمات پولی توافق می‌گردد.

۲۵- عامل یا مجری سیستم پرداخت:

شخصی است که سیستم پرداخت را به کار می‌اندازد.

۲۶- شخص:

عبارت از شخص حقیقی یا حکمی است.

۲۷- ریکارد:

معلوماتی که در وسیله قابل لمس نگهداری یا در یک وسیله کترونیکی و یا غیر آن ذخیره شده و دو باره به شکل قابل فهم بهدست آمده بتواند.

۲۸- سند بهادر:

سند مالی قابل معامله (به شکل سند یا به شکل ثبت در دفتر) است که شامل انواع ذیل می‌باشد:

قانون د افغانستان بانک

- سهم، سند سهم یا رسید سهم.
- استناد بهادر قرضه (چه قابل تبدیل به سهم باشد یا نه).
- مشتقات.
- سهام یا واحدهای اشتراک در صندوق سرمایه گذاری.
- سایر استناد قابل معامله مالی که در مقررات د افغانستان بانک منحیث سند بهادر شناخته شده باشد.
- خدمت استناد بهادر:
- ۲۹ عبارت از خدمات مندرج ماده (۹۴) این قانون می باشد.
- ۳۰ عرضه کننده خدمت استناد بهادر:
- شخصی است که خدمت استناد بهادر را تهیه می کند.
- ۳۱ سیستم انتقال استناد بهادر:
- به شمول شبکات موصلاتی عبارت از هر نوع طرز العمل است که جهت انتقال استناد بهادر و تصفیه یا تسویه معاملات مربوط به استناد بهادر در برابر پرداخت سایر استناد بهادر یا پول نقد میان سه یا بیشتر از سه عرضه کننده خدمات استناد بهادر توافق می گردد.
- ۳۲ مجری سیستم انتقال استناد بهادر:
- شخصی است که سیستم انتقال استناد بهادر را به کار می اندازد.
- ۳۳ کمیسیون حل منازعات مالی:
- عبارت از کمیسیون حل منازعات مالی مندرج ماده (۱۰۸) این قانون می باشد.
- ۳۴ سهم:
- عبارت از سهم سرمایه یا استناد بهادر دیگر سرمایوی است که توسط شرکت صادر می گردد.
- ۳۵ اداره و مؤسسه دولتی:
- عبارت از شعبه یا نمایندگی سیاسی یا اداری یا هر تصدی که مالکیت یا کنترول آن را دولت افغانستان یا یک اداره و مؤسسه دولتی به عهده داشته باشد.
- ۳۶ ارزش ذخیره شده:

۱۳۲ قانون د افغانستان بانک

عبارة از ارزش پولی ثابت شده توسط ریکارد الکترونیکی می باشد.

فصل دوم تشکیل و اداره

تشکیل

ماده ششم:

د افغانستان بانک دارای شورای عالی (منحيث عالي ترین مرجع تصميم گيري و سياست گذاري)، رئيس کل (منحيث مسئول اداره د افغانستان بانک) ناظر کل (منحيث مسئول بازرسي و بررسی داخلی عمليات د افغانستان بانک) و ساير کار کنان مربوط می باشد.

ترکيب شوراي عالي

ماده هفتم:

شورای عالی د افغانستان بانک مرکب از هفت عضو به شرح آتی می باشد:

۱- رئيس کل د افغانستان بانک به حیث رئيس شورای عالي.

۲- معاون اول د افغانستان بانک به حیث معاون شورای عالي.

۳- پنج عضو ديگر.

(۲) اعضای شورای عالی به موافقت شورای ملي از طرف رئيس جمهور مقرر می شوند.*

(۳) دوره خدمت هر عضو شورای عالی پنج سال می باشد. (به استثنای اين که در دوره اول دوره کاري اعضای مقرر شده مطابق اين قانون تا حد امکان در طي همان پنج سال با تسلسل اختتام می يابد). تقرر مجدد اعضای شورای عالي مجاز

* در بخش تعديلات مراجعه شود.

قانون د افغانستان بانک ۱۳۳

است، مگر این که به موجب ماده دوازدهم این قانون دلیلی برای برکناری آنها موجود باشد.

وظایف شورای عالی

ماده هشتم:

- (۱) شورای عالی مستول طرح سیاستهای کلی د افغانستان بانک و نظارت بر اداره و فعالیتهای آن می باشد.
- (۲) شورای عالی در اجرای وظایف خود وقتاً فوقتاً وضع اقتصادی و پولی را ارزیابی می نماید و بدین منظور هیئت عامل مکلف است حداقل در هر ربع تقویمی یکبار در باره موارد ذیل به شورای عالی گزارش ارایه نماید:
 - ۱- اداره و عملیات د افغانستان بانک.
 - ۲- تطبیق سیاستهای پولی و تنظیماتی به شمول سیاست ثبات قیمت‌های داخلی.
 - ۳- سالم بودن سیستم مالی، بهخصوص سیستم بانکی و پرداخت در افغانستان.
 - ۴- وضع بازارهای پول، سرمایه و اسعار.
 - ۵- وقایع و شرایطی که در اداره یا عملیات، تطبیق سیاست‌ها، سیستم مالی د افغانستان بانک یا بازارهای فوق الذکر اثر مهم داشته باشند.
- ناظر کل مکلف است گزارش‌ها و مطالعات مورد مطالبه شورای عالی را جهت نظارت بر اداره و فعالیتهای د افغانستان بانک تقدیم نماید.
- رئیس کل مکلف است از ارایه به موقع معلومات مطالبه شده در مورد نظارت بر اداره و فعالیتهای د افغانستان بانک به شورای عالی، اطمینان حاصل نماید.

صلاحیت های شورای عالی

ماده نهم:

شورای عالی دارای صلاحیت‌های آتی می باشد:

قانون د افغانستان بانک

- ۱- طرح و اتخاذ سیاست پولی افغانستان به شمول حدود عملیات بازار آزاد توسط د افغانستان بانک، نرخ تکانه برای تنزیل و قرضه توسط د افغانستان بانک، نوع و میزان ذخایری که بانکها مکلف به نگهداری آن می‌باشد.
- ۲- طرح و اتخاذ سیاست اسعار خارجی افغانستان.
- ۳- تصویب مقررات، رهنمودها و دستورالعمل‌های قابل تطبیق که به موجب این قانون و سایر قوانین نافذه کشور از طرف د افغانستان بانک ارایه می‌شود.
- ۴- تصویب گزارش‌ها و مشاورت‌های که د افغانستان بانک به دولت یا شورای ملی ارائه می‌نماید.
- ۵- اتخاذ تصمیم در مورد شرکت د افغانستان بانک در سازمان‌های بین‌المللی.
- ۶- اتخاذ تصمیم در مورد طرح، دیزاین و ارزش اسمی بانکنوت‌ها و مسکوکات فلزی و شرایط مربوط به جمع آوری پول رایج کشور.
- ۷- اتخاذ تصمیم در مورد اسناد بهادر قرضه د افغانستان بانک و شرایط آن.
- ۸- اتخاذ تصمیم در مورد سرمایه گذاری ذخائر اسعار و سایر منابع د افغانستان بانک در انواع دارایی‌های که مناسب باشد.
- ۹- تصویب تنزیل استنادی که موعد سر رسید آن بیشتر از سه ماه از تاریخ دریافت آن بهوسیله د افغانستان بانک باشد.
- ۱۰- تصویب قرضه‌ها، ضمانت‌ها یا سایر تعهدات مشروط د افغانستان بانک به سایر بانک‌ها طبق حکم ماده هشتاد و ششم این قانون به موافقت سه پنجم اعضای شورای عالی.
- ۱۱- تصویب طرز العمل د افغانستان بانک و سایر مقررات مربوط به اداره و فعالیت‌های آن.
- ۱۲- اتخاذ تصمیم در باره تشکیل د افغانستان بانک.
- ۱۳- به استثنای معاون اول، منظوری تقرر معاونان و ناظر کل و موافقت به ایفای خدمت رئیس کل و معاون اول در موسسه مالی دیگر بعد از اكمال وظایف شان در د افغانستان بانک.

قانون د افغانستان بانک ۱۳۵

- ۱۴- تأسیس یا مسدود نمودن شرکت‌های تابع، فروع و دفاتر نماینده‌گی داغستان بانک.
- ۱۵- اتخاذ تصمیم در مورد خربداری، اعمار، بهره برداری و فروش ساختمان‌ها و سایر املاک بهوسیله داغستان بانک.
- ۱۶- اتخاذ تصمیم در مورد بودجه د افغانستان بانک، شرایط استخدام، کار، حقوق تقاضه کار کنان و نمایندگان د افغانستان بانک.
- ۱۷- پیشنهاد افزایش سرمایه مجاز د افغانستان بانک.
- ۱۸- اتخاذ تصمیم در مورد طرزالعمل‌های حسابداری و روش‌های اداره خطرات احتمالی مالی د افغانستان بانک.
- ۱۹- منظوری راپور سالانه و صورت حساب‌های مالی د افغانستان بانک.
- ۲۰- اتخاذ تصمیم در مورد استهلاک دارائی‌ها و میزان استهلاک دارائی‌های د افغانستان بانک، ایجاد ذخیره‌های خاص در دفاتر د افغانستان بانک، تعین درآمد خالص د افغانستان بانک و تعیین مبلغ درآمد خالص قابل انتقال به ذخیره.
- ۲۱- اعمال سایر صلاحیت‌های که به موجب این قانون به شورای عالی تفویض می‌گردد.

شرطیت عضویت شورای عالی

ماده ۱۳:

شخصی به‌حیث عضو شورای عالی انتخاب شده می‌تواند که واجد شرایط ذیل باشد:

- ۱- تابعیت افغانستان را داشته باشد.
- ۲- دارای شهرت نیک (امانت داری) باشد.
- ۳- دارای تحصیلات عالی بوده یا تجارب وسیع ترجیحاً در رشته اقتصاد، بانکداری یا حقوق داشته باشند.
- ۴- طبق احکام مندرج ماده دوازدهم این قانون عضویت در شورای عالی را از دست نداده باشد.

قانون د افغانستان بانک

- ۵- مامور بر حال د افغانستان بانک نباشد. رئیس کل و معاون اول از این امر مستثنی است.
- ۶- عضویت شورای نظار و مؤسسات مالی دیگر را به هیچ شکل نداشته باشد.
- ۷- طبق احکام قانون تحت ناظارت د افغانستان بانک قرار نداشته باشد.
- ۸- عضویت شورای وزیران، شورای ملی یا سایر عهده‌های عالی دولتی را نداشته باشد.

حقوق اعضای شورای عالی ماده یازدهم:

رئیس کل، معاون اول و سایر اعضای شورای عالی بر اساس فرمان رئیس دولت مقرر می‌گردند. پس از تقرر یا تقرر مجدد اعضای شورای عالی برای پکدوره، معاشات و امتیازات آنها طی همان دوره تقرر کاهش نمی‌یابد.

سلب صلاحیت و سبکدوشی اعضای شورای عالی ماده دوازدهم:

(۱) رئیس کل، معاون اول و سایر اعضاء شورای عالی د افغانستان بانک بنا بر یکی از عوامل آتی از طرف رئیس دولت معزول یا عهده‌های شان به حالت تعليق قرار می‌گیرند:

۱- در صورتی که یکی از شرایط مندرج ماده دهم این قانون را از دست داده باشد.

۲- در صورتی که محکوم به جرمی گردیده باشد که مجازات آن حبس باشد، مگر آن که چنین محکومیت در نتیجه فعالیت‌ها یا نظریات مذهبی و سیاسی او صورت گرفته باشد.

۳- در صورتی که به اثر حکم محکمه نسبت عدم توانایی از پرداخت قروض عاجز یا ورشکسته اعلان شده باشد.

۴- در صورتی که در آخرین پنج سال قبل از عضویت در شورای عالی، مدیر یا کارمند ذصلاح شرکتی بوده که برای آن متولی یا مدیر تصفیه تعیین شده باشد.

قانون د افغانستان بانک ۱۳۷

- ۵- در صورتی که به علت بدرفتاری شخصی و سوء خلق از طرف مقام ذیصلاح از وظیفه معزول یا به حالت تعليق قرار گرفته باشد.
 - ۶- در صورتی که به علت ناتوانی جسمی یا ذهنی بیش از شش ماه قادر به انجام وظایف محله خود نباشد.
 - ۷- در صورت غیابت بدون عذر مؤجه در دو یا بیشتر از دو جلسه متوالی شورای عالی د افغانستان بانک، در دوازده ماه اخیر.
 - ۸- در زمان عضویت شورای عالی، فعالیت سیاسی نموده یا مرتکب تخلفات صریح و مهم از مکلفیت‌های قانونی یا بدرفتاری در اداره گردد که باعث لطمہ شدید به منافع د افغانستان بانک گردیده باشد.
- (۲) اعضای شورای عالی به استثنای حالات مندرج فقره (۱) این ماده به هیچ دلیل دیگری از عضویت شورای عالی معزول یا از عهده‌های شان به حالت تعليق قرار نمی‌گیرند.
- (۳) سبکدوشی یا تعليق از وظایف شورای عالی قبل از ارائه دلایل توسط خود یا وکیل قانونی و رسیده‌گی آن توسط رئیس دولت جواز ندارد.

استعفای اعضای شورای عالی

ماده سیزدهم:

رئیس کل و معاون شورای عالی د افغانستان بانک می‌توانند با دادن اطلاع کتبی قبلی که کمتر از سه ماه نباشد یا مدت کمتری که رئیس دولت به آن موافقت کند، استعفای خود را به رئیس دولت تقدیم نمایند. سایر اعضای شورای عالی می‌توانند با دادن اطلاع کتبی قبلی که کمتر از یک ماه نباشد یا مدت کمتری که رئیس دولت به آن موافقت کند، استعفای خود را به رئیس دولت تقدیم نمایند.

کرسی خالی در شورای عالی

ماده چهاردهم:

کرسی خالی در شورای عالی مطابق حکم ماده (۹) این قانون با تقرر عضو جدید پرای اكمال میعاد باقیمانده عضو سابق تکمیل می‌گردد.

جلسات شورای عالی

ماده پانزدهم:

- (۱) رئیس کل، جلسات شورای عالی را رهبری می‌نماید. در غیاب یا عدم امکان رأی دهنده وی، معاون اول جلسات را رهبری می‌کند.
- (۲) جلسات شورای عالی بعد از هر سه ماه دایر می‌گردد و در صورت ضرورت می‌تواند قبل از میعاد معینه نیز دایر گردد.
- (۳) جلسات شورای عالی به اساس تصمیم رئیس کل یا بنا بر درخواست کتبی سه عضو شورای عالی تشکیل شده می‌تواند.
- (۴) جلسات شورای عالی بعد از ارسال اطلاعیه، به اعضای شورای عالی که در آن زمان، مکان و اجنباء جلسه مشخص می‌شود، تشکیل می‌گردد. اطلاعیه حداقل ده روز کاری قبل از تشکیل جلسه ابلاغ می‌گردد.
- (۵) هر عضو شورای عالی دارای یک رأی می‌باشد. نصاب تشکیل جلسه شورای عالی به حضور دو ثلث یا بیشتر اعضای شورای از جمله حضور رئیس یا معاون آن تکمیل می‌گردد.
- (۶) تصامیم شورای عالی به اکثریت ساده آراء اعضای حاضر در جلسه اتخاذ می‌گردد، مگر این که این قانون طور دیگر حکم نموده باشد. صرف آن عدد از اعضای شورای عالی که شخصاً در جلسه حاضر باشند، حق رأی دارند. د افغانستان بانک می‌تواند طبق طرز العمل مربوط اجازه تشکیل جلسات شورای عالی را بهصورت رأی دادن از طریق تیلی کنفرانس‌ها یا در موارد استثنائی به وسیله تلکس شفی و یا سایر وسائل شفی الکترونیکی اجازه دهد. در صورت تساوی آراء، رأی رئیس جلسه تعیین کننده می‌باشد.
- (۷) در صورت تکمیل نصاب مندرج فقره (۵) این ماده، تصامیم شورای عالی را صرف به علت وجود یک یا چند کرسی خالی در شورای عالی نمی‌توان بی اعتبار اعلام نمود.

قانون د افغانستان بانک ۱۳۹

(۸) تصامیم رئیس یا عضو دیگر شورای عالی که با حسن نیت انجام شده باشد، معتبر است، حتی اگر بعداً ایرادی در انتصاب و صلاحیت و شایستگی او کشف گردد.

جریان، صورت جلسات و تصامیم شورای عالی

ماده شانزدهم:

(۱) جریان جلسات شورای عالی سری می‌باشد. شورای عالی می‌تواند علی بودن نتایج تمام یا قسمتی از مذاکرات خود را اعلان نماید.

(۲) صورت جلسه شورای عالی بعد از ترتیب، به امضاء رئیس جلسه و منشی شورای عالی می‌رسد.

(۳) رئیس کل، منشی شورای عالی را از میان اعضای بلندرتبه د افغانستان بانک انتخاب می‌کند. این شخص عضو شورای عالی بوده نمی‌تواند.

(۴) تصامیم جلسه شورای عالی ثبت شده و توسط رئیس همان جلسه امضاء و به مراجع مربوط صادر می‌گردد.

اعلام منافع

ماده هفدهم:

(۱) اعضای شورای عالی، معاونین، هیئت عامل و سایر کارمندان د افغانستان بانک حین انتصاب شان به عضویت شورای عالی و بعد از آن هر سال از منافع تجاری مستقیم یا غیر مستقیم خود یا اعضای خانواده‌اش مطابق مقررات تصویب شده به شورای عالی معلومات ارائه می‌نمایند.

(۲) اعتبار اجرآت شورای عالی یا د افغانستان بانک به دلیل عدم مطابقت آن با فقره (۱) این ماده یا ماده (۲۴) این قانون مورد سوال قرار گرفته نمی‌تواند.

هیئت عامل

ماده هجدهم:

قانون د افغانستان بانک

(۱) هیئت عامل مسئول پیشبرد کلیه امور مربوط به اداره و عملیات دافغانستان بانک که به موجب این قانون به شورای عالی یا ناظر کل واگذار شده است، می‌باشد.

اعضای هیئت عامل مکلف اند وظایف اداری خویش را با دقت و مؤثریت لازم انجام دهند.

(۲) اعضای هیئت عامل حین اشغال وظیفه حلف وفاداری را مبنی بر حفظ اسرار اداره و فعالیتهای د افغانستان بانک و انجام وظایف محله با دقت و مؤثریت یاد می‌کنند.

(۳) در صورت غیابت یا عدم توانایی رئیس کل، معاون اول وظایف وی را انجام می‌دهد و از اختیارات و صلاحیت‌های رئیس کل برخوردار می‌باشد.

(۴) رئیس کل در اجرای تصامیم شورای عالی، رهبری و کنترول امور اداری و عملیاتی دافغانستان بانک در برابر شورای عالی مسئولیت دارد.

صلاحیت‌های رئیس کل ماده نزدیم:

(۱) رئیس دارای صلاحیت‌های است که به موجب این قانون به شورای عالی یا ناظر کل مختص نشده باشد. رئیس کل در حدود اختیارات خود می‌تواند به منظور رهبری و اداره بهتر فعالیتهای د افغانستان بانک به اقدامات لازم متousel گردد.

(۲) رئیس کل به تصویب شورای عالی می‌تواند تمام یا قسمتی از صلاحیت‌های خود را به یک یا چند نفر از اعضای هیئت عامل یا سایر مأمورین و نمایندگان واجد شرایط دافغانستان بانک تفویض نماید. دافغانستان بانک آخرین لست مکمل اشخاص واجد صلاحیت را همراه با توضیح حدود اختیارات آنها تهیه و در صورت تقاضاء در اختیار عموم قرار می‌دهد.

عضویت در هیئت عامل ماده بیستم:

قانون د افغانستان بانک ۱۴۱

- (۱) هیئت عامل د افغانستان بانک مرکب از رئیس کل، معاون اول و ناظر کل و آن عده از معاونان رئیس کل می باشد که شورای عالی از میان نامزدهای پیشنهاد شده رئیس کل منظور می نماید. به استثنای معاون اول، سایر معاونین به اساس تصویب شورای عالی مقرر می گردند.
- (۲) شخصی می تواند به صفت رئیس کل یا معاون وی و یا ناظر کل د افغانستان بانک اجرای وظیفه نماید که واجد شرایط ذیل باشد:
- ۱- تابعیت افغانستان را دارا باشد.
 - ۲- دارای شهرت نیک (امانتداری) باشد.
 - ۳- دارای تحصیلات عالی یا تجربه وسیع ترجیحاً در علم اقتصاد، بانکداری و یا حقوق باشد.
 - ۴- تحت شرایط مندرج فقره (۳) این ماده قرار نگرفته باشد.
- ۵- منصب یا کارمند برحال تمام وقت یا نیمه وقت یا بدون حقوق بانک یا مؤسسه مالی دیگر که قانون آن را تحت نظارت د افغانستان بانک قرار داده است، نباشد.
- ۶- عضویت شورای وزیران یا شورای ملی یا سایر عهده های عالی دولتی را نداشته باشد.
- (۳) شورای عالی، معاونان (به استثنای معاون اول) و ناظر کل د افغانستان بانک را در یکی از حالات آتی از وظایف شان معزول (سبکدوش) یا به حالت تعليق قرار می دهند:
- ۱- در صورتی که مطابق احکام مندرج فقره (۲) این ماده فاقد صلاحیت برای ادامه خدمت باشد.
 - ۲- در صورتی که محکوم به جرمی گردد که مجازات آن حبس باشد، مگر آن که چنین محکومیت در نتیجه فعالیتها یا عقاید مذهبی یا سیاسی او صورت گرفته باشد.
 - ۳- به علت عدم توانایی، به اثر حکم محکمه عاجز از پرداخت قروض یا ورشکسته اعلان شده باشد.

قانون د افغانستان بانک

- ۴- در آخرین پنج سال قبل از عضویت وی در هیئت عامل، مدیر یا کارمند ذیصلاح شرکتی بوده که برای آن متولی یا مدیر تصفیه تعیین شده باشد.
- ۵- به علت بدرفتاری شخصی و سوء خلق، از جانب یک مقام ذیصلاح از ایفاده وظایف سلب صلاحیت شده یا به حالت تعليق قرار گرفته باشد.
- ۶- به علت ناتوانی جسمی یا ذهنی که بیش از شش ماه ادامه داشته و قادر به انجام وظایف اداری نباشد.
- ۷- مرتكب تخلفات، اهمال از مکلفیت‌های قانونی و یا بدرفتاری در اداره که به مصالح داغستان بانک لطمہ شدید وارد کرده باشد.
- (۴) به استثنای حالات مندرج فقره (۳) این ماده معاونان یا ناظران کل به هیچ دلیل دیگری از وظایف شان معزول (سبکدوش) یا به حالت تعليق قرار گرفته نمی‌توانند.
- (۵) سبکدوشی یا تعليق از وظایف معاون و یا ناظر کل قبل از ارائه دلایل توسط خود یا وکیل قانونی و رسیدگی آن توسط رئیس جمهور جواز ندارد.
- (۶) معاون یا ناظر کل د افغانستان بانک می‌تواند با دادن اطلاع کتبی قبلی به رئیس کل در مدت کمتر از سه ماه یا مدت کمتری که رئیس کل به آن موافقت کند از وظیفه خویش استعفی دهد.

ناظر کل

ماده بیست و یکم:

- (۱) شورای عالی، ناظر کل را که حسابدار مسلکی واجد شرایط باشد، برای یک دوره پنجم‌ساله از میان کاندیدانی که بر مبنای احکام مندرج فقره (۲) ماده بیستم این قانون فاقد شرایط خدمت شناخته نشده باشد، انتخاب می‌نماید.
- (۲) ناظر کل مسئول شعبه بررسی داغستان بانک می‌باشد.
- (۳) کارکنان شعبه بررسی به اساس پیشنهاد ناظر کل و منظوری رئیس کل د افغانستان بانک مقرر یا سبکدوش می‌گردند.
- (۴) ناظر کل و شعبه بررسی دارای وظایف ذیل می‌باشند:

قانون د افغانستان بانک ۱۴۳

- ۱- وضع و حفظ طرزالعمل ها و نگهداری استناد مناسب جهت جلوگیری از خطرات احتمالی مالی داغرانستان بانک و نظارت بر تطبیق آنها.
- ۲- بررسی متداوم اداره و فعالیتهای د افغانستان بانک جهت نظارت بر رعایت قوانین و مقررات نافذة د افغانستان بانک.
- ۳- انجام بررسی و تقدیم گزارش ها و مشاورت ها به شورای عالی در باره حساب ها و ریکاردها و همچنین طرزالعمل ها و کنترول های حسابداری و بودجه داغرانستان بانک.
- ۴- بررسی منظم و رسیدگی به صورت حساب های مالی و سایر استناد مربوطه د افغانستان بانک و صدور تصدیق نامه در صورت صحت بودن آن.
- ۵- نظارت از اجراء و تطبیق سالم تصامیم شورای عالی و رئیس کل د افغانستان بانک.
- ۶- انجام سایر وظایف و مکلفیت هایی که از جانب شورای عالی و رئیس کل سپرده می شود.

کارکنان

ماده بیست و دوم:

- (۱) مسئولین و کارکنان د افغانستان بانک تا زمانی که در داغرانستان بانک ایفای وظیفه می نمایند، نمی توانند توسط بانک یا مؤسسه مالی دیگری که نظارت آن بدش د افغانستان بانک است، استخدام یا کریدت دریافت نمایند، مگر این که داغرانستان بانک تصمیم دیگری اتخاذ نماید.
- (۲) به منظور تنظیم بهتر شرایط کار و استخدام کارکنان، شورای عالی داغرانستان بانک مقررات وضع می نماید.

کارکنان و نمایندگان

ماده بیست و سوم:

- (۱) هیئت عامل مطابق استناد تقنیتی مربوط، کارکنان و نمایندگان داغرانستان بانک را مقرر و معزول می نمایند.

قانون د افغانستان بانک

(۲) معاش، دستمزد، حق الزحمه و سایر حقوق و امتیازاتی که توسط دافغانستان بانک به کار کنان و نمایندگان آن پرداخت می شود، به حساب منفعت خالص یا درآمدهای دیگر د افغانستان بانک، قابل محاسبه نمی باشد.

امتناع**مادة بيست و چهارم:**

هرگاه موضوع مندرج ماده هفدهم این قانون در شورای عالی یا هیئت عامل تحت بحث قرار گیرد، عضو مکلف است منافع خود را در ابتداء آشکار نماید، در این صورت وی در بحث و تصمیم گیری اشتراک نموده و حضور وی جهت تکمیل نصاب لازم نمی باشد.

تضاد منافع**مادة بيست و پنجم:**

(۱) رئیس، معاونان و ناظر کل دافغانستان بانک تمام توان مسلکی خود را مصرف خدمات در د افغانستان بانک می نمایند و هیچ منصب یا پست دیگری اعم از استخدام با معاش یا بی معاش خارج از بانک را پذیرفته نمی توانند، مگر این که به عنوان نامزد یا نماینده د افغانستان بانک در آن ایفای وظیفه نمایند.

(۲) رئیس، معاون یا ناظر کل اسبق الى مدت یک سال بعد از کاره گیری از خدمت در دافغانستان بانک بدون موافقت کتبی قبلی شورای عالی در مؤسسه مالی دیگر شامل وظیفه شده نمی تواند.

(۳) کارکن د افغانستان بانک نمی تواند بدون موافقة کتبی قبلي د افغانستان بانک در اداره دیگر با معاش و یا بی معاش استخدام گردد.

(۴) رئیس کل، معاون، مامور عالی رتبه یا سایر کارکنان دافغانستان بانک نمی - توانند تحفه یا قرضه ظری را در صورتی که در انجام بی طرفانه وظایف شان اثر نا مساعد بگذارند، برای خود یا به نماینده گی از شخص دیگر که منسوب به او بوده و یا با او رابطه تجاری، مالی یا فامیلی دارد، پذیرند.

قانون د افغانستان بانک ۱۴۵

حفظ اسرار

ماده بیست و ششم:

شخصی که به حیث عضو شورای عالی، هیئت عامل، رئیس کل، مامور عالی رتبه، کارکن یا نماینده دافغانستان بانک ایفا کرده وظیفه نموده یا مینماید مکلف به رعایت مراتب آنی می باشد:

- ۱- عدم اجازه دسترسی یا افشای و یا انتشار اطلاعات محروم که در جریان انجام وظایف رسمی خود به دست آورده است، مگر به اثر حکم محکمه یا قانون یا تقاضای محکمه و یا در نتیجه مقاوله همکاری با نظام خارجی.
- ۲- عدم استفاده معلومات مندرج جزء (۱) این ماده به نفع شخصی یا اعطای اجازه استفاده آن به شخص دیگر.

فصل سوم

امور مالی

سرمایه

ماده بیست و هفتم:

(۱) سرمایه مجاز د افغانستان بانک هشت میلیارد افغاني، یا مبلغی که به موجب ماده یکصد و سی ام این قانون توسط بررسی مستقل از دارایی ها و بدیهی های د افغانستان بانک و یا مبلغ بیشتری که در نتیجه انتقال منافع خالص طبق ماده بیست و نهم این قانون به عمل می آید، تعیین می گردد.

(۲) سرمایه د افغانستان بانک مربوط به دولت بوده و قابل انتقال یا تابع حق حبس یا رهن نمی باشد.

محاسبه منفعت یا ضرر خالص

ماده بیست و هشتم:

برای هر سال مالی منافع یا اضرار خالص د افغانستان بانک طبق معیارهای حسابداری بین المللی به عنوان جمع عواید یا ضرر خالص عملیات به شمول

قانون د افغانستان بانک

عوايد و ضررهای خالص تحقق یافته و منفعت یا ضرر ارزش یابی تحقق نیافته بعد از پرداخت به حساب های ذخیره بی یا اختیاطی ذیل محاسبه می گردد:

- ۱- برای قروض غیر قابل حصول یا مشکوک، استهلاک سرمایه و پرداخت سهمیه به صندوق تقاضه کارکنان.
- ۲- بعد از تائید وزیر مالیه برای سایر مقاصدی که د افغانستان بانک لازم بداند.

تخصیص منافع خالص**ماده بیست و نهم:**

- (۱) د افغانستان بانک در هر سال مالی در صورت موجودیت منفعت خالص به ترتیب تقدم در موارد آتی آن را اختصاص می دهد:
 - ۱- به حساب سرمایه د افغانستان بانک تا حدی که سرمایه مجاز د افغانستان بانک معادل (پنج) فیصد مجموع مبلغ بدیهی های پولی که در بیلانس شیت یا ترازنامه د افغانستان بانک در پایان آن سال مالی منعکس شده است، افزایش یابد.
 - ۲- برای باز خرید استناد بهادر که از طرف دولت طبق ماده سی و یکم این قانون به د افغانستان بانک صادر شده و به تصرف آن قرار داده می شود.
 - ۳- برای ذخیره عمومی د افغانستان بانک تا حدی که میزان ذخیره عمومی معادل سرمایه مجاز د افغانستان بانک گردد.
- ذخیره عمومی صرف برای جبران ضررهای د افغانستان بانک مصرف می شود.
- ۴- بعد از تائید وزیر مالیه برای سایر ذخایر جهت تأمین مقاصد خاصی که د افغانستان بانک لازم بداند.
- ۵- مبالغ باقیمانده از منفعت خالص پس از وضع تخصیصات مندرج اجزای (۱) فقره (۱) این ماده تحت شرایط آتی انتقال داده می شود:
 - مبالغ اختصاص داده شده مندرج اجزای (۱)-(۴) فقره (۱) این ماده طوری محاسبه می شوند مانند این که از مجرای عواید خالص عملیات بانکی صورت گرفته باشد. در صورتی که هیچ مبلغ از عواید عملیاتها در منفعت خالص بدست نیامده و یا بعد از تخصیصات قبلی عواید عملیاتها که شامل منفعت خالص بوده،

قانون د افغانستان بانک ۱۴۷

- کلاً مصرف شده باشد، چنین تخصیصات طوری محاسبه می‌شوند مانند این که از مدرک منفعت خالص ارزش یابی تحقق نیافته صورت می‌گیرد.
- باقیمانده عواید خالص عملیاتی در ظرف چهار ماه بعد از اتمام سال مالی به دولت منتقال می‌گردد و باقیمانده منفعت‌های خالص ارزش یابی تحقق نیافته (در صورت موجودیت) به حساب ذخیره ارزش یابی که در بیلانس شیت د افغانستان بانک منعکس شده است، تخصیص داده می‌شود.
- (۲) با در نظر داشت احکام این قانون، مجموع بدیهی‌های پولی داغستان بانک عبارت از مبالغ آتی می‌باشد:
- ۱- تمام بانکتوت‌ها، مسکوکات فلزی در حال دوران (چلنده) و اوراق بهادرار قرضه صادر شده از طرف د افغانستان بانک که جمع آوری نشده اند.
 - ۲- مبالغ موجود در تمام حساب‌ها که در دفاتر د افغانستان بانک به‌وسیله حسابداران تحويل داده شده است.

تخصیص اضرار خالص

ماده سی ام:

- در صورتی که د افغانستان بانک در هر سال مالی متهم ضرر خالص شود، این ضرر به ترتیب آتی اختصاص داده می‌شود:
- ۱- در صورتی که ضرر خالص مرکب از مجموع ضرر خالص عملیات یا فعالیت‌های بانک و ضرر خالص ارزش یابی تحقق نیافته باشد، مبلغ ضرر خالص عملیاتی بالترتیب به حساب ذخیره عمومی یا سرمایه گذاشته می‌شود و ضرر خالص ارزش یابی تحقق نیافته به حساب ذخیره ارزش یابی منتقل می‌گردد و یا در صورتی حساب ذخیره ارزش یابی در نتیجه اختصاص این ضرر منفی شده باشد، ضرر خالص بالترتیب به حساب ذخیره عمومی یا سرمایه منتقل می‌گردد.
 - ۲- در صورتی که ضرر خالص قسمًا در اثر عواید عملیاتی و قسمت اعظم آن در اثر ضرر خالص ارزش یابی تحقق نیافته به میان آمده باشد، ضرر خالص به حساب ذخیره ارزش یابی اختصاص می‌یابد و در صورتی که حساب ذخیره ارزش

قانون د افغانستان بانک

یابی در نتیجه این اختصاص منفی شده باشد بالترتیب به حساب ذخیره عمومی یا سرمایه انتقال می‌گردد.

۳- در صورتی که منفعت خالص ارزش یابی تحقق نیافته کمتر از ضرر خالص عملیات باشد، ضرر خالص بالترتیب به حساب ذخیره عمومی یا سرمایه انتقال می‌گردد.

جبران کاهش در سرمایه ماده سی و یکم:

(۱) جبران کاهش سرمایه زمانی قابل تطبیق می‌باشد که داغستان بانک به یکی از موارد آتی مواجه گردد:

۱- در صورتی که پروفورمۀ بیلانس شیت ماهانه که طبق ماده هفتاد و چهارم این قانون تهیه می‌گردد، ارزش دارایی‌ها پایین تر از مجموع بدیهی‌ها و سرمایه دست نخورده مجاز سقوط کند.

۲- در صورتی که منفعت خالص داغستان بانک در پایان هر سال مالی برای افزایش سرمایه مجاز به میزان معادل پنچ درصد مجموع مبلغ بدیهی‌های مندرج جزء (۱) فقره (۱) و فقره (۲) ماده بیست و نهم این قانون در حسابات آن در پایان سال مالی نشان داده می‌شود، کافی نباشد.

(۲) در صورت تحقق حالات مندرج اجزای (۱) و (۳) فقره (۱) این ماده اجراء آتی صورت می‌گیرد:

۱- در صورتی که میزان آخرین سنجش رسمی تورم سالانه ۳ الی ۲۰ فيصد باشد، وزیر مالیه در خلال یک ماه پس از دریافت بیلانس شیت، اسناد بهادر قرضه قابل معامله به پول افغانی و نزخ تکنانه بازار که از طرف دولت به نشر رسیده، به هر مبلغی که برای جبران این کمبود کافی باشد، در اختیار داغستان بانک قرار می‌دهد. این حدود تورم هر سه سال یک بار مورد تجدید نظر قرار می‌گیرد.

۲- در صورتی که میزان آخرین سنجش رسمی تورم سالانه ۳ الی ۲۰ فيصد نباشد، وزیر مالیه ابتداء تخصیصی را از طریق پروسۀ تخصیص بودجوى حکومت

۱۴۹

قانون د افغانستان بانک

فراهم می نماید. اگر چنین تخصیص منظور نگردد، وزیر مالیه در خلال یک ماه بعد از دریافت بیلانس شیت، استاد بهادر قرضه قابل معامله به بول افغانی، با نرخ تکتانه بازار که از طرف دولت به نشر رسیده، بهر مبلغی که برای جبران این کمبود کافی باشد، در اختیار د افغانستان بانک قرار می دهد.

(۳) در صورت تحقق یکی از حالات مندرج فقره (۱) این ماده، شورای ملی کمیسیون تحقیقاتی مشتمل بر متخصصین داخلی و بین المللی را جهت بررسی عوامل تعیین و حسب الزوم پیشنهادات لازمه را ارایه می نماید. د افغانستان بانک مکلف به همکاری همه جانبی با کمیسیون می باشد، در صورت عدم همکاری، حکم مندرج جزء (۸) فقره (۱) ماده دوازدهم این قانون قابل تطبیق می باشد.

قیود در تخصیص منفعت خالص

ماده سی و دوم:

انتقال یابازخرید و یا پرداخت مطابق حکم ماده بیست و نهم این قانون که در نتیجه آن دارایی های د افغانستان بانک از بدیهی ها و سرمایه دست نخورده و ذخیره آن کمتر گردد، صورت گرفته نمی تواند.

فصل چهارم

قسمت اول

بول

پول رایج و واحد پولی

ماده سی و سوم:

بول رایج و واحد پولی افغانستان "افغانی" بوده و علامه آن "AF" می باشد.

..... قانون د افغانستان بانک ۱۵۰

نشر بانکنوت و سکه

ماده سی و چهارم:

- (۱) د افغانستان بانک دارای حق انحصاری نشر بانکنوت و سکه به منظور دوران در کشور می‌باشد.
- (۲) بانکنوت‌های که مطابق احکام این ماده نشر می‌شوند، مقدم‌ترین بدیهی در دارایی‌های د افغانستان بانک شمرده می‌شوند.
- (۳) د افغانستان بانک به منظور نشر بانکنوت‌ها و سکه‌های خود در دفتر مرکزی، دفاتر نمایندگی و فروع خود در کشور ترتیبات مناسب اتخاذ و بانکنوت‌ها و سکه‌ها را حسب الزوم جهت دوران عرضه می‌کند.
- (۴) بانکنوت‌ها و سکه‌هایی که توسط دافغانستان بانک جهت دوران در کشور نشر می‌شوند، شامل نوتهای تعهدی، حجت، برات یا انواع دیگر استناد تجاری مندرج قانون تجارت نمی‌باشد.
- د افغانستان بانک در رابطه با آن‌ها صرف مطابق احکام این قانون دارای مکلفیت می‌باشد.

پول رایج و قانونی

ماده سی و پنجم:

- (۱) وسیله پرداخت پول در صورتی پول قانونی و رایج کشور شمرده می‌شود که توسط بانکنوت و سکه انجام گیرد.
- بانکنوت‌ها و سکه‌ها برای پرداخت کلیه قروض دولتی و خصوصی در کشور به ارزش اسمی آن‌ها به پول رایج کشور صورت گرفته می‌تواند.
- (۲) د افغانستان بانک صلاحیت دارد مبلغی را که توسط بانکنوت و سکه پرداخت می‌شود محدود نموده و ارزش اسمی بانکنوت‌ها و سکه‌هایی را که پرداخت توسط آنها صورت می‌گیرد، به مبالغ مشخص، محدود کند.
- (۳) منظور از بانکنوت‌ها یا سکه‌ها، بانکنوت‌ها و سکه‌هایی است که جهت دوران در کشور توسط د افغانستان بانک به موجب احکام مواد مربوط این فصل نشر گردیده و از دوران خارج نشده باشند.

قانون د افغانستان بانک ۱۵۱

مشخصات پول رایج

ماده سی و ششم:

پول رایج عبارت از بانکنوت‌ها و سکه‌های اند که جهت دوران در کشور توسط دافغانستان بانک مطابق احکام این قانون نشر می‌گردد.

(۲) ارزش اسمی، اندازه، شکل، جنس، محتوی، وزن، دیزاین و سایر مشخصات بانکنوت‌ها و سکه‌ها از طرف د افغانستان بانک در مقررات مربوط مشخص می-گردد. بانکنوت‌ها حاوی امضای وزیر مالیه و رئیس کل د افغانستان بانک می-باشد.

تولید و محافظت از پول رایج

ماده سی و هفتم:

د افغانستان بانک مکلف است غرض چاپ بانکنوت‌ها و ضرب سکه‌ها، امنیت و محافظت از بانکنوت‌ها و سکه‌های به دوران نیفتاده و در صورت ضرورت جهت از بین بردن کلیشه‌ها، سرسکه‌های بانکنوت‌ها و سکه‌های از جریان خارج شده، تدبیر لازم را اتخاذ نماید.

تبادله پول رایج

ماده سی و هشتم:

د افغانستان بانک در صورت درخواست، بانکنوت‌ها و سکه‌ها را به مبلغ معادل بدون مزد و حق العمل تبادله می‌کند.

پول رایج نامناسب

ماده سی و نهم:

(۱) بانکنوت‌ها یا سکه‌های نامناسب عبارت از بانکنوت‌ها و سکه‌های اند که پاره یا از شکل انداخته شده باشند و سکه ای که خم، ناقص یا از شکل انداخته شده و وزن آن به علل غیر از فرسایش ناشی از استفاده معمول کاهاش یافته باشد.

قانون د افغانستان بانک

(۲) بانکنوت‌ها یا سکه‌های رایج نامناسب از دوران یا چلندر بیرون کشیده می‌شوند. د افغانستان بانک به استثنای شرایط مندرج فقره (۳) این ماده بانکنوت یا سکه نامناسبی را که دریافت می‌نماید، از جریان بیرون کشیده و از بین می‌برد و آن را با بانکنوت‌ها و سکه‌های مشخص که معادل آن می‌باشند، تعویض می‌نماید.

(۳) د افغانستان بانک می‌تواند از تعویض بانکنوت‌ها و سکه‌های که دیزاین آن‌ها مشهود نبوده، بد شکل یا سوراخ شده اند یا بیشتر از چهل فیصد از سطح آنها ضایع یا مفقود گردیده است، خود داری کند. چنان پول بدون پرداخت معاوضه به صاحب آن از جریان خارج شده و محو می‌شود، د افغانستان بانک می‌تواند در موارد خاص به معاوضه کلی یا جزئی پیردادز.

(۴) د افغانستان بانک می‌تواند بدون معاوضه، بانکنوتی را که از نظر ظاهری تغییر یافته است، مصادره کند، بهخصوص بانکنوت‌های را که رویشان چیزی نوشته شده، نقاشی شده، دیزاین و محتويات آن مکرراً طبع شده، مهر خورده یا سوراخ تسلیلی دارند و یا ماده چسپدار رویشان به کار رفته باشد.

(۵) مسئولین جمع آوری عواید مکلفاند بانکنوت‌ها یا سکه‌های نامناسب یا جعلی را که به دست می‌آورند، به د افغانستان بانک بفرستند.

موجودی پول رایج و پلان نشر

ماده چهلم:

د افغانستان بانک مکلف است مستقیماً موجودی ذخیره پول رایج را اداره و پلان نشر را ترتیب و از عرضه کافی بانکنوت‌ها و سکه‌ها جهت تأمین نیازهای پولی اقتصاد افغانستان اطمینان حاصل نماید.

طرز العمل حسابداری پول نشر شده

ماده چهل و یکم:

بانکنوت‌ها و سکه‌های تحت دوران در حسابات د افغانستان بانک به عنوان بدیهی آن معامله می‌گردد.

قانون د افغانستان بانک ۱۵۳

بانکنوت‌ها و سکه‌های ذخیره شده در خزانه د افغانستان بانک شامل این بدیهی ها نمی باشد.

جمع آوری پول رایج ماده چهل و دوم:

- (۱) د افغانستان بانک می‌تواند در مورد جمع آوری و از دوران خارج نمودن بانکنوت یا سکه با صدور بانکنوت‌ها یا سکه‌های معادل آن‌ها تصمیم اتخاذ نماید. این تصمیم طبق طرزالعمل که از طرف د افغانستان بانک وضع می‌شود و در آن محل، تاریخ و ساعتی که بانکنوت‌ها و سکه‌ها جهت تعویض ارائه می‌شوند، مشخص گردیده و موضوعات مربوط به طرزالعمل مبادله را ترتیب و تنظیم می-نماید. همچنان قواعد و شرایط در مورد شناسائی اشخاصی که بانکنوت‌ها و سکه‌ها را برای مبادله ارائه می‌کنند و استاد و مدارک مربوط به معاملات مبادله را تعیین و طرز برخورد نسبت به پول جعلی را که برای مبادله ارائه شود، معین می‌نماید.
- (۲) در پایان دوره مبادله مندرج فقره (۱) این ماده یا زمان دیگری که مطابق طرزالعمل، مشخص می‌شود، بانکنوت‌ها و سکه‌های تعویض شده، از دوران خارج و اعتبار قانونی آن ساقط می‌گردد.
- (۳) تصمیم مندرج فقره (۱) این ماده جهت تطبیق قانون به منظور نام و تغییر ارزش اسمی پول رایج در کشور یا برای مقاصد دیگر اتخاذ شده می‌تواند.

قسمت دوم

پول مورد محاسبه و پرداخت

حسابات دولتی و پرداخت‌های الزامی

مادهٔ چهل و سوم:

(۱) بودجهٔ دولتی، سوابق مالی و حساب‌های که به اساس قوانین نافذةٌ کشور الزامی پنداشته شده و در افغانستان ایجاد یا نگهداری می‌شوند، به پول رایج کشور بوده یا به اساس آن ارزیابی می‌گرددند. تادیهٔ پول در صورت ایجاب در مسایل جزائی یا سایر اقدامات قضائی به استثنای اجرای مکلفت‌های تأدیات به اسعار، به پول رایج کشور صورت می‌گیرد.

(۲) پرداخت‌های الزامی به افغانی ارزیابی و تأدیهٔ می‌گردد.
"پرداخت الزامی" عبارت از پرداختی است که به دولت و یا از طرف دولت صورت می‌گیرد، به استثنای پرداخت‌های که از اثر قرارداد یا معاملهٔ داوطلبانهٔ دیگر انجام می‌گیرد، پرداخت‌های الزامی شامل پرداخت مالیات (مستقیم و غیر مستقیم)، عوارض گمرکی، فیس‌ها، حق الزحمه‌ها، مصارف و جریمه‌ها و هر نوع پرداخت برای خدمات رفاه عامه بالا ژ حکم محکمه یا مطابق حکم قانون می‌باشند.

مبالغ ذکر شده در اسناد تقنینی، ارزشگذاری و تعویض

مادهٔ چهل و چهارم:

(۱) مبلغ ذکر شده در اسناد تقنینی، عبارت از پول رایج کشور می‌باشد مگر این که طوری دیگری پیشیبینی شده باشد.

(۲) هرگاه در اسناد تقنینی، کنوانسیون، قرارداد یا موافقتنامهٔ منعقده از طرف افغانستان از طرز تبدیل اسعار به پول رایج کشور تذکر به عمل نیامده باشد، د افغانستان بانک می‌تواند طبق مقررات مریبوط وسیلهٔ یا روش تعیین یا محاسبه ارزش معادل به افغانی اسعار متذکره را مشخص نماید.

قانون د افغانستان بانک ۱۵۵

(۳) د افغانستان بانک می‌تواند به منظور اداره، اجرآت و تطبیق قوانین مربوط به گمرکات و مکلفیت‌های مالیاتی یا سایر پرداخت‌ها، طبق مقررات، ارزش معادل پول رایج سایر کشورها و وسیله یا روش تعییر یا محاسبه آن را برای یک روز یا مدت طولانی‌تر یا به‌شکل دوامدار مشخص نماید.

(۴) در صورتی که تصمیم تعییر ارزش اسمی پول رایج کشور مطابق احکام این قانون اتخاذ گردد، ارزش‌های اسمی در کلیه سوابق، حسابات، مکلفیت‌های تأثیاتی، بدیهی‌ها، آفرگیری‌ها (داوطلبیها) و سایر استناد تقنی‌نی طبق نرخ مبادله ارزش اسمی تعییر یافته، مدار اعتبار می‌باشد.

قراردادها

ماده چهل و پنجم:

در رابطه به قرارداد، فروش، پرداخت، برات، سند یا استناد به‌هادار، عمل، معامله و سایر مواردی که مربوط به پول، پرداخت پول یا مکلفیت پرداخت پول باشد، به پول رایج کشور صورت می‌گیرد. موارد مندرج ماده چهل و ششم این قانون از این حکم مستثنی است.

آزادی در رابطه با پول رایج

ماده چهل و ششم:

(۱) طرفین قرارداد یا سایر معاملات داوطلبانه دیگر (برات، حجت، سند یا سند به‌هادار) می‌توانند در مورد پرداخت مکلفیت‌های تأثیاتی خویش به هر سعری موافقه کنند.

(۲) طرفین می‌توانند موافقت نامه خویش را بر اساس شرایط محیطی (عرف تجارت، مسیر معامله و اجرای معامله) طور صریح یا ضمنی عقد نمایند.

تنفيذ مکلفیت تأثیاتی اسعاری

ماده چهل و هفتم:

(۱) مکلفیت تأثیاتی اسعاری طبق شرایط آن تنفيذ می‌گردد. در صورتی که شخص حکمی مکلف به تأثیه اسعار گردد و بر اساس حکم ایجاب نماید که

قانون د افغانستان بانک

پرداخت به پول رایج کشور که برای خرید مکلفیت تأدياتی به اسعار کافی باشد، صورت گیرد، مبلغ مذکور به اساس نرخ افغانی اعلام شده توسط یکی از بانک‌های کشور در پایان نخستین روز کاری قبل از روزی که پرداخت آن توسط داین دریافت می‌گردد، محاسبه می‌شود. فقره های (۳) و (۴) این ماده از این حکم مستثنی اند.

(۲) سایر پرداختهایی که مطابق فقره (۱) این ماده صورت می‌گیرد، در رابطه به نرخ مبادله، حکم مندرج فقره متذکره قابل تطبیق می‌باشد.

(۳) در صورتی که در جریان اجرآت مریبوط به تنفيذ مکلفیت تأديات اسعاری، محکمه دریابد که تبدیل مبلغ قرضه به پول رایج کشور، مطابق فقره (۱) این ماده برای هر دو طرف غیر عادلانه است، می‌تواند حکم پرداخت مبلغی به پول رایج کشور که برای مکلفیت تأدية اسعار کافی باشد، به اساس نرخ افغانی معین شده توسط یکی از بانک‌های کشور در روز دیگری که محکمه آن را عادلانه بداند، صادر نماید. محکمه مکلف است نرخ تبادله‌ای را دستور دهد که حق داین تأمین شود و از فیصله به نفع مدیون که مکلفیت تأدية خود را به تعویق انداخته، اجتناب ورزد. فقره (۴) این ماده از این حکم مستثنی است.

(۴) در صورتی که مکلفیت تأدياتی قابل تنفيذ در کشور نحوه مبادله یک سعر به پول رایج افغانی را معین نموده باشد، محکمه همان نحوه مبادله را مرعی الاجراء قرار می‌دهد.

قسمت سوم**جرائم****پول جعلی****ماده چهل و هشتم:**

پول جعلی شامل اقلام ذیل می‌باشد:

- ۱- سکه یا بانکنوت جعلی که شبیه سکه یا بانکنوت رایج باشد، یا به عوض آنها گرفته شود.

قانون د افغانستان بانک ۱۵۷

- ۲- بانکنوت جعلی منقش یا سفید، چه کامل باشد یا نباشد.
- ۳- سکه یا بانکنوت واقعی طوری دستکاری شده یا تغییر یافته باشد که شبیه سکه یا بانکنوت رایجی که ارزش اسمی بالاتر دارد، گردد یا عوض آن گرفته شود.
- ۴- سکه رایج که زنجیره آن توسط سوهانکاری یا بریدن لبه ها، برداشته شده و زنجیره روی آن عوض شده که ظاهر آن را اعاده کند.
- ۵- سکه ای که پوشش طلا، نقره یا نیکل داده شده باشد، تا شبیه سکه رایج طلا، نقره یا نیکل گردد و یا عوض آنها گرفته شود.
- ۶- سکه یا قطعه فلز یا مخلوط از فلزات که شکل ظاهری طلا، نقره یا نیکل را داشته یا آب فلز داده شده یا رنگ شده باشد تا شبیه سکه رایج طلا، نقره یا نیکل گردد و یا بهجای آنها گرفته شود.
- ۷- "توكن (نشانه) قیمت دار جعلی" عبارت از مهر جعلی مالیاتی، تکت جعلی پستی یا شهادتنامه جعلی حاوی ارزش که توسط اسم فنی، مبتذل، یا فریب آمیزی دیزاین شده باشد. این حکم شامل سکه یا پول های کاغذی واقعی که ارزشی به عنوان پول ندارد، نیز می گردد.

جعل پول

مادة چهل و نهم:

شخصی که پول جعلی را بسازد یا اقدام به ساختن آن نماید، مرتكب جرم شناخته شده از طرف محکمه ذیصلاح به حبس طویل محکوم می گردد.

داشتن پول جعلی

مادة پنجماه:

شخصی که بدون داشتن عذر قانونی که اثبات آن به عهده خود او می باشد، مرتكب یکی از اعمال ذیل گردد، مجرم شناخته شده به حبس طویل محکوم می گردد:

- ۱- در صورتی که پول جعلی را خریداری یا دریافت نموده یا پیشنهاد جهت خرید و فروش آن را بدهد.

قانون د افغانستان بانک

- ۲- در صورتی که پول جعلی را تحت حیازت یا مالکیت خود داشته باشد.
- ۳- در صورتی که پول جعلی را به داخل کشور وارد نماید.
- (۲) شخصی که بدون عذر قانونی که اثبات آن بر عهده خود او می‌باشد، براده، برش، یا استوانه طلا یا نقره یا آن را به صورت گرد، محلول یا شکل دیگر تحت حیازت یا مالکیت خود داشته باشد که توسط معیوب کردن، تقلیل دادن یا سبک کردن سکه رایج طلا یا نقره تولید شده یا به دست آمده باشد، مرتكب جرم شناخته شده حسب احوال به حبس که از ۵ سال تجاوز ننماید، محکوم می‌گردد.

ذوب سکه‌ها

مادة پنجاه و یکم:

(۱) هیچ شخص نمی‌تواند سکه رایج و قانونی کشور را ذوب نماید، بشکند یا به عنوان دیگر به جز از پول رایج استعمال نماید، مگر این که جواز آن را از د افغانستان بانک کسب نموده باشد.

(۲) شخصی که حکم فقره (۱) این ماده یا شرایط مندرج جواز را نقض کند، مرتكب جرم شناخته شده، به حبسی که از یکسال تجاوز ننماید یا جرمیه نقديی که از بیست و پنج هزار افغانی بیشتر نباشد یا هر دو محکوم به جزا می‌گردد. محکمه می‌تواند به مصادره وسائل که جرم توسط یا در رابطه با آن ها صورت گرفته نیز حکم نماید.

به جریان گذاشت

مادة پنجاه و دوم:

(۱) شخصی که بدون داشتن عذر قانونی که اثبات آن بر عهده خود او می‌باشد یکی از اعمال ذیل را انجام دهد، مرتكب جرم شناخته شده، از طرف محکمه ذیصلاح به حبس طویل محکوم می‌گردد:

- ۱- در صورتی که پول جعلی را به دوران گذاشته یا جهت به دوران گذاشت، آن را ارائه نماید یا پول جعلی را مانند پول واقعی استعمال نماید.
- ۲- در صورتی که پول جعلی را از افغانستان خارج کند.

قانون د افغانستان بانک ۱۵۹

(۲) شخصی که به منظور فریب مردم و به طور آگاهانه سکه غیر قانونی، قطعه فلز یا مخلوطی از فلزات را که از نظر اندازه، شکل یا رنگ شبیه یک سکه رایج باشد و عوض سکه‌های رایج به جریان بگذارد، به حبسی که از دو سال تجاوز ننماید محکوم می‌گردد.

توته‌های فلزی و توکن‌ها

ماده پنجاه و سوم:

شخصی که بدون عذر قانونی که اثبات آن بر عهده خود او می‌باشد، اشیایی را بسازد، تولید کند، بفروشد یا در حیازت خود داشته باشد که هدف آن به صورت فریب آمیز، استعمال بهجای سکه یا توکن‌های قیمت داری باشد که ماشین‌ها و وسائل بهوسیله آنها فعال می‌گردد، مرتکب جرم شناخته شده به حبسی که از شش ماه تجاوز ننماید یا جرمیمه نقدی که از دوازده هزار افغانی بیشتر نباشد و یا هر دو محکوم به جزاء می‌گردد.

از شکل انداختن یا معیوب کردن

ماده پنجاه و چهارم:

(۱) شخصی که اعمال آتی را انجام دهد، مرتکب جرم شناخته شده و به حبس طویل محکوم به جزاء می‌گردد:

۱- در صورتی که سکه رایج طلا یا نقره را به این منظور که بهجای سکه طلا یا نقره رایج گرفته شود، معیوب کند، تقلیل دهد یا سبک نماید.

۲- سکه مندرج فقره (۱) این ماده را آگاهانه به جریان بگذارد.

(۲) شخصی که یکی از اعمال آتی را انجام دهد، مرتکب جرم شناخته شده، به حبسی که از شش ماه تجاوز ننماید یا به جرمیمه نقدی که از دوازده هزار افغانی بیشتر نباشد و یا هر دو محکوم به جزاء می‌گردد:

۱- در صورتی که سکه رایج را از شکل بیندازد.

۲- در صورتی که سکه رایج را که از شکل افتاده است، در دوران بگذارد.

قانون د افغانستان بانک

- ۳- در صورتی که بدون استیدان دافغانستان بانک، بانکنوتی را به وسیله طبع کردن، مهر زدن، چسباندن کلمات یا وسائل مشابه خطوط و تصاویر بالای آنها را از شکل بیندازد.
- ۴- در صورتی که بانکنوت رایج را که طبق جزء "۳" فقره (۲) این ماده از شکل انداخته شده است، به دوران بگذارد.

شبیه سازی بانکنوت‌ها

ماده پنجم و پنجم:

- (۱) هیچگس نمی‌تواند به کمک وسائل الکترونیکی یا کامپیوتر یا به نحوی دیگری اشیایی را بسازد، منتشر، چاپ، اجراء، صادر و یا در جریان بیندازد که مشابه یکی از اقلام آتی باشد:

- ۱- بانکنوت رایج.
- ۲- سند بهادرار قرضه یا استناد بهادرار دولت یا مؤسسه مالی دیگر.
- (۲) اشخاص آتی از حکم مندرج فقره (۱) این ماده مستثنی می‌باشند:
 - ۱- د افغانستان بانک یا کارکنان آن حین اجرای وظیفه.
 - ۲- پولیس حین اجرای وظیفه.
 - ۳- شخصی که به اساس قرار داد یا جواز از جانب د افغانستان بانک یا پولیس عمل می‌نماید.
- (۳) شخصی که حکم مندرج فقره (۱) این ماده را نقض کند، مرتكب جرم شناخته شده به حبسی که از شش ماه تجاوز ننماید یا جریمه نقدی که از دوازده هزار افغانی بیشتر نباشد و یا هر دو محکوم به جزاء می‌گردد.
- (۴) هیچ شخص در رابطه به چاپ همانند بانکنوتی که توسط د افغانستان بانک صادر شده است، در موارد آتی مطابق فقره (۳) این ماده محکوم به مجازات نمی‌گردد در صورتی که معلوم گردد، که طول یا عرض آن بانکنوت مشابه کمتر از سه چهارم با بیشتر از یک و نیم برابر طول و یا عرض بانکنوت جاری باشد:

 - ۱- شکل مربوطه صرفاً سیاه و سفید باشد.
 - ۲- تشابه صرف در یک روی بانکنوت همانند، ظاهر شده باشد.

قانون د افغانستان بانک ۱۶۱

وسائل یا مواد

ماده پنجاه و ششم:

شخصی که بدون داشتن عذر قانونی که اثبات آن بر عهده خود او می‌باشد، در رابطه به ماشین، انجمن، ابزار، وسایل، مواد یا اشیای را که می‌داند برای ساختن پول جعلی، توکن‌های جعلی قیمت دار به کار می‌رود یا بداند که برای چنین استفاده‌ای تهیه شده و آن را بسازد، ترمیم نماید یا اقدام به ساختن یا ترمیم آن نماید یا خرید و فروش نماید یا در حیات خود داشته باشد، مرتكب جرم شناخته شده، به حبس طویل محکوم می‌گردد.

انتقال وسائل سکه زدن از ضرابخانه

ماده پنجاه و هفتم:

شخصی که بدون داشتن عذر قانونی که اثبات آن بر عهده خود او می‌باشد، به طور آگاهانه یکی از اشیای آتی را از ضرابخانه دارای جواز فعالیت قانونی خارج نماید، مرتكب جرم شناخته شده، به حبس طویل محکوم می‌گردد:

- ۱- ماشین، انجن، ابزار، وسایل، مواد یا اشیایی را که در رابطه با ساختن سکه استفاده می‌شود یا به کار می‌رود.
- ۲- جز قابل استفاده در اشیای مندرج فقره (۱) این ماده.
- ۳- سکه، استوانه فلز یا مخلوطی از فلزات.

اعلان، تجارت

ماده پنجاه و هشتم:

(۱) شخصی که یکی از اعمال آتی را انجام دهد، مرتكب جرم شناخته شده،

حسب احوال به حبسی که از پنج سال تجاوز ننماید، محکوم می‌گردد:

- ۱- اعلان یا پخش هر نوع اشتهرار مبنی بر پیشنهاد فروش، فراهم کردن یا انتقال پول یا توکن‌های جعلی قیمت دار یا اطلاعات در رابطه با طرز استفاده یا وسائلی که توسط آنها پول یا توکن‌های جعلی قیمت دار فروش، فراهم یا انتقال گردیده می‌تواند.

قانون د افغانستان بانک

۲- خریداری، بدست آوردن، مذاکره یا پیشنهاد مذاکره نمودن در مورد خریداری یا بدست آوردن توکن های قیمت دار جعلی یا به شکل دیگری در رابطه به آنها ارتباط گرفتن.

(۲) هیچ کس مطابق حکم فقره (۱) این ماده در رابطه به سکه یا بانکنوت واقعی که ارزشی به عنوان پول ندارد، محکوم به ارتکاب جرم نمی گردد، مگر این که بداند که سکه یا بانکنوت های متذکر که ارزشی به عنوان پول ندارد و در رابطه به آنها خدشه و فربیب وجود داشته است.

احكام اختصاصی در مورد اثبات

مادة پنجاه و نهم:

(۱) جعل کاری در رابطه به پول یا توکن های قیمت دار با وجود عدم مشابهت، انقضای مدت و تبادله آنها، جرم کامل پندانته می شود.

(۲) امراضی شخص مؤلف داغستان بانک در رابطه به اثبات مبنی بر جعلی یا واقعی بودن و رایج یا عدم رایج بودن پول یا توکن های قیمت دار در افغانستان یا کشورهای دیگر در امر تحقیق جعل کاری کافی بوده، ضرورت به اثبات مشخصات رسمی شخص امضاء کننده نمی باشد.

(۳) طرفی که تصدیق نامه مندرج فقره (۲) این ماده علیه وی ارائه شده است، می تواند به اجازه محکمه به منظور تحقیق مقابل، حضور تحقیق کننده جعلکاری را تقاضاء نماید.

(۴) تصدیق نامه مندرج فقره (۲) این ماده منحیث مدرک پذیرفته نمی شود، مگر این که طرفی که قصد ارائه آن را دارد، قبل از جریان محاکمه، طرف مقابل را مطلع و یک نسخه از تصدیق نامه را به وی ارسال نموده باشد.

قانون د افغانستان بانک ۱۶۳

نشر غیر مجاز بانکنوت، سکه، اسناد و نشانه‌ها (توکن‌ها)

ماده شصتم:

شخصی که بانکنوت یا سکه‌ای را در تناقض با حکم مندرج فقره (۱) ماده سی و چهارم این قانون یا سایر اسناد یا توکن‌ها را که در افغانستان به منظور نشر مورد استفاده قرار می‌گیرد، نشر نماید، به حبس طویل محکوم می‌گردد.

مصادره

ماده شصت و یکم:

بانکنوت‌ها، سکه‌ها، اسناد و نشانه‌ها یا توکن‌های قیمت دار جعلی و وسایلی که برای ساختن مورد استفاده قرار می‌گیرد یا به این منظور تهیه شده باشد، مصادره می‌گردد.

(۲) پولیس می‌تواند اشیای آتی را ضبط و نگهداری نماید:

۱- پول جعلی.

۲- نشانه‌های قیمت دار جعلی.

۳- ماشین‌ها، انجن‌ها، ابزار، وسایل، مواد یا اشیایی که برای ساختن پول یا توکن‌های قیمت دار جعلی به کار رفته اند یا برای استفاده آنها اختصاص داده شده و یا به مقصد تولید آنها ساخته شده‌اند.

(۳) اشیای ضبط شده مندرج فقره (۲) این ماده غرض امحاء یا به منظور دیگری که مقامات ذیصلاح لازم بداند، به د افغانستان بانک فرستاده می‌شود. اشیایی که نگهداشت آن منحیث مدرک اثاثیه جرم ضروری پنداشته شود از این حکم مستثنی است.

(۴) بانکنوت، سکه، سند یا سایر نشانه‌ها در تناقض با فقره (۱) این ماده که منحیث پول برای دوران در د افغانستان بانک در نظر گرفته شده باشد، جعلی پنداشته می‌شود.

مواردی که مطابق احکام این فصل مجاز دانسته شده از این حکم مستثنی می‌باشد.

فصل پنجم

وظایف و فعالیت‌های پولی

سیاست پولی

مادهٔ شصت و دوم:

د افغانستان بانک مسئول طرح، اتخاذ و اجرای سیاست پولی کشور می‌باشد.

عملیات بازار آزاد

مادهٔ شصت و سوم:

د افغانستان بانک در اجرای سیاست پولی خود می‌تواند از طریق بازار آزاد در خرید و فروش قطعی (فوری یا پیش خرید) و یا به موجب قراردادهای باز خرید، اسعار خارجی قابل تبادله، استناد بهادر قرضه منتشر شده از جانب دولت، از طرف خود اقدام نماید. در این مورد از سایر اسعار و استناد بهادر استفاده به عمل آمده نمی‌تواند.

ذخایر الزامی بانک‌ها

مادهٔ شصت و چهارم:

(۱) د افغانستان بانک در اجرای سیاست پولی خود می‌تواند بانک‌ها را مکلف نماید، سپرده‌هایی (ذخایر الزامی) در د افغانستان بانک بگذارند. میزان حداقل این سپرده‌ها به اساس مقدار، نوع یا سرسید سپرده‌ها، وجوده قرضه دریافت شده و سایر بدیهی‌های بانک‌ها که د افغانستان بانک لازم بداند، طبق مقررات مربوط تعیین می‌نماید. میزان ذخایر الزامی در برابر بدیهی‌ها برای همه بانک‌ها یکسان می‌باشد.

(۲) د افغانستان بانک می‌تواند میزان سپرده‌های نقدی یا سایر سپرده‌های پولی بانک‌ها را که به‌حیث ذخایر الزامی در د افغانستان بانک دارند و مدت زمانی که اوست بیلانس‌های روزانه جهت تعیین میزان ذخایر الزامی موجوده تثبیت می‌گردد، طبق مقررات مربوط تعیین نماید.

د افغانستان بانک می‌تواند برای ذخایر الزامی مقاد تعیین نماید.

قانون د افغانستان بانک ۱۶۵

(۳) در مقررات مندرج فقره (۲) این ماده که بهموجب آن ذخایر الزامی معین می‌شوند یا تغییراتی در آن رونما می‌گردد، تاریخی که بانکها ذخایر جدید یا میزان آن را رعایت نمایند نیز معین می‌گردد.

تخلص از تأمین ذخایر الزامی

ماده شصت و پنجم:

در صورتی که بانکها از تأمین حد اقل ذخایر الزامی مندرج ماده شصت و چهارم این قانون خود داری ورزند، د افغانستان بانک می‌تواند الی جبران کاهش، جریمه را که مقدار آن طبق مقررات د افغانستان بانک تعیین می‌گردد، اعمال نماید.

عملیات تنزیل

ماده شصت و ششم:

(۱) د افغانستان بانک می‌تواند صرف اسناد عرضه شده آتی بانکی را که نزد د افغانستان بانک حساب داشته باشد، تنزیل دهد:

۱- برات و حجت که واحد پول آنها افغانی و قابل پرداخت در کشور بوده و دارای امضای حد اقل سه طرف که قابلیت پرداخت دیون شان را داشته و حد اقل یک طرف از آنها بانک باشد و میعاد سرسید آنها مدت سه ماه از تاریخ دریافت آن توسط د افغانستان بانک بیشتر نباشد.

۲- در موارد استثنایی د افغانستان بانک می‌تواند اسناد مندرج جزء (۱) این فقره را در صورتی که حد اقل دارای امضاء دو طرف که قابلیت پرداخت دیون شان را داشته و از جمله یک طرف آن بانک باشد و میعاد سرسید آنها بیش از سه ماه الی شش ماه از تاریخ دریافت آنها توسط د افغانستان بانک نباشد.

۳- اسناد بهادر قرضه که توسط دولت یا د افغانستان بانک صادر یا ضمانت گردیده، جزء اسناد بهادر قرضه عرضه شده به عموم جهت فروش و در قلمرو افغانستان قابل پرداخت بوده و واحد پولی آن افغانی و میعاد سرسید آنها مدت سه ماه از تاریخ اخذ آن توسط د افغانستان بانک باشد.

قانون د افغانستان بانک

- (۲) عملیات تنزیل مندرج فقره (۱) این ماده تابع سایر شرایط و مقررات (به-شمول نرخ تنزیل) که از طرف د افغانستان بانک وضع می‌گردد، می‌باشد.
- (۳) د افغانستان بانک می‌تواند از تنزیل هر یک از اسناد مندرج فقره‌های (۱) و (۲) این ماده خود داری نماید.

اعطای قروض

مادهٔ شصت و هفتم:

- (۱) د افغانستان بانک می‌تواند طبق شرایط و مقررات مربوط برای مدت الی سه ماه به سایر بانک‌ها قرضه اعطاء نماید، مشروط براین که در د افغانستان بانک حساب داشته و توسط یکی از دارایی‌های آن‌ها تضمین شود:
- ۱- ذخایر اسعاری مندرج مادهٔ هفتاد و دوم این قانون.
 - ۲- سایر اسناد بهادر قرضه که توسط دولت صادر و یا ضمانت شده و جزء اسناد بهادر قرضه شده به عموم در کشور قابل پرداخت به پول افغانی باشد.
 - ۳- رسیدهای گدام اموال، اسناد مالکیت کالاها یا مواد اولیه یا سایر اجنباس که در مقابل خطر نابودی و ضرر بیمه شده باشند.
 - ۴- سپرده‌های موجود نزد د افغانستان بانک یا سپرده گیرنده‌های قابل قبول برای د افغانستان بانک مرکب از انواع دارایی‌هایی که د افغانستان بانک مطابق احکام این قانون مجاز به خرید و فروش یا معامله آنها می‌باشد، به شمول طلا و سایر فلزات و أحجار کریمه گرانبهای.
- (۲) قرضه بانک‌هایی که نزد د افغانستان بانک حساب دارند صرف به دفاتر مرکزی آنها در افغانستان اعطاء می‌گردد.

نرخ‌های تنزیل و قرضه

مادهٔ شصت و هشتم:

- نرخ‌های تنزیل و قرضه د افغانستان بانک مطابق مقرراتی که د افغانستان بانک وضع می‌نماید، تعیین می‌گردد.

قانون د افغانستان بانک ۱۶۷

فصل ششم
سیاست نرخ و کنترول اسعار

سیاست های کلی
ماده شصت و نهم:

(۱) د افغانستان بانک مسئول طرح، اتخاذ، تنظیم و اجرای سیاست نرخ اسعار کشور بوده، مکلف است قبل از اتخاذ تصمیم در این زمینه با وزارت مالیه مشوره نماید.

(۲) د افغانستان بانک منحیث نماینده افغانستان در رابطه به کنترول اسعار در مطابقت با احکام قوانین نافذة مربوط، عمل می نماید.
گزارش های رسیده، صورت حسابات یا اطلاعاتی که لازمی پنداشته می شود، توسط د افغانستان بانک ارائه می گردد.

مکلفیت ها
ماده هفتادم:

د افغانستان بانک دارای مکلفیت های آتی می باشد:

- ۱- وضع مقررات، لوایح، دستورالعمل ها یا رهنمودهای لازم غرض اجرای سیاست نرخ اسعار و فعالیت های بازار اسعار در کشور.
- ۲- ثبت و صدور جواز و نظارت و تنظیم امور مربوط به صرافان، بانک ها و سایر مؤسسات مالی مطابق ماده هفتاد و هفتم این قانون.
- ۳- تعیین حدود راجع به وضعیت اسعار، صرافان و بانک ها.
- ۴- سازمان دهی و تدویر مجالس لیلام اسعار.
- ۵- اداره و نگهداری ذخایر بین المللی افغانستان.

قانون د افغانستان بانک

قراردادهای تصفیه و پرداختهای بین المللی

ماده هفتاد و یکم:

د افغانستان بانک می تواند برای خود و یا به نمایندگی دولت با مؤسسات دولتی و خصوصی تصفیوی مقیم خارج، موافقنامه های تصفیوی و پرداختی یا سایر قراردادها را عقد نماید.

ذخایر اسعاری

ماده هفتاد و دوم:

(۱) د افغانستان بانک ذخایر اسعاری کشور را که متشكل از تمام یا قسمتی از دارایی های ذیل می باشد، ایجاد و نگهداری می نماید:

- طلا، احجار کریمه و سایر فلزات قیمتی.

- بانک نوت ها و سکه های اسعار قابل تبادله آزاد.

- مبالغ موجود در حسابات دافغانستان بانک که به صورت اسعار قابل تبادله آزاد در دفاتر بانک های مرکزی خارجی یا سایر مؤسسات مالی نگهداری می گردند.

- مجموع مبلغ حق برداشت مخصوص از صندوق بین المللی پول که به وسیله دولت نگهداری می شود.

- برات، حجت، نوت های تعهدی، استناد سپرده، استناد قرضه و سایر استناد بهادر قرضه که به اسعار قابل تبادله، قبل پرداخت باشد.

- قرارداد پیش خرید یا خرید دوباره، قرارداد معاوضه اسعار دافغانستان بانک که توسط بانک های مرکزی خارجی یا سازمان های مالی بین المللی انجام یافته یا ضمانت شده، قرارداد مستقبلی و اختیار و سایر قراردادهای که به دافغانستان بانک حق دریافت اسعار قابل تبادله خارجی را می دهد.

(۲) د افغانستان بانک مکلف است ذخیره بین المللی اش را به میزانی نگهدارد که برای اجرای سیاست های پولی و نرخ اسعاری و تسويه عندالمطالبه معاملات بین المللی افغانستان کفایت نماید.

(۳) در صورتی که ذخیره بین المللی مندرج فقره (۲) این ماده طوری تقلیل یابد یا در حال خطر سقوط باشد که سیاست های پولی یا اسعاری یا تسويه

قانون د افغانستان بانک ۱۶۹

عندالمطالبه معاملات بین المللی کشور را تکافو ننماید، د افغانستان بانک تدبیر اصلاحی را در نظر گرفته و گزارش موضوع را همراه با پیشنهاد راه حل‌های مؤثر بهبود وضع به شورای وزیران ارائه می‌نماید.

(۴) د افغانستان بانک مکلف است الی رفع وضعیت مندرج فقره (۳) این ماده به اقدامات اصلاحی ادامه داده، گزارشات و پیشنهادات لازمه را ارائه نماید.

دریافت، نگهداری و انتقال ذخایر اسعاری بین المللی

ماده هفتاد و سوم:

د افغانستان بانک مطابق احکام مندرج قانون بانکداری می‌تواند اقدامات لازم را غرض دریافت، نگهداری و انتقال ذخایر اسعاری بین المللی مندرج فقره (۱) ماده هفتاد و دوم این قانون انجام داده و مطابق بهترین معیارهای شناخته شده بین المللی آن را اداره نماید.

محدودیت بر بدیهی های اسعاری

ماده هفتاد و چهارم:

د افغانستان بانک نمی‌تواند افزایش بدیهی‌های خود را که به اسعار قابل پرداخت می‌باشند، در صورتی که در نتیجه آن مجموع این بدیهی‌ها معادل بیش از پنجاه فیصد مجموع مبلغ سرمایه دست نخورده و ذخایر اسعاری اش بالغ گردد، اجازه بدهد.

صرافان اسعار

ماده هفتاد و پنجم:

(۱) صرافان اسعار مکلف اند جواز فعالیت را از د افغانستان بانک اخذ نمایند.

(۲) طرز اعطاء، ثبت، رد و لغو جواز طبق مقررات مربوط تنظیم می‌گردد.

(۳) اشخاص آتی از حکم مندرج فقره (۱) این ماده مستثنی می‌باشند:

۱- د افغانستان بانک.

۲- بانک‌ها

قانون د افغانستان بانک

- ۳- اشخاص معین بنابر دلیل طبیعت، اندازه و موقعیت داد و ستد یا نوع مشتریان شان.
- (۴) معافیتهایی که به اشخاص مندرج جزء (۳) فقره (۳) این ماده اعطا می-گردد، مشروط یا از نظر زمانی محدود یا قسمی بوده و خدماتی که توسط آنها انجام می-گردد یا نمی-گردد، از طرف د افغانستان بانک فهرست می-شود.
- (۵) صرافان اسعار مکلف اند قوانین، مقررات، قواعد و طرزالعمل‌های د افغانستان بانک را کلاً و به طور اخص در موارد آتی رعایت نمایند:
- ۱- ارائه معلومات به شعبه یا اداره مربوطه در مورد معاملاتی که ارزش آن از حد اقل مبلغ تعیین شده مندرج مقررات د افغانستان بانک تجاوز نماید.
 - ۲- جمع آوری معلومات در مورد مشتریان و ثبت و نگهداری آن در دossیه‌های مربوط.
 - ۳- ارایه معلومات مطلوبه راجع به مشتریان، اداره، داد و ستد و وضعیت مالی خود، مطابق شرایط پیشیبینی شده مقررات مربوط د افغانستان بانک.
 - (۶) د افغانستان بانک می-تواند جواز فعالیت و ثبت صرافان اسعار را در صورتی که از احکام این قانون یا سایر مقررات د افغانستان بانک تخلف ورزد یا مرتکب جرم گردد، لغو نماید.

فصل هفتم

روابط د افغانستان بانک با دولت

بانکدار، مشاور و نماینده مالی
مادة هفتاد و ششم:

- (۱) د افغانستان بانک مکلف است به حیث بانکدار، مشاور و نماینده مالی دولت و ادارات و مؤسسات دولتی‌ای که وزیر مالیه تعیین می-نماید، عمل کند. د افغانستان بانک نمی-تواند به منظور کمک مالی یا جهت تأمین منافع دولت یا یکی از ادارات و مؤسسات دولتی افغانستان معامله را انجام دهد.

قانون د افغانستان بانک

۱۷۱

(۲) د افغانستان بانک پیشنهادات مبنی بر اهداف یا سایر امور شامل ساخته تخصص و صلاحیت خود را قلی از ارائه آن به شورای ملی با وزیر مالیه مشوره می نماید.

(۳) وزیر مالیه هر سال حین تهیه بودجه سال آینده دولت با دافغانستان بانک مشوره می نماید. دافغانستان بانک مکلف است در باره مسایل اقتصادی و مالی مربوط به بودجه، گزارش کتبی به وزیر مالیه ارائه نماید.

(۴) د افغانستان بانک بودجه سال بودجوي آينده را طبع و در اختيارة وزير مالیه قرار داده و تحصیص قابل انقال به دولت را در سال آینده طور تخميني تعیین می نماید.

مشوره و گزارش در مورد استقراض دولتی مادة هفتاد و هفتم:

وزیر مالیه هر سال در باره پلان استقراض داخلی و خارجی دولتی در طول سال مالی آینده با د افغانستان بانک که شامل مبالغ مندرج در قرارداد، برنامه توزیع و سایر شرایط قرارداد می باشد، مشوره می نماید. دولت و سایر ادارات و مؤسسات دولتی مکلف اند گزارش معاملات استقراضی خود را طبق مقررات مربوط ارایه نماید.

امین و خزانه دار دولت مادة هشتاد و هشتم:

(۱) د افغانستان بانک می تواند دبپاریت های دولت و ادارات و مؤسسات دولتی را بنابر تجویز وزارت مالیه بپذیرد و به حیث امین دولت، حسابات را نگهداری، پول را دریافت و پرداخت و سایر خدمات مالی مربوط را فراهم و به میزان مبالغ سپرده شده در حساب های مربوط عندهالمطالبه پول پرداخت نموده، موافقت کند که در مقابل این سپرده ها تکتานه بپردازد.

قانون د افغانستان بانک

(۲) د افغانستان بانک می‌تواند به سایر مؤسسات مالی صلاحیت دریافت سپرده هایی مندرج فقره (۱) این ماده را مطابق به شرایطی که تجویز می‌نماید، اعطاء کند.

فعالیت نمایندگی مالی

ماده هشتاد و نهم:

د افغانستان بانک می‌تواند به حیث نماینده مالی به موافقت وزیر مالیه برای حسابات دولت و سایر ادارات و مؤسسات دولتی فعالیتهای ذیل را انجام دهد:

۱- بازار یابی برای اسناد بهادر، قرضه صادره توسط مراجع مربوط، ثبت و انتقال آنها.

۲- پرداخت اصل پول، تکتانه، حق العمل و سایر مصارف اسناد بهادر.

۳- اجرای معاملات پرداختی در مورد حسابات مراجع فوق الذکر نزد د افغانستان بانک.

۴- اجرای سایر اموری که با اهداف و وظایف اصلی د افغانستان بانک موافق باشد.

معلومات مطلوبه

ماده هشتادم:

د افغانستان بانک می‌تواند اطلاعات و اسناد مالی و اقتصادی را که جهت انجام وظایفش با ارایه دلایل از دولت تقاضا می‌کند، دریافت نماید.

قروض د افغانستان بانک به دولت

ماده هشتاد و یکم:

د افغانستان بانک نمی‌تواند هیچگونه مساعدت مالی را به دولت یا ادارات و مؤسسات دولتی فراهم نماید. ماده هشتاد و دوم این قانون ازین حکم مستثنی است.

قانون د افغانستان بانک ۱۷۳

خرید اسناد بهادر قرضه دولت

ماده هشتاد و دوم:

د افغانستان بانک نمی تواند اسناد بهادر قرضه صادر شده دولت را به حیث قرضه د افغانستان بانک به دولت، خریداری نماید.
خریداری های که با اهداف سیاست پولی د افغانستان بانک مطابقت داشته یا برای سرمایه گذاری دارایی های د افغانستان بانک لا زم باشد و آن هم فقط در بازار دست دوم صورت گیرد، از این حکم مستثنی است.

فصل هشتم

روابط د افغانستان بانک با سایر بانک ها

صدور جواز، نظارت و تنظیم بانک ها

ماده هشتاد و سوم:

د افغانستان بانک مسئول صدور جواز، نظارت و تنظیم امور بانکها می باشد.

همکاری با مقامات نظارتی بانکهای خارجی

ماده هشتاد و چهارم:

(۱) د افغانستان بانک با مراجع نظارتی بانکهای خارجی بر اساس روابط متقابل مربوط به نظارت بانکهای که در حوزه صلاحیت یکدیگر عمل می کنند، همکاری نزدیک می نماید. این همکاری به صورت موافقنامه بین د افغانستان بانک و مراجع نظارتی بانکی خارجی صورت گرفته می تواند.

(۲) همکاری مندرج فقره (۱) این ماده شامل تبادل اطلاعات در باره هر بانکی که در حوزه صلاحیت هر دو، فعالیت می کند، شده می تواند، مشروط بر این که اصل سری بودن را رعایت نماید.

حسابات بانکی در دفاتر

ماده هشتاد و پنجم:

د افغانستان بانک می تواند تحت شرایط و حدودی که در موافقنامه مربوط به حساب بانکی تذکر می یابد، در دفاتر خود برای بانکها، صرافان اسعار، عرضه کنندگان خدمات استناد بهادر، مجریان سیستم پرداخت و سایر اشخاصی که طبق قانون تحت نظرارت د افغانستان بانک قرار دارند، حسابات بانکی افتتاح و نگهداری نموده و سپرده‌های آنها را بپذیرد.

آخرین قرضه دهنده

ماده هشتاد و ششم:

د افغانستان بانک می تواند مطابق شرایط معینه به حیث آخرین منبع قرضه دهنده برای مؤسسات مالی داخلی و خارجی دارنده حساب در د افغانستان بانک، از طریق اعطای کمک مالی به آنها یا در جهت تأمین منافع برای مدتی که بیشتر از سه ماه نباشد طور قرضه، معاوضه، باز خرید و تعهد مشروط قرضه را با تضمین دارایی‌های مندرج ماده ثبت و نهم این قانون اعطاء کند، مگر این که د افغانستان بانک تصمیم بگیرد که در حالات استثنایی اعطای قروض تضمین نشده، مؤجه می باشد. قرضه یا تعهد توسط د افغانستان بانک تحت شرایط آتی صورت می گیرد:

۱- قرضه یا تعهد بهمنظور رعایت احکام مربوط به سیالیت دارنده حساب و منافع عامه باشد.

۲- وزیر مالیه به قرضه یا تعهد مندرج جزء (۱) این ماده ظرف (۲۴) ساعت بعد از وصول پیشنهاد مربوط، توسط د افغانستان بانک موافقه نموده باشد. میعاد قروض و تعهدات در صورتی تمدید شده می تواند که دارنده حساب، شرایط د افغانستان بانک در مورد سیالیت را رعایت نموده و مورد قناعت آن واقع گردد.

فصل نهم

پرداخت، تصفیه و تسویه

سیستم‌های پرداخت و مجریان آن

ماده هشتاد و هفتاد:

- (۱) د افغانستان بانک مکلف است سیستم‌های سالم و مؤثر پرداخت را تأسیس، نگهداری و توسعه دهد.
- (۲) د افغانستان بانک مسئول ثبت، تنظیم و نظارت بر سیستم‌های پرداخت و مجریان آن می‌باشد.
- (۳) د افغانستان بانک می‌تواند سیستم‌ها و مجریان سیستم‌های پرداخت را نظارت نموده و طبق مقررات مراتب آنی را وضع نماید:
- ۱- سیستم‌های پرداخت و مجریان آنرا مکلف به اخذ جواز یا ثبت نماید.
 - ۲- سیستم‌های پرداخت و مجریان آنرا به رعایت مقررات احیاطی بشمول مقرراتی که به منظور تسهیل نظارت د افغانستان بانک از سیستم‌های پرداخت و مجریان آن جهت نگهداری دارایی‌های عامه که در امانت آن‌ها قرار داده شده، مکلف نماید.
 - ۳- ایجاد شرایط و مقررات، بهشمول مقررات واجد شرایط بودن که مطابق آن مؤسسات مالی و عرضه کنندگان خدمات پولی بتواند در هر گونه سیستم پرداخت اشتراک ورزند.
 - ۴- سیستم‌های پرداخت و مجریان آنرا به رعایت از سایر احکام مقرراتی که به موجب این فصل وضع می‌گردد، مکلف نماید.
- (۴) شرایط و مقررات وضع شده به تأسی ازین ماده، بهشمول آنهایی که در مورد صدور جواز و ثبت صراحت دارند، می‌تواند از یک صنف یا نوع سیستم پرداخت یا مجریان آنها تا صنف یا نوع دیگر آن متفاوت باشد.
- (۵) د افغانستان بانک می‌تواند علاوه بر موارد آنچه را که برای انجام وظایف مندرج فقره (۱) این ماده ضروری می‌پنداشد، انجام دهد:

قانون د افغانستان بانک

- ۱- سازمان دهی، توسعه، اشتراک و اجراء سیستم پرداخت.
 - ۲- حفظ و نگهداری حسابهای تسویه‌ئی برای مؤسسات مالی و مجریان سیستم پرداخت در دفاتر خود بر اساس شرایط و ضوابط مندرج مقررات یا موافقتنامه‌های مربوط.
 - ۳- ایجاد تسهیلات جهت اعطای اضافه پرداشت‌ها به حسابداران در بدل رهن کافی مطابق مقررات مربوط.
 - ۴- ایجاد و اجرای شبکه‌های معلوماتی برای سیستم مالی کشور یا اشتراک در آن.
- (۶) د افغانستان بانک می تواند در موارد آتی تسهیلات لازم را فراهم نماید:
- ۱- تأمین ارتباطات متقابل میان سیستم‌های پرداخت د افغانستان بانک با سایر سیستم‌های پرداخت.
 - ۲- ایجاد و انکشاف روش‌های جدید تکنالوژی پیشرفته جهت اجرای پرداخت‌ها به پول رایج داخلی و اسعار.
 - ۳- طرح و تطبیق منظم پلان‌های دوامدار در رابطه با رشد تدریجی سیستم پرداخت سراسری کشور.

سیاست سیستم پرداخت

ماده هشتاد و هشتمن:

- (۱) د افغانستان بانک به منظور تأمین منافع مردم افغانستان با بهترین معیارهای بین المللی جهت تأمین ثبات سیستم مالی سیاست سیستم پرداخت را طرح، اتخاذ، اعلام و از تطبیق آن نظارت می‌نماید که نخستین هدف آن، تحکیم مصونیت و مؤثربودی سیستم پرداخت و جلوگیری و کنترول از خطرات احتمالی و خساره در سیستم پرداخت می‌باشد همچنان سایر جهات منافع عامه خاصتاً توسعه رقابت برای سیستم خدمات پرداخت در بازار و تحفظ استفاده کنندگان از سیستم پرداخت را نیز تقویت و تأمین می‌نماید.

قانون د افغانستان بانک ۱۷۷

(۲) د افغانستان بانک مکلف است به منظور رشد و تقویه مصوّنیت و مؤثّریت سیستم پرداخت، با مجریان سیستم پرداخت، بانک‌های مرکزی و سایر مقامات ذیربیط داخلی و خارجی همکاری نماید.

خطرات داخلی سیستم و اطمینان در تسویه

ماده هشتاد و نهم:

د افغانستان بانک می‌تواند جهت جلوگیری و کنترول از خطرات داخلی و نیل به تسویه قابل اطمینان در سیستم پرداخت، مقررات و دستورالعمل‌های خاص را که حاوی نکات آتی می‌باشند، وضع نماید:

- ۱- اعتبار، قابلیت تطبیق، قطعیت تعهدات و موافقت نامه‌ها میان طرف‌ها و علیه تمام طرف‌های ثالث در قراردادهای دو جانبی و چندین جانبی تخلیص قواعد تسویه حاکم بر معاملات مالی میان مؤسسات مالی و هر مبلغ نهائی و خالص شده‌ای که در مطابقت با مقررات و موافقت نامه‌های فوق الذکر تعیین می‌گردد.
- ۲- تقلیل و جلوگیری از خطرات ناشی از عدم رعایت مکلفیت‌های تأدياتی حاصله از تصفیه چند جانبی.
- ۳- قابلیت تطبیق احکام ماده هفتاد و هفتم قانون بانکداری بالای طرف‌ها و علیه طرف‌های ثالث در مورد قطعیت و نهائی بودن تسویه تمام فرمایشات انتقالی اشخاص به استثنای بانکها و حکم ماده هشتاد و دوم قانون بانکداری در مورد تخلیص و متعادل کردن راجع به قراردادهای مالی میان اشخاص به استثنای بانک‌ها و عدم پیروی از سایر قوانین در زمینه.
- ۴- اعمال جریمه‌ها و تعزیزات در صورت تخلف از احکام مندرج اجزاء (۱، ۲، ۳) این ماده.

خدمات پولی

ماده نودم:

(۱) د افغانستان بانک مسئول ثبت، صدور جواز، تنظیم و نظارت بر عرضه کنندگان خدمات پولی می‌باشد.

قانون د افغانستان بانک

- (۲) د افغانستان بانک صلاحیت دارد عرضه کنندگان خدمات پولی را نظارت نموده و مکلفیت‌های آتی را بر آن‌ها وضع نماید:
- ۱- اخذ جواز فعالیت و ثبت آن.
 - ۲- مکلف ساختن به رعایت مقررات مربوط، مطابق احکام این فصل.
 - ۳- داشتن شرایط و مقرراتی که به اساس آن خدمات پولی انجام پذیرفته، تسهیلات لازم را در امر نظارت د افغانستان بانک فراهم نموده و جهت حفظ و نگهداری دارایی‌های عامه که در امانت آنها می‌باشد، مساعدت نماید.
 - ۴- ارائه راپور معاملاتی که ارزش آن از حد اقل مبلغ تعیین شده تجاوز نماید، به شعبه یا اداره مسئول.
- (۳) شرایط و مقررات به تأسی از این ماده بهشمول شرایط صدور جواز و ثبت آن از یک صنف یا نوع خدمات پولی می‌تواند با صنف یا نوع دیگر آن متفاوت باشد.
- (۴) د افغانستان بانک می‌تواند خدمات و سهولت‌هایی را که بوسیله مؤسسات مالی بهشمول عرضه کنندگان خدمات پولی جهت ارسال، طی مراحل و دریافت فرمایشات پرداخت برای مشتریان شان به پول رایج کشور یا اسعار عرضه می‌شود، تنظیم و نظارت کند.
- (۵) د افغانستان بانک می‌تواند مؤسسات مالی را در امر ایجاد اجراء و سازمان دهی خدمات و سهولت‌های مندرج فقره (۴) این ماده کمک نماید.

متفرقه

ماده نود و یکم:

- (۱) طرز ارائه درخواست، اعطای، ثبت، رد و لغو جواز مندرج مواد هشتاد و هفتم و نوصد این قانون مطابق طرز العمل مربوط صورت می‌گیرد.
- (۲) اعطاء و ثبت جواز مندرج فقره یک این ماده حاوی مراحل آتی می‌باشد:
- ۱- درج معلومات در دفتر ثبت عامه.
 - ۲- صدور جواز یا تصدیقنامه ثبت توسط د افغانستان بانک.
 - ۳- در مراحل مندرج اجزای (۱) و (۲) این فقره، سیستم و نوع خدمت و اشخاصی که برای آن‌ها جواز و تصدیق‌نامه صادر می‌گردد، مشخص می‌شود.

قانون د افغانستان بانک ۱۷۹

(۳) اشخاص آتی الذکر از شرایط اخذ جواز و ثبت مندرج مواد هشتاد و هفتم و نومند این قانون معاف می‌باشند:

- ۱- د افغانستان بانک.
- ۲- بانک‌ها.

(۴) سایر اشخاص بدليل طبيعت، اندازه و موقعيت داد و ستد يا نوع مشتريان شان. اين معافيت می‌تواند مشروط و از نظر زمانی محدود یا قسمی باشد. خدماتي که به‌وسيله چنین اشخاص تهيه می‌شود يا نمی‌شود، توسيط د افغانستان بانک فهرست می‌گردد.

(۵) مجريان سيسنتم پرداخت و عرضه کنندگان خدمات پولی مکلف به رعایت احکام قوانین و مقررات دافغانستان بانک به طور اخص در موارد آتي می‌باشند:

- ۱- جمع آوري، ثبت و نگهداري معلومات راجع به مشتريان خود در دفاتر و دوسيه ها مطابق شرایط پيشбинی شده مربوط.
- ۲- ارائه معلومات مطلوبه راجع به مشتريان، اداره، داد و ستد و وضعیت مالي خود مطابق شرایط پيشбинی شده مقررات مربوط دافغانستان بانک.

(۶) در صورتی که د افغانستان بانک تشخيص نماید که مجريان سيسنتم پرداخت يا عرضه کنندگان خدمات پولی يکي از احکام اين قانون يا سایر مقررات را نقض کرده يا قادر به پرداخت ديون خويش نبوده يا مرتکب جرم گرديده و يا مدارکي در رابطه به تقويه اشتباه مبني بر انجام فعالیت‌های جرمی وجود داشته باشد، جواز و ثبت آن‌ها لغو می‌گردد.

فصل دهم

خدمات اسناد بهادر و سيسنتم انتقال آن

ثبت خدمات اسناد بهادر مادة نود و دوم:

(۱) شخصی که بهصورت مستقیم یا غیر مستقیم در داد و ستد و عرضه خدمات آتی اسناد بهادر در افغانستان سهم بگیرد، مرتکب عمل غير قانونی می‌گردد:

۱۸۰

قانون د افغانستان بانک

- ۱- خدمات خرید، فروش، تبادله، اداره، حفاظت و نگهداری و حمل و نقل استناد بهادر.
 - ۲- تهییه خدمات جهت تخریب استناد بهادر یا سایر استناد مالی.
 - ۳- تهییه خدمات برای اداره و عملیات بازار مالی.
 - ۴- تهییه خدمات برای سرمایه گذاری در صندوق استناد بهادر که از پول عامه حصول شده باشد.
 - ۵- سایر خدماتی که توسط شورای وزیران به حیث خدمات استناد بهادر شناخته شده باشد.
- (۲) شخصی که به حیث عرضه کننده خدمات استناد بهادر در د افغانستان بانک ثبت می شود یا مطابق حکم ماده نود و سوم این قانون از ثبت معاف می گردد، از این حکم مستثنی می باشد.

معافیت از مقررات ثبت

ماده نود و سوم:

- (۱) اشخاص آتی با نظر داشت احکام ماده نود و دوم این قانون از مقررات ثبت معاف می باشند:
 - ۱- د افغانستان بانک.
 - ۲- بانک ها.
 - ۳- سایر اشخاص به دلایل طبیعت، اندازه و موقعیت داد و ستد یا نوع مشتریان شان.
- (۲) اشخاص مندرج جزء (۳) فقره (۱) این ماده در صورتی از معافیت مستفید می گردند که د افغانستان بانک از تطبیق احکام مندرج ماده نود و نهم این قانون اطمینان حاصل نماید.
- این معافیت می تواند مشروط یا از نظر زمانی محدود یا قسمی باشد.
- (۳) خدمات استناد بهادر که توسط اشخاص مندرج جزء (۳) فقره (۱) این ماده تهییه می شود یا نمی شود، توسط د افغانستان بانک فهرست می گردد.

قانون د افغانستان بانک ۱۸۱

تنظیم، نظارت و معیارهایاحتیاطی

ماده نود و چهارم:

(۱) د افغانستان بانک با در نظر داشت اهداف مندرج ماده نود و نهم این قانون مسئول تنظیم و نظارت عرضه کنندگان خدمات استناد بهادر می باشد.

(۲) د افغانستان بانک می تواند عرضه کنندگان خدمات استناد بهادر را نظارت نموده و شرایط آتی را بالای آنها وضع نماید:

۱- رعایت مقرراتاحتیاطی که مطابق آن خدمات استناد بهادر انجام می پذیرد، بهشمول مقرراتی که برای تسهیل نظارت د افغانستان بانک از عرضه کنندگان خدمات استناد بهادر و مجریان آن جهت حفظ و نگهداری از دارایی های عامه که در امانت این عرضه کنندگان می باشد.

۲- ارائه راپور معاملاتی را که ارزش آن از حد اقل مبلغ تعیین شده تجاوز نماید، به اداره مریوطه دولت.

(۳) مبالغ و استناد بهادری که مقروظیت عرضه کننده خدمات استناد بهادر به مشتریان شان را تشکیل می دهد، از دارایی ها و استناد بهادر که در حسابات سایر مشتریان کربیدت می شود و طور مجزا نگهداری می گردد، از وجوده یا استناد بهادر در تادیه بدیهی های سایر مشتریان یا بدیهی های خود آن عرضه کننده خدمات استناد بهادر، استفاده به عمل آمده نمی تواند. بانک ها از این حکم مستثنی می باشند.

محدودیت در عرضه عام و فروش استناد بهادر

ماده نود و پنجم:

(۱) هیچ شخص نمی تواند به صورت مستقیم یا غیر مستقیم در رابطه به خریداری و فروش استناد بهادر یا در عرضه خدمات آن که در دفتر ثبت عام در د افغانستان بانک ثبت نشده باشد، فعالیت نماید. حالات و شرایط استثنایی طبق مقررات مریوط تنظیم می گردد.

قانون د افغانستان بانک

- (۲) د افغانستان بانک می‌تواند شرایطی را جهت حفظ و نگهداری ثبت مندرج فقره (۱) این ماده بهشمول شرایط مربوط به ارایه معلومات به عموم راجع به اسناد بهادر و صادر کنندگان آن وضع نماید.
- (۳) د افغانستان بانک می‌تواند ثبت سند بهادر را به حیث سند بهادر منظور شده، تحت شرایط آتی لغو نماید:
- ۱- در صورتی که صادر کننده سند بهادر به حیث شخصیت مستقل موجودیت خود را از دست داده یا از طرف محکمه از پرداخت دیون عاجز و روشکسته اعلام شده باشد.
 - ۲- در صورتی که ارزش بازاری سند بهادر کمتر از بیست افغانی باشد.
- (۴) داد و ستد سند بهادری که ثبت نشده باشد، باطل پنداشته می‌شود. در صورتی که داد و ستد تسویه شده باشد، خریدار می‌تواند سند بهادر را در بدل قیمت پرداخت شده به فروشنده سند بدون آن که حق العمل، فیس و یا مصارف دیگران را دریافت کند، مسترد نماید.

سیستم‌های انتقال اسناد بهادر

ماده نواد و ششم:

- (۱) د افغانستان بانک مکلف است سیستم‌های سالم و مؤثر اسناد بهادر را ایجاد، نگهداری و توسعه دهد.
- (۲) اشخاصی که جواز فعالیت را از د افغانستان بانک دریافت نموده اند نمی‌توانند، در انتقال اسناد بهادر تشیت نمایند.
- (۳) د افغانستان بانک مسئول صدور جواز، تنظیم و نظارت از سیستم‌های انتقال اسناد بهادر و مجریان آن می‌باشد.
- (۴) د افغانستان بانک می‌تواند شرایط آتی را بالای سیستم‌های انتقال اسناد بهادر و مجریان آن وضع نماید:
- ۱- رعایت مقررات احتیاطی بشمول مقرراتی که به منظور فراهم آوری تسهیلات در امر نظارت دافغانستان بانک از سیستم‌های انتقال اسناد بهادر و مجریان آنها و حفظ و نگهداری دارائی‌های عامه که در امانت آنها قرار داده شده است.

قانون د افغانستان بانک ۱۸۳

- فراهم نمودن زمینه برای تطبیق حکم ماده هفتاد و هفتم قانون بانکداری (میان طرفها و علیه تمام طرفهای ثالث) در مورد قطعیت و نهائی بودن تسویه تمام فرمایشات انتقال اسناد بهادر اشخاص، بانکها از این حکم مستثنی می‌باشند.

- داشتن شرایط جهت اشتراک در سیستم انتقال اسناد بهادر.
(۵) شرایط و مقررات مندرج فقره (۴) این ماده از یک طبقه یا نوع سیستم انتقال اسناد بهادر یا عاملین اسناد بهادر با طبقه یا نوع دیگر آن متفاوت بوده می‌تواند.

(۶) د افغانستان بانک می‌تواند جهت انجام بهتر وظایف مندرج فقره (۱) این ماده اجرآت ذیل و سایر موارد که ضروری پنداشته می‌شود، انجام دهد:
۱- سازمان دهی، ارتقاء و اجرای سیستم‌های انتقال اسناد بهادر و اشتراک در آن.

۲- حفظ و نگهداری حسابات تسویه‌ئی برای مجریان سیستم‌های انتقال اسناد بهادر و عرضه کنندگان خدمات اسناد بهادر در دفاتر خود طبق شرایط و ضوابط مقررات مربوط موافقنامه‌ای که با دارندگان حساب به امضاء می‌رساند.

۳- ایجاد تسهیلات جهت اعطای اضافه برداشت به حسابداران در بدله رهن کافی مطابق مقررات مربوط.

(۷) د افغانستان بانک می‌تواند تسهیلات لازم را در رابطه به موارد آتی فراهم نماید:

۱- تأمین ارتباطات متقابل میان سیستم‌های تسویه اسناد بهادر د افغانستان بانک با سایر سیستم‌های انتقال اسناد بهادر.

۲- ایجاد و انکشاف روش‌های جدید و تکنالوژی پیشرفته برای انتقال اسناد بهادر به پول داخلی و اسعار.

۳- طرح و تطبیق منظم پلان‌های دولدار برای رشد تدریجی سیستم انتقال اسناد بهادر در کشور.

۱۸۴ قانون د افغانستان بانک

(۸) د افغانستان بانک می‌تواند در مورد حفظ و نگهداری، دفتر داری و انتقال اسناد بهادر قرضه صادره توسط دولت یا د افغانستان بانک و تسویه معاملات اسناد بهادر قرضه طرز العمل لیلام آن و همچنان تنظیم امور مربوط به دلالان مقررات وضع نماید.

منع برنامه‌های هرمی ماده نود و هفتم:

هیچ شخص نمی‌تواند به صورت مستقیم یا غیر مستقیم در ایجاد، آفر دهی یا آفر گیری، اعلان، تطبیق، تمویل، اداره، نظارت و رهبری برنامه که مفاد اشتراک کنندگان آن عمدتاً وابسته به ازدیاد تعداد مشترکین در برنامه و حجم سهم گیری آنها باشد، سهم بگیرد.

متفرقه

ماده نود و هشتم:

(۱) شرایط درخواست، اعطاء و رد جواز مندرج مواد نود و جهارم و نود و ششم این قانون و طرز ثبت با لغو آن مطابق مقررات مربوط مشخص می‌گردد.

(۲) جوازها و ثبت شامل مراحل آتی می‌باشند:

۱- درج معلومات در دفتر ثبت عامه داغستان بانک.

۲- صدور جواز یا تصدیق نامه ثبت از طرف د افغانستان بانک.

۳- در مراحل مندرج اجزای (۱) و (۲) این فقره سیستم و نوع خدمت و اشخاصی که به آنها جواز و تصدیق نامه صادر می‌گردد، نیز شناسایی می‌گردد.

(۳) عرضه کنندگان خدمات اسناد بهادر مجریان سیستم انتقال اسناد بهادر علاوه بر رعایت احکام قوانین و مقررات مربوط، مکلف به انجام امور آتی نیز می‌باشند:

۱- جمع آوری و نگهداری معلومات راجع به مشتریان مطابق مقررات مربوط.

۲- ارائه معلومات مطلوبه راجع به مشتریان، اداره، داد و ستد و وضعیت مالی مطابق مقررات مربوط.

قانون د افغانستان بانک ۱۸۵

(۴) د افغانستان بانک می‌تواند جواز و ثبت عرضه کننده خدمات استناد بهادرار یا مجری سیستم انتقال استناد بهادرار را که احکام این قانون و مقررات مربوط را نقض نماید یا عاجز از پرداخت دیون خود باشد و یا مرتكب جرم گردیده یا مدارکی مبنی بر تقویة اشتباهات در رابطه به انجام فعالیت‌های جرمی موجود باشد، لغو نماید.

(۵) شخصی که به صورت مستقیم یا غیر مستقیم در رابطه به خدمت استناد بهادرار یا سیستم انتقال استناد بهادرار که منوع شده یا در تنافق با یکی از اهداف مندرج ماده نود و نهم این قانون فعالیت نماید یا وجهه و استناد بهادرار حاصل شده از مشتریان را به نفع یا برای حساب آنها استعمال یا اجازه استعمال آن را به طرف ثالث بدهد و یا اعمال فریب کارانه را انجام دهد، مرتكب جرم شناخته شده، به حبسی که از دو سال تجاوز ننماید یا جرمیه نقدی که از بیست و پنجهزار افغانی بیشتر نباشد و یا هر دو محکوم به جزاء می‌گردد. اشیائی که در ارتکاب جرم از آنها استفاده به عمل آمده (به شمول پول نقد) مصادره می‌گردد.

وظایف

ماده نود و نهم:

د افغانستان بانک مکلف است اهداف آتی را که به منظور پیشبرد وظایف مندرج این فصل به آن محول شده، برآورده سازد:

۱- جلب و گسترش اعتماد و آشنازی مردم با خدمات استناد بهادرار، سیستم انتقال استناد بهادرار و بازار مالی.

۲- حفظ و نگهداری دارایی‌ها و سرمایه گذاری‌های سرمایه گذاران در استناد بهادرار.

۳- ممانعت اشخاص از انجام خدمات استناد بهادرار جهت برآوردن هدف جرمی - ای که فریبکاری، خیانت و سوءاستفاده از اطلاعات مربوط به معامله استناد بهادرار یا عواید حاصله از آن را در برداشته باشد.

فصل یازدهم

حساب‌ها، صورت حساب مالی، بررسی‌ها و گزارش‌ها

سال مالی

ماده صدم:

سال مالی د افغانستان بانک سال هجری شمسی بوده که از روز اول ماه حمل آغاز و در روز آخر ماه حوت همان سال پایان می‌یابد.

روش حسابداری

ماده یکصد و یکم:

د افغانستان بانک مکلف است حسابات و ریکاردهای خود را در مطابقت با معیارهای بین المللی حسابداری که فعالیتها و شرایط مالی آن را به صورت دقیق منعکس سازد، حفظ و نگهداری نماید.

صورت حساب مالی

ماده یکصد و دوم:

د افغانستان بانک مکلف است صورت حساب مالی هر سال مالی خود را که شامل بیلانس شیت، صورت حساب نفع و ضرر و سایر صورت حساب‌های مربوطه است، تهیه و ترتیب نماید.

بررسی حسابات

ماده یکصد و سوم:

حساب‌ها و ریکاردهای د افغانستان بانک مطابق معیارهای بین المللی، توسط بررس‌های مستقل خارج از بانک که از طرف شورای وزیران تعیین می‌شوند، بررسی می‌گردد.

قانون د افغانستان بانک ۱۸۷

طبع و انتشار صورت حسابها و راپورها

ماده یکصد و چهارم:

(۱) د افغانستان بانک مکلف است در اخیر هر سال مالی طی مدت سه ماه مراتب آتی را به شورای ملی ارایه نماید:

- ۱- کاپی صورت حسابهای مالی که توسط بررس‌ها تصدیق شده باشد.
- ۲- کاپی راپور فعالیتها و سایر امور مربوطه سال مالی.
- ۳- گزارش در مورد وضع اقتصادی.

(۲) د افغانستان بانک مکلف است در اخیر هر ماه طی مدت پانزده روز، پروفورمۀ صورت حسابهای مالی خود را که حاوی تغییرات خالص در ذخایر اسعاری د افغانستان بانک در طول همان ماه می‌باشد، به وزیر مالیه ارایه نماید.

(۳) د افغانستان بانک بعد از ارایه پروفورمۀ صورت حسابهای مالی و راپور مندرج فقره های (۱) و (۲) این ماده و سایر گزارش‌ها و مطالعات درباره مسائل مالی و اقتصادی را حسب لزوم دید نشر می‌نماید.

گزارش سیاست پولی

ماده یکصد و پنجم:

(۱) هرگاه ذخیره خالص حسابات ذخیره‌ی د افغانستان بانک در ظرف هفت روز بیشتر از بیست فیصد سقوط کند، د افغانستان بانک مکلف است مراتب را تحریری به رئیس جمهور و وزیر مالیه گزارش دهد.

(۲) د افغانستان بانک مکلف است بعد از هر شش ماه پلان اجرآت آینده خود که مراتب آتی را در بر داشته باشد، به شورای ملی ارائه نماید:

- ۱- تشریح و توضیح دلایل اتخاذ سیاست پولی که د افغانستان بانک آن را در طول شش ماه آینده تطبیق می‌نماید.

۲- تشریح اصولی که د افغانستان بانک برای اتخاذ و اجرای سیاست پولی خود در دو سال آینده یا مدت طولانی تری، تطبیق می‌نماید.

۳- تجدید نظر و ارزیابی از اتخاذ و اجرای سیاست پولی توسط د افغانستان بانک در مدت زمانی که شرح آخرین شش ماه گذشته سیاست پولی را در بر دارد.

فصل دوازدهم

کمیسیون حل منازعات مالی

کمیسیون

ماده یک صد و ششم:

به منظور حل منازعات مالی مندرج این قانون کمیسیونی در د افغانستان بانک تأسیس می شود که قضایای مالی مورد منازعه را قبل از رسیدگی قضائی به صورت مصالحتی حل و فصل می نماید.

صلاحیت های کمیسیون

ماده یکصد و هفتم:

(۱) کمیسیون می تواند تصامیم و احکام آتی د افغانستان بانک را مورد تجدید نظر قرار دهد:

۱- تصمیمی که در مورد رد درخواست جواز بانکی، اجازه نامه بانکی یا ثبت درخواست دهنده اتخاذ می نماید.

۲- تصمیمی که در مورد وضع قیود یا محدودیت ها بر جواز بانکی یا اجازه نامه بانکی یا ثبت وضع می گردد.

۳- تصمیمی که در مورد الغای ثبت جواز بانکی یا اجازه نامه بانکی اتخاذ می شود.

۴- تصمیمی که در مورد جبران ضرر یا مجازات مالی صادر می گردد.

۵- احکام صادر شده علیه شخصی که بدون داشتن جواز یا اجازه نامه بانکی یا ثبت آن در د افغانستان بانک به فعالیتی پردازد که مطابق احکام قانون به اخذ جواز یا اجازه نامه یا ثبت مکلف باشد.

۶- تصمیمی که در مورد تقرر یا تمدید دوره کار متولی اتخاذ می شود.

۷- سایر مواردی که مطابق احکام قانون به کمیسیون محول می گردد.

(۲) کمیسیون می تواند درخواست های را که جهت افتتاح یا ورشکستگی علیه بانک تقدیم می شود، بررسی و از آن نظارت نماید.

(۳) کمیسیون می‌تواند منازعات مالی بین ادارات مالی را بررسی و رفع نماید مشروط بر این که نظر به موافقت قبلی رفع منازعات صریحاً به آن محول گردیده باشد.

ترکیب کمیسیون

ماده یکصد و هشتاد:

(۱) کمیسیون حل منازعات مالی متشكل است از:

۱- سه نفر حقوقدان به پیشنهاد رئیس د افغانستان بانک و منظوری رئیس دولت.

۲- سه نفر حسابدار مسلکی، مجرب و سابقه دار امور مالی به پیشنهاد وزیر مالیه و منظوری رئیس دولت.

۳- مامورین اداری و کارمندان حسب ضرورت.

۴- رئیس کمیسیون از بین اعضای حقوقدان به پیشنهاد رئیس د افغانستان بانک و منظوری رئیس دولت تعیین می‌گردد.

(۲) اعضای مسلکی کمیسیون واحد شرایط ذیل می‌باشند:

۱- تابعیت افغانستان را دارا باشند.

۲- دارای شهرت نیک بوده، به جرم خیانت در امانت محکوم نگردیده باشند.

۳- به حرمان از حقوق سیاسی و مدنی محکوم نگردیده باشد.

۴- در جریان وظیفه به وظایف رسمی دیگر مشغول نباشند.

۵- در هیچ یک از بانک‌ها عضویت شورای عالی و هیئت عامل را نداشته یا به حیث ناظر و یا کارمند د افغانستان بانک ایفای وظیفه ننمایند.

۶- سن آنها هنگام تقرر از (۳۵) سال کمتر نباشد.

(۳) اعضای مسلکی کمیسیون بعد از تقرر، از عهده خویش سبکدوش شده نمی‌توانند، مگر این که یکی از شرایط مندرج فقره (۲) این ماده را از دست داده یا بالآخر ارتکاب جرم خیانت از طرف محکمه باصلاحیت به انفال یا حرمان یا طرد از ماموریت محکوم گرددند.

قانون د افغانستان بانک

(۴) عضو مسلکی با اكمال سن (۷۰) سالگی متقادع می‌گردد و قبل از آن می-تواند با درخواست کتبی نظر به معاذیر شخصی از وظیفه استغفی بدهد. اندازه معاش، حقوق تقاعد و سایر امتیازات مالی اعضای مسلکی به پیشنهاد دافغانستان بانک و تصویب شورای وزیران تعیین می‌گردد.

ثبت دارائی و عدم اشتراک در حل و فصل منازعه ماده یکصد و نهم:

(۱) عضو مسلکی مکلف است هنگام تقرر، دارائی خود را درج فورمه ثبت دارائی نماید.

(۲) فورمه ثبت دارائی در اخیر هر سال توسط هیئت که از طرف د افغانستان بانک، وزیر مالیه و شورای وزیران تعیین می‌گردد، بررسی می‌شود نماینده شورای وزیران رئیس هیئت بررسی می‌باشد.

(۳) هرگاه عضو مسلکی در قضیه‌ای که غرض حل و فصل به کمیسیون راجع گردیده است، اشتراک منافع داشته باشد، از شرکت در هیئت بررسی قضیه کتاباً معدتر خواسته و از رسیدگی در زمینه اجتناب می‌ورزد، در چنین حالت، قضیه توسط سایر اعضاء حل و فصل می‌شود، در غیر آن فیصله کمیسیون باطل پنداشته می‌شود.

(۴) هیچ یک از اعضای مسلکی یا کارمندان اداری کمیسیون نمی‌تواند تحفه یا قرضه‌ای را از جانب یکی از طرفین منازعه به نام خود یا شخصی که با او رابطه خویشاوندی تا درجه چهارم یا شرکت مالی دارند، بپذیرند.

مکلفیت های اعضای مسلکی کمیسیون ماده یکصد و دهم:

اعضای مسلکی کمیسیون به رعایت مراتب آتش مکلف می‌باشند:

- ۱- عدم افشاءی معلومات راجع به اسرار وظیفه یا اطلاعاتی که ناشی از اجراء آن راجع به سایر اشخاص بدست آورده اند، مگر به حکم قانون یا امر محکمة ذیصلاح حسب ضرورت.

قانون د افغانستان بانک ۱۹۱

۲- عدم استفاده از معلومات و اطلاعات بدست آمده به نفع خویش یا سایر اشخاص با اعطای اجازه استفاده به دیگران یا فراهم ساختن زمینه استفاده از آن.

طرز العمل و لایحه کمیسیون

ماده یکصد و یازدهم:

کمیسیون مکلف است در مدت یکماه بعد از تشکیل، طرزالعمل و لایحه وظایف خویش را تدوین و غرض تصویب به شورای عالی د افغانستان بانک ارایه نماید.

احضار اشخاص به کمیسیون

ماده یکصد و دوازدهم:

کمیسیون می تواند اشخاص را در رابطه به قضیهای که غرض حل و فصل به آن راجع گردیده، احضار و ایشان را به ارایه استناد و مدارک مورد ضرورت مکلف گردانند. متخلص مورد مجازات قرار می گیرد.

فیصله کمیسیون

ماده یکصد و سیزدهم:

(۱) کمیسیون حین اتخاذ تصمیم مرتب آتی را در نظر می گیرد:

- ۱- تصمیم کمیسیون به اکثریت ارای اعضاء اتخاذ می شود.
- ۲- تصمیم، مستند به دلایل و مدارک و مطابق احکام قانون صادر می گردد.
- ۳- تصمیم را اعضای شرکت کننده امضاء نموده و ثبت می گردد.
- ۴- یک نقل از تصمیم اتخاذ شده بعد از صدور رسماً به طرفین قضیه ارسال می گردد.

(۲) طرفین می توانند در خلال پانزده روز از تاریخ اطلاع رسمی، بر فیصله صادره کمیسیون اعتراض و غرض حل و فصل منازعه به مراجع قضائی مراجعت نمایند.

(۳) در صورتی که تصمیم کمیسیون مورد اعتراض یکی از طرفین قرار نگیرد، مانند قرارهای قضائی تطبیق می گردد.

اعتراض بر تصامیم و احکام
ماده یکصد و چهاردهم:

(۱) رسیدگی به اعتراض شامل مراتب آتی می باشد:

- ۱- اعتراض علیه تصامیم و احکام دافغانستان بانک در خلال مدت شش ماه از تاریخ اتخاذ یا صدور آن طور تحریری از طرف شخصی که در تصامیم یا حکم از وی نامبرده شده، به کمیسیون ارایه می گردد.
 - ۲- اعتراض حاوی توضیح دلایل مشخص مبنی بر ابطال یا تعديل تصامیم یا حکم صادر شده، می باشد.
 - ۳- مسئول اداری کمیسیون، اعتراض وارد را به رئیس کمیسیون ارائه و تاریخ انعقاد جلسه را به طرفین کتابخانه ابلاغ و یک نسخه آنرا به د افغانستان بانک می فرستد.
 - ۴- کمیسیون در احوال آتی تصامیم یا حکم اتخاذ شده را باطل یا تعديل می نماید:
 - در صورتی که د افغانستان بانک در اتخاذ تصامیم یا صدور حکم از حدود صلاحیت های قانونی خویش تجاوز نموده باشد.
 - در صورتی که د افغانستان بانک در اجرآت خویش مبنی بر اتخاذ تصامیم یا صدور حکم مقررات و طرز العمل های مربوط را رعایت ننموده باشد.
 - ۵- کمیسیون حین اتخاذ تصامیم مبنی بر ابطال یا تعديل تصامیم یا احکام د افغانستان بانک، مراتب آتی را رعایت می نماید:
 - تصریح دلایل مندرج جزء (۴) این ماده و طرق اصلاح آن.
 - تعیین تاریخ نهایی به منظور تعمیل تصامیم اتخاذ شده کمیسیون.
- در صورتی که د افغانستان بانک حسب تصامیم کمیسیون اجرآت ننماید، تصامیم اتخاذ شده عملی می گردد.
- (۲) تصامیم اتخاذ شده و احکام صادره د افغانستان بانک تا زمانی نافذ می باشد که از طرف کمیسیون، حکم مبنی بر ابطال یا تعديل آن صادر نشده یا مدت اعتبار آن منقضی نگردیده باشد.

قانون د افغانستان بانک ۱۹۳

(۳) تصمیم یا حکم د افغانستان بانک در مورد قضیه‌ای که مطابق تصمیم کمیسیون مبنی بر ابطال یا تعدیل، مجدد اتخاذ یا صادر می‌شود، دو باره مورد اعتراض قرار گرفته می‌تواند.

فصل سیزدهم احکام متفرقه

حق تقدیم ماده یکصد و پانزدهم:

(۱) د افغانستان بانک بهمنظور حصول طلبات خود اعم از بول نقد و سایر دارایی‌های که در حساب خود یا مدیون مربوطه نگهداری می‌نماید، حق تقدیم دارد، این دارایی‌ها می‌تواند بهصورت رهن برای تضمین طلبات د افغانستان بانک باشد، در صورتی که طلبات بسر رسیده و قابل پرداخت باشند د افغانستان بانک از آن در مجرایی و حصول طلبات خود استفاده می‌نماید. دارایی‌های بانک‌ها که منحیث ذخایر الزامی از طرف د افغانستان بانک نگهداری می‌شوند، از این حکم مستثنی می‌باشد.

(۲) د افغانستان بانک می‌تواند از حق تقدیم خویش صرف با برداشت وجوه نقدی و فروش سایر دارایی‌های مدیونی در بدل قیمت مناسب و مجرایی ما حصل فروش آن بعد از کسر مصارف مربوط، در طلبات استفاده نماید. طلب رقابتی بشمول طلب مالکیت یا سایر حقوق اکتسابی قبلی، نمی‌تواند مانع حق تقدیم د افغانستان بانک گردد، مگر این‌که ثابت گردد که مأمورین دافغانستان بانک می‌دانستند که این دارایی‌ها متعلق به مدیون مربوطه نمی‌باشد.

فعالیت‌های ممنوعه ماده یکصد و شانزدهم:

د افغانستان بانک به استثنای مواردی که این قانون برایش تفویض صلاحیت نموده است، نمی‌تواند فعالیت‌های آتی را انجام دهد:

قانون د افغانستان بانک

۱- اعطایی کمک مالی به شکل قرضه مستقیم، کمک بلاعوض تعهد مشروط، یا خرید قرضه، مشارکت در قرضه یا سند دیگر بدھکاری یا به شکل قبول قرضه یا بدھی مشروط یا سایر اشکال و یا اشتراک در سایر فعالیت‌های بانکی مندرج قانون بانکداری.

۲- اشتراک در تجارت و خریداری سهام شرکت سهامی به شمول سهام مؤسسه مالی یا به صورت دیگری که منافع مالکیت در هر گونه تشییث مالی، تجاری، زراعی، صنعتی یا سایر تعهدات داشته باشد.

۳- دستیابی از طریق خریداری، اجاره یا نحو دیگر به حق مالکیت در اموال غیر منقول. مگر این که به منظور اجرای وظایف اداری و فعالیت‌های خود و یا برای اسکان کارکنان مربوط یا کمک به سایر نیازمندی‌های مشابه مطابق احکام این قانون صورت گرفته باشد.

(۲) د افغانستان بانک می‌تواند فعالیت‌های آتی را انجام دهد:

۱- اعطای قرضه یا اجازه داشتن سهم مالکیت یا اشتراک به سازمانی که در امور مربوط به وظایف و مکلفیت‌های د افغانستان بانک فعالیت می‌نماید.

۲- حصول تکتنه یا حقوقی که در جریان قرضه، قابل پرداخت به د افغانستان بانک باشد مشروط بر این که تکتنه‌ها یا حقوق، قابل فروش بوده و یا به نحو دیگری مصرف شده بتواند.

۳- تأسیس صندوق تقاعد یا موارد مشابه برای منفعت یا مصوّنیت کارکنان د افغانستان بانک، وابستگان و یا نمایندگان آنها و پرداخت تمام یا قسمتی از این مصارف طبق شرایط معینه.

۴- ایجاد پروگرام قرضه برای کارکنان مربوط به منظور تهیه مسکن، صحت و تعلیم و تربیه آنها و اعضای خانواده‌های شان.

جمع آوری اطلاعات احصائی‌یوی

مادهٔ یکصد و هفدهم:

(۱) د افغانستان بانک مکلف است به منظور پیش بردن اهداف و وظایف خود اطلاعات احصائی‌یوی لازم را از مراجع ذیصلاح کشور و یا مستقیماً از نمایندگان

قانون د افغانستان بانک ۱۹۵

- اقتصادی به دست آورده و در این زمینه با مراجع ذیصلاح سایر کشورها یا سازمان‌های بین‌المللی همکاری نماید.
- (۲) د افغانستان بانک مکلف است به منظور هماهنگ نمودن و تنظیم لواح و اسلوب‌های مربوط به جمع آوری، تدوین و پخش احصائیه‌ها در ساحت تخصص خویش سهم پنگیرد.
- (۳) د افغانستان بانک اطلاعات احصائیوی، نحوه تهیه، اشخاص تهیه کننده این اطلاعات و سیستم محترمانه اطلاعات احصائیوی تهیه شده برای دافغانستان بانک را طبق مقررات تعیین می‌نماید.
- (۴) د افغانستان بانک می‌تواند بانک‌هایی را که در کشور فعالیت می‌نماید مکلف به ارایه راپورهای سالانه، رب عار یا راپورهای با فاصله زمانی کمتر که در بر گیرنده احصائیه‌های پولی، راپور عواید و مصارف، قرضه‌های صعب الحصول، خسارات ناشی از قرضه‌ها و تدارکات، بیلاتس خالص اسعار و نرخ تکتانه و سایر راپورهای فعالیت‌های خود، نماید. د افغانستان بانک مکلف است احصائیه‌ها را در مطابقت با معیارها و روش‌های بین‌المللی تدوین نماید.
- (۵) د افغانستان بانک می‌تواند مؤسسات مالی غیربانکی و نمایندگان آنها را که در کشور فعالیت می‌نمایند، به تهیه و ارایه راپورهای سالانه، رب عار یا راپورهای احصائیوی با فواصل زمانی کمتر مکلف نماید.
- (۶) د افغانستان بانک مکلف است ارقام احصائیوی جمع آوری شده از بانک‌ها و دیگر ادارات پولی را مطابق نیازهای سیاست گذاری به منظور آگاهی عامه و انجام مسئولیت‌هایش در قبال ادارات بین‌المللی تهیه و ترتیب نماید.
- (۷) د افغانستان بانک می‌تواند به منظور پیشبرد وظایف و مسئولیت‌های نظارتی، سیاست گذاری و احصائیوی خویش بانک‌ها، نماینده‌گان و سایر ادارات پولی را به تهیه و ارایه معلومات در مورد معاملات خاص افراد یا شرکت‌های شان مکلف نماید.

قانون د افغانستان بانک

- (۸) د افغانستان بانک مکلف است قبل از انتشار معلومات احصائیوی که در اثر آن روابط تجاری اشخاص و تشبیثات، به عامله مردم افشاء می‌شود موافقة کتبی آنها را اخذ نماید.
- (۹) د افغانستان بانک می‌تواند راجع به محرومیت ریکاردهای بانکی و پولی برای نظارت کننده گان و سایر مراجع ذیصلاح جهت انجام وظایف رسمی شان، در مورد معاملات، افراد و شرکت‌های خاص، معلومات تهیه نماید.
- (۱۰) د افغانستان بانک می‌تواند علیه بانک‌ها، ادارات پولی و نمایندگان (ایجنت‌ها) و اداره آنها در صورت تهیه معلومات نا مکمل، تأخیر در راپور دهی، عدم راپوردهی، راپور دهی غیر مؤثث از طرف آنها، تعزیرات وضع نماید.
- (۱۱) شخصی که به موجب حکم این ماده مؤظف به تهیه معلومات احصائیوی به د افغانستان بانک می‌گردد، مکلف به تهیه و ارایه اطلاعات مطابق شرایط مقررات مربوط می‌باشد. اهمال از تهیه اطلاعات احصائیوی جرم شناخته شده مرتکب آن به حبسی که از شش ماه تجاوز ننماید یا جرمیه نقدی که از دوازده هزار افغانی بیشتر نباشد و یا هر دو محکوم به جزاء می‌گردد.

مسئونیت‌ها

ماده یکصد و هجدهم:

- (۱) اعضای شورای عالی، رئیس کل، معاون، ناظر کل، کارکن یا نماینده د افغانستان بانک یا مตولی و مدیر تصفیه که طبق احکام این قانون یا قانون بانکداری مقرر می‌گردند، مسئول جبران خسارة ناشی از عمل یا اشتباہ شان حین اجرای وظیفه نمی‌باشند مگر این که اعمال شان ناشی از سوء نیت باشد.
- (۲) د افغانستان بانک از پرداخت مالیات و محصولات ذیل معاف می‌باشد:
- ۱- مالیات بر عایدات یا منافع.
 - ۲- مالیات املاک شخصی بر دارایی‌ها.
 - ۳- مالیات بر انتقال وجوه یا سایر معاملات مالی.
 - ۴- مالیاتی که به شکل صکوک بر صدور اسناد بهادر و بانکنوت‌ها وضع می‌گردد.

قانون د افغانستان بانک ۱۹۷

۵- محصولات گمرکی، محصولات وارداتی، مالیات فروش، مالیات بر ارزش اضافه شده بر تورید طلا، بانکنوت‌ها و سکه‌های که به ده افغانستان بانک انتقال داده می‌شوند.

۶- مالیات فروش بر ذخایر داخلی طلا، بانکنوت‌ها و سکه‌ها.

(۳) د افغانستان بانک در رابطه به پرداخت مالیات بر دارائی‌های منقول تابع احکام قوانین نافذه بالای سایر وزارت‌ها و ادارات می‌باشد.

(۴) د افغانستان بانک مکلف به پرداخت سایر مالیات و محصولات می‌باشد، مگر این که قانون طور دیگر حکم نموده باشد.

معیارهای اداره شایسته

ماده یکصد و نزدهم:

(۱) د افغانستان بانک مکلف است، اهداف محوله را مطابق احکام قانون بر آورده سازد.

(۲) د افغانستان بانک مکلف است، تصامیم خویش را مطابق احکام قانون طور بی‌طرفانه اتخاذ نماید.

(۳) د افغانستان بانک مکلف است حين وضع محدودیت‌ها در انجام فعالیت و تهیه خدمت، تناسب منافع را در نظر داشته باشد.

حسابات امانی

ماده یکصد و بیستم:

د افغانستان بانک می‌تواند به منظور اداره و نگهداری مبالغ اعطاء شده خارجی به دولت یا سایر ادارات و مؤسسات دولتی، مطابق شرایط موافقت نامه حسابات امانی را در دفاتر خود افتتاح نماید. دارائی‌های ثبت شده این حسابات به عوض بدیهی‌هایی ثبت شده آن قابل استفاده بوده یا مطابق شرایط موافقنامه در این زمینه اجرآت صورت می‌گیرد. سایر دارائی‌ها به عوض بدیهی‌ها قابل استفاده نمی‌باشد.

د افغانستان بانک می‌تواند در مقابل اداره این حساب‌ها حق الرحمه اخذ نماید.

اشخاص فاقد جواز و ثبت

ماده یکصد و بیست و یکم:

(۱) د افغانستان بانک می تواند به منظور تفتیش و بازرگانی حساب ها، دفاتر و سایر ریکاردهای ثبت، در صورت ضرورت جبراً وارد دفاتر اشخاصی که بدون جواز و ثبت فعالیت می نمایند، گردد. در این صورت مراجع امنیتی مربوط مکلف اند با د افغانستان بانک همکاری نمایند.

(۲) در صورتی که شخص یا مؤسسه بدون داشتن جواز و ثبت فعالیت نماید، د افغانستان بانک به منظور توقف این فعالیتها در طی یک هفته، برای وی دستور می دهد. در صورت تخلف د افغانستان بانک موضوع را به کمیسیون حل منازعات مالی محل محو می نماید.

کمیسیون می تواند امر ضبط دارایی ها، دفاتر و اسناد مختلف توسط د افغانستان بانک، را صادر نماید. کمیسیون مکلف است طی مدت یک هفته از طرفهای ذیربیط، غرض اشتراک در جلسه رسیدگی، دعوت به عمل آورد. در ختم رسیدگی کمیسیون می تواند مطابق احکام قانون بانکداری امر به لیلام دارایی های شخص داده و یا ضبط را لغو نموده و د افغانستان بانک را مکلف به جبران خساره نماید.

در صورت انحلال، عایدات حاصله جهت پرداخت مصارف کمیسیون و سایر مصارف د افغانستان بانک و دایع امانت گذاران به ترتیب ترجیح توزیع می گردد. سایر دارایی ها به مالکین مسترد یا ضبط می گردد.

تخلفات

ماده یکصد و بیست و دوم:

هر تخلف ازین قانون که جزای آن به طور دیگری مشخص نگردیده باشد، در مطابقت با ماده پنجصد و بیستم قانون جزاء به حیث جرم قباحت و در صورت عدم موجودیت چنین مقررات به مثابه تخلف از ماده چهار صد و هفتاد و هشت قانون جزا تلقی گردید، قابل تعقیب عدلی می باشد.

قانون د افغانستان بانک ۱۹۹

وضع مقررات

ماده یکصد و بیست و سوم:

د افغانستان بانک می تواند به منظور تطبیق بهتر احکام این قانون مقررات وضع نماید.

فصل چهاردهم

احکام انتقالی

مرعی الاجراء بودن قراردادها و معاملات

ماده یکصد و بیست و چهارم:

قرارداد، فروش، برات، حجت، سند یا سند بهادر، معامله، موضوع یا چیزی که مربوط به پول یا شامل پرداخت یا مکلفیت پرداخت به پول باشد، در صورتی که قبل از افذا این قانون شروع یا تحقق پذیرفته باشد، مرعی الاجراء پنداشته می شود.

خدمات بانکداری تجاری

ماده یکصد و بیست و پنجم:

در صورتی که در سایر نقاط کشور خدمات بانکی تجاری توسط بانکها ممکن نباشد، د افغانستان بانک می تواند این خدمات را برای مدت دو سال برای دارندگان حساب های تجاری در دفاتر خود که مشغول داد و ستد های تجاری فعال می باشند، عرضه نماید.

در صورتی که بانک قادر به انجام خدمات بانکی تجاری در یک منطقه گردد، د افغانستان بانک می تواند با اطلاع کتبی به مشتریان به عرضه این خدمات بانکی تجاری خاتمه داد و حساب های آن را مسدود نماید. عرضه یا عدم عرضه خدمات بانکی تجاری مطابق این ماده نمی تواند تأثیری بر اعتبار موافقنامه های تکمیل شده توسط د افغانستان بانک جهت عرضه این خدمات داشته باشد.

قانون د افغانستان بانک

کمیتهٔ مستقل بررسی

مادهٔ یکصد و بیست و ششم:

در خلال مدت یکماه بعد از تاریخ انفاذ این قانون یک کمیتهٔ مستقل مرکب از متخصصین داخلی و بین‌المللی بهشمول بررساه، متخصصین بانکداری مرکزی و عنداللزوم سایر متخصصین تشکیل می‌گردد تا تمام دارایی‌ها و بدیهی‌های داغستان بانک بهشمول دارایی‌ها و بدیهی‌های مشروط، سهام د افغانستان بانک در تصدی‌های دولتی و دارایی‌های د افغانستان بانک بهشمول جووهٔ نقدی و طلای موجود در حسابات خارجی آن را تعیین و ارزیابی نماید و یک بیانس شیت را که در مطابقت با معیارهای بین‌المللی حساب رسی توسط بررس‌های مستقل ببرونی بررسی گردیده باشد، تصویب نماید.

در خلال پنج ماه از تاریخ تأسیس آن، کمیتهٔ به اساس این معلومات در موارد ذیل پیشنهادات خود را ارایه می‌نماید:

۱- میزان سرمایهٔ مجاز د افغانستان بانک.

۲- میکانیزم تخصیص وجودهٔ به حساب‌های ذخیره‌ی د افغانستان بانک.

۳- پروسهٔ به فروش رسانیدن یا رها کردن سهام د افغانستان بانک در تصدی‌های دولتی و ردیابی سایر دارایی‌های غیر مرتبط.

۴- مقروضیت‌های حکومات گذشته از د افغانستان بانک.

حساب‌های اسعاری برای تصدی‌ها

مادهٔ یکصد و بیست و هفتم:

د افغانستان بانک مکلف است در خلال مدت شش ماه بعد از انفاذ این قانون به صورت یک جانبه تمام حسابات را که به نمایندگی از تصدی‌های داخلی در مؤسسات مالی خارجی افتتاح نموده و نگهداری می‌شوند، مسدود و منحل ساخته و تمام موافقنامه‌های قابل تطبیق بر این حساب‌ها فسخ و مجموع خالص دارای - های باقیمانده این حساب‌ها را به دولت باز گرداند، محاسبه مبلغ مجموع خالص این دارایی‌ها عبارت از جمع کل دارایی‌های تمام این حساب‌ها بعد از وضع نمودن مبلغ مجموع بدیهی‌های این تصدی‌ها در رابطه با این حساب‌ها از د افغانستان

قانون د افغانستان بانک ۲۰۱

بانک به افغانی می‌باشد. جهت محاسبه مبلغ مجموعی خالص دارایی‌های یک حساب فقط نرخ مبادله داده شده همان روز مدار اعتبار می‌باشد. در صورتی که مبلغ مجموعی خالص دارایی‌ها منفی باشد، دولت این مبلغ را در خلال شش ماه پس از دریافت اطلاعیه دافغانستان بانک پرداخت می‌نماید.

تجددیج جواز

ماده یکصد و بیست و هشتم:

اشخاص مکلف اند بعد از انفاذ این قانون در ظرف شش ماه جهت تجدید جواز به دافغانستان بانک در خواست دهند. در صورت رد درخواست جواز قبلی لغو می‌گردد.

معرفی یک عضو شورای عالی توسعه وزیر مالیه

ماده یکصد و بیست و نهم:

در جریان سه سال اول بعد از انفاذ این قانون تقرر یکی از اعضای شورای عالی د افغانستان بانک (به استثنای رئیس کل و معاون اول). به اساس بیشنهاد وزیر مالیه، صورت می‌گیرد.

تعليق اصل تابعیت

ماده یکصد و سی ام:

در خلال دو سال اول بعد از انفاذ این قانون، ضرورت داشتن تابعیت افغانستان بهمنظور عضویت در شورای عالی و هیئت عامل به حالت تعليق قرار می‌گيرد.

تأخير نفاذ مواد متعلق به فعالیتهای سیاسی

ماده یکصد و سی و یکم:

احکام فقره (۵) ماده چهارم و جزء (۸) فقره (۱) ماده دوازدهم در رابطه به فعالیتهای سیاسی در اولین روز اداره‌ای که جانشین دولت انتقالی اسلامی افغانستان می‌گردد، نافذ می‌گردد.

۲۰۲

قانون د افغانستان بانک

تطبیق تدریجی مقررات احتیاطی

ماده یکصد و سی و دوم:

(۱) د افغانستان بانک مکلف است تدبیر احتیاطی که به موجب این قانون و قانون بانکداری ضروری پنداشته می‌شود، مقررات وضع و آنرا طی مدت سه سال بعد از انفاذ این قانون تدریجیاً تطبیق نماید.

(۲) در صورتی که د افغانستان بانک قادر به انجام وظایف نظارتی خود نباشد، می‌تواند صرافان اسعار، مجریان سیستم پرداخت، تهیه کننده‌گان خدمات پولی و اسناد بهادر و سایر اشخاصی که به موجب این قانون و قانون بانکداری د افغانستان بانک صلاحیت نظارت بر آنها را دارد، از حکم فقره (۱) این ماده معاف نماید.

حکم در مورد تقرر اعضای شورای عالی

ماده یکصد و سی و سوم:

در صورت عدم موجودیت شورای ملی، اعضای شورای عالی د افغانستان بانک توسط رئیس جمهور افغانستان مقرر می‌شوند.

انفاذ

ماده یکصد و سی و چهارم:

این قانون از تاریخ توشیح نافذ و در جریده رسمی نشر گردد و با انفاذ آن قانون بول و بانکداری منتشره جریده رسمی شماره (۷۷۰/۸/۱۶) مؤرخ ۱۳۷۷/۸/۱۶ و سایر اسناد تقنینی مربوط و احکام مغایر ملغی پنداشته می‌شود.

تعدیل ماده هفتم قانون د افغانستان بانک

قانون د افغانستان بانک ۲۰۵

فرمان

رئیس جمهوری اسلامی افغانستان در مورد توشیح حذف و تعديل
در ماده هفتم قانون
د افغانستان بانک

شماره: (۴۲)

تاریخ: ۱۳۸۸/۱۱/۲۷

ماده اول:

به تأسی از حکم مندرج ماده هفتادونهم قانون اساسی افغانستان، حذف و تعديل در ماده هفتم قانون د افغانستان بانک که به اساس مصوبه شماره (۳۲) مؤرخ ۱۳۸۸/۸/۱۱شورای وزیران به داخل دو ماده تأیید گردیده، توشیح می‌دارم.

ماده دوم:

وزیر علیه و وزیر دولت در امور پارلمانی مؤظف اند، این فرمان را در خلال (۳۰) روز از تاریخ انعقاد نخستین جلسه شورای ملی به آن شوری تقدیم نمایند.

ماده سوم:

این فرمان از تاریخ توشیح نافذ و همراه با حذف و تعديل مذکور در جریده رسمی نشر گردد.

حامد کرزی

رئیس جمهوری اسلامی افغانستان

۲۰۶

قانون د افغانستان بانک

تصویبہ شورای وزیران جمهوری اسلامی افغانستان
در مورد حذف و تغییل در ماده هفتم قانون د افغانستان
بانک

شماره (۳۲)

تاریخ : ۱۳۸۸/۸/۱۱

شورای وزیران جمهوری اسلامی افغانستان در جلسه مؤرخ ۱۳۸۸/۸/۱۱ خویش حذف و تغییل در ماده هفتم قانون د افغانستان بانک منتشره جریده شماره (۸۱۹) مؤرخ ۱۳۸۲/۱۱/۳۰ را تصویب نموده است، منظور می‌دارم.

حامد کرزی
رئیس جمهوری
اسلامی افغانستان

قانون د افغانستان بانک ۲۰۷

حذف و تعديل در ماده هفتم قانون دافغانستان بانک

ماده اول :

فقره (۲) ماده هفتم قانون دافغانستان بانک منتشره جريده رسمي شماره (۸۱۹) مؤرخ ۱۳۸۲/۱۱/۳۰ حذف و متن مندرج فقره (۳) اين ماده به حیث فقره (۲) تعديل گردد :

ماده دوم :

اين حذف و تعديل ازتاریخ توشیح نافذ و در جريده رسمي نشر گردد.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library